

GRIEZELVERHALEN UIT HET WAASLAND

Dirk Bracke, Rob Baetens, Moniek Vermeulen,
Dirk Nielandt en Frank Pollet
Griezelverhalen uit het Waasland

Vanaf 10 jaar

© 2007, Erfgoedcel Waasland
Lamstraat 113, 9100 Sint-Niklaas
foon: 03/780.52.10 fax: 03/780.52.09

Verantwoordelijke uitgever: Abimo Uitgeverij
Europark Zuid 9, 9100 Sint-Niklaas, België
foon: 03/760.31.00 fax: 03/760.31.09
website: www.abimo.net
e-mail: info@abimo.net

Eerste druk: september 2007

Eindredactie: Anneriek van Heugten

Cover: Marijke Meersman

Vormgeving: www.polletnet.be

NUR 283
D/2007/6699/60
ISBN 9789059323711

Met steun van de
Vlaamse overheid

Niets uit deze uitgave mag, op welke wijze ook, worden overgenomen zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de uitgever en de Erfgoedcel Waasland.

De Erfgoedcel Waasland maakt deel uit van het intergemeentelijk samenwerkingsverband Land van Waas (I.C.W.) en wordt ondersteund door de Vlaamse overheid en de steden en gemeenten Beveren, Kruibeke, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse en Waasmunster.

Griezelverhalen uit het Waasland

Dirk Bracke | Rob Baetens | Dirk Nielandt | Frank Pollet | Moniek Vermeulen

INHOUD

1. Osschaert [Waasland]
door Dirk Bracke
2. De Rode Ruiters [Moerbeke-Waas]
door Frank Pollet
3. De hellewagen [Rupelmonde]
door Dirk Nielandt
4. Het spookt op het Baggaarthof [Stekene]
door Rob Baetens
5. Honderd jaar wachten [Lokeren]
door Moniek Vermeulen
6. Sintel [Sint-Niklaas]
door Frank Pollet
7. De duivelskoets [De Klinge]
door Dirk Bracke
8. Het blauwe licht [Waasmunster]
door Moniek Vermeulen
9. Wan-Trien hocuspocust [Elversele]
door Rob Baetens
10. Het duivelskasteel [Haasdonk]
door Dirk Nielandt

Plaaggeesten, heksen, spoken en duivels... nog niet zo lang geleden doolden ze écht rond in het Waasland. Iedereen kende wel iemand, die iemand kende die iemand kende... die zo'n geest, heks, spook of duivel met eigen ogen gezien had – écht waar! En wanneer dan, bij het haardvuur van één van de burens, over deze enge figuren en mysterieuze gebeurtenissen verteld werd, griezelden jong en oud bij het idee dat dit verhaal écht gebeurd was, in het Waasland dan nog!

Vandaag de dag, in het begin van de 21e eeuw, worden deze verhalen niet meer verteld. De Wase geesten, heksen, spoken en duivels laten al lang niemand meer griezelen... Maar daar zal dit boek verandering in brengen!

De Erfgoedcel Waasland verzamelde speciaal voor jonge griezelaars tien authentieke Wase volksverhalen met een griezelig tintje, zoals ze vroeger verteld werden. Aan vijf Wase jeugdauteurs werd gevraagd deze verhalen te herschrijven tot een spannend hedendaags griezelverhaal. Dirk Bracke, Rob Baetens, Moniek Vermeulen, Dirk Nielandt en Frank Pollet schreven speciaal voor deze bundel tien griezelige kortverhalen over de Wase kwelgeest Osschaert, de mysterieuze gebeurtenissen op het spookhof in het Baggaartbos te Stekene, de zwarte heksen uit Waasmunster, het duivelskasteel in Haasdonk, de wrede geschiedenis van het Paddeschoothof in Sint-Niklaas,...

Na elk verhaal vind je wat achtergrondinformatie over de gebeurtenissen die in het verhaal beschreven worden. Want deze verhalen zijn immers niet zomaar ontsproten aan het brein van onze Wase jeugdauteurs. Je zal zien: ze zijn allemaal (bijna) écht gebeurd!

inleiding

1. OSSCHAERT - Waasland

door Dirk Bracke

1.

Ik keek onrustig naar het bord dat zich eenzaam op het houten tafelblad bevond. Een kaars stond in het midden van de tafel en verlichtte flauw onze gezichten.

Eigenlijk hadden we al in bed moeten liggen, dacht ik. We gingen altijd slapen zodra het donker werd. Dan kon de stoof uitdoven en werd de kaars gespaard. Maar nu had ma liever dat we in het schemerduister bleven zitten. Zelfs de dure kaars moest blijven branden. Iedereen zweeg. De stoel van pa bleef leeg. Soms bleef pa in het café hangen, maar nu was het bijna nacht. Zo lang was hij nog nooit weggebleven.

Opeens greep ma de lepel en de vork en gooide die nijdig in de tafellade. Iedereen rond de tafel schrok van het geluid. Ma duwde haar stoel achteruit en liep als een kip zonder kop naar de waterpomp en weer terug.

‘Hij is vast weer in het café blijven zitten’, gromde ze. Haar gezicht stond kwaad, maar ze zat nerveus met haar vingers te friemelen.

‘Misschien moest pa langer werken?’ probeerde Lies voorzichtig.

Ik keek mijn zusje hoofdschuddend aan. Ze is naïef, dacht ik, maar ze is dan ook nog maar tien jaar.

‘Wat kan hij in het donker nog uitrichten?’ De stem van

ma smeekte om een antwoord dat haar kon geruststellen. 'Misschien kalft er een koe bij de boer en moet hij helpen', zocht Hendrik naar een verklaring.

Lies keek Hendrik bewonderend aan. Hendrik was al twaalf, hij kon het weten. Volgend jaar zou hij met mij elke ochtend om vijf uur naar de steenbakkerij vertrekken om daar klei-klompen weg te dragen.

Ik schudde zachtjes mijn hoofd. Hendrik leek nog zo klein en teer, ik kon me niet inbeelden dat hij tussen dat ruwe werkvolk zo'n zwaar werk zou uitvoeren. Misschien was het omdat ik zelf heel sterk was, dat ik Hendrik nog te zwak vond. De stoof was bijna uitgedoofd en ik zag dat hij soms rilde. Ik had mijn hemdsmouwen opgerold omdat de kou van me afgleed.

'Zal ik pa gaan zoeken?' stelde ik voor. 'Dan kan ik meteen mijn stroppen controleren.'

'Ben je niet bang om alleen in de bossen te lopen?' vroeg Lies. Ze keek me met een eerbiedige blik aan. 'Ben je niet bang voor de spoken, voor de boswachter, voor de champetter?'

'Ik ben nooit bang', pochte ik, om nog wat meer indruk op haar te maken. Ik boog mijn arm om mijn spieren te laten zwellen. In de steenbakkerij had ik eens gewed dat ik op mijn eentje een volgeladen spoorkarretje kon trekken. Mijn werkmakers hadden me uitgelachen, omdat ze dachten dat niemand een vol karretje kon laten bewegen. Ik had het paard uitgespannen en de riemen rond mijn schouders gehangen. Elke spier in mijn lijf leek te scheuren, maar ik won de weddenschap. En ik had gezien dat Joanna met bewonderende blikken naar me keek. Misschien vond ik dat belangrijker dan de weddenschap.

'Zal ik pa gaan zoeken?' herhaalde ik nog eens, omdat ma niet antwoordde.

'Ik heb liever dat je hier blijft', zei ma. Met een zucht liet ze zich weer op de stoel zakken.

De vlam van de kaars raakte bijna het hout van de tafel. Nog steeds zaten we allemaal rond de tafel, nog steeds was de stoel van pa leeg.

'Lies en Hendrik naar bed', zei ma.

Lies keek Hendrik aan.

'Ik zal niet kunnen slapen', zei ze en Hendrik knikte. Slapen was vast het laatste waar ze aan dachten. Alleen als pa thuis was, alleen als alles weer gewoon was, zouden ze kunnen slapen.

Opeens richtte ma haar hoofd op en ze spitste haar oren. Het doffe ploffen van paardenhoeven op het harde zand van onze straat, het piepen van slecht gesmeerde wielassen. Iedereen hield de adem in, alsof we allemaal aanvoelden dat er iets bijzonders met de wagen was.

Het geratel van de ijzeren wielen verstomde voor onze deur. 'Er is vast iets met pa', zei ma ongerust, terwijl ze als verlamd op haar stoel bleef zitten.

Ik sprong op en trok de deur open. De kar van Jacob stond voor ons huis. Zijn paard schraapte ongeduldig met een been in het zand.

'Dag Joris', zei Jacob somber, terwijl hij over de flank van het paard wreef. Zijn ogen bleven gericht op een punt ergens boven mijn schouder, alsof hij me niet durfde aankijken. 'Ik heb slecht nieuws, jongen.'

Jan, de zoon van Jacob, stond achter de kar en hij schudde ongelovig zijn hoofd toen zijn blik me raakte. Hij klemde een pet in zijn hand. Zonder woorden trok hij het zeildoek een eindje opzij en een bijna wit gezicht werd zichtbaar.

'Pa?' vroeg ik enkel, hoewel ik het antwoord al kende.

Jacob knikte. 'Ik vond hem aan de wegel bij de vaart. Ik zag meteen dat hij dood was. Toen ben ik naar huis gelopen om Jan te halen. Samen hebben we je vader in de kar gelegd.'

'Hoe kan dat nu!' riep ma wanhopig uit en ze vloog naar het lijk. Alsof ze bang was om hem vast te grijpen, liet ze een vinger over pa's voorhoofd en zijn slapen glijden. Opeens sloeg ze verschrikt haar hand voor haar mond alsof ze haar ogen niet kon geloven en ze maakte een kruisteken.

'Hoe is hij gestorven?' vroeg ze beverig.

'Ik ben geen dokter', zei Jacob. 'Ik heb hem zo gevonden.'

Terwijl Lies en Hendrik verslagen vanop een afstand bleven toekijken, schoof ik naar mijn moeder en legde troostend mijn hand op haar schouder. Toen begreep ik waarom ze gevraagd had hoe pa gestorven was.

Pa's dode ogen leken bijna uit hun kassen te puilen en zijn pupillen waren gezwollen. Zijn mond stond opengesperd alsof hij in doodsangst had geschreeuwd toen hij stierf. Het omgeslagen zeildoek liet ook zijn linkerhand bloot. De vingers waren als een klauw, alsof ze iemand wilden stoppen of bij de keel wilden grijpen.

'Ik heb nog zoiets nog nooit meegemaakt', zei Jacob, terwijl hij vol ongeloof zijn hoofd schudde. 'Je zou bijna denken dat hij vlak voor zijn dood de duivel heeft gezien.'

Een tijdlang bleven we verdrietig en verward bij de wagen staan. Ma had haar handen voor haar gezicht geslagen en ik voelde de tranen in mijn ogen prikken.

'Zullen we hem naar binnen dragen, Jan?' stelde Jacob voor. Zijn vraag leek ma wakker te schudden.

'Ik zal je tonen waar ons bed is', zei ze. Alsof ze toen pas beseftte wat er gebeurd was, snikte ze het uit.

'Misschien kun je straks de dokter halen', stelde Jacob voor, terwijl hij pa onder de oksels nam.

De ochtend was kil en de noordenwind stuwde donkere, grijze wolken door de lucht. Samen met Jacob liep ik over de wegel langs de vaart.

‘Zijn hart heeft het begeven, heeft de dokter gezegd.’

Jacob lurkte aan zijn pijp en blies de rook met getuitede lippen voor zich uit.

‘En vertelde hij ook waarom zijn hart stopte met pompen?’

Ik begreep meteen wat Jacob bedoelde.

‘Nee. Toen ik hem vroeg of hij niet vond dat pa’s gezicht erg verkrampt leek, zei hij enkel dat het vaker gebeurt dat sommige gezichten er na een pijnlijke doodsstrijd verwrongen uitzien.’

‘Toch...’ Jacob tikte nadenkend met de pijpsteel tegen zijn tanden. ‘Toch heb ik nog nooit zo’n lijk gezien. Alsof hij net de duivel had gezien.’

We liepen verder. Aan onze linkerkant stroomde het water van de vaart langzaam in de richting van Klein-Sinaai.

‘Op die plek vond ik je pa’, zei Jacob en hij wees met zijn pijp een tiental meter voor zich uit. ‘Er was een beetje maanlicht. Eerst dacht ik dat het een baal stro was die misschien van een kar was gevallen, maar toen ik verder liep...’ Jacob wees naar een plek voor zijn voeten. ‘Hier was het.’

Ik haalde diep adem door mijn neus. Ik was al honderden keren over deze veldwegel gelopen. Eenden dobberden rustig op het water en langs de andere kant van de wegel stonden braamstruiken. Daarachter lagen bossen.

Opeens kneep ik mijn ogen tot spleetjes. Terwijl ik met mijn handen de doornen van me afhield drong ik een eindje door de braamstruiken. Op schouderhoogte maakte ik voorzichtig een plukje haar van de takken los.

‘Heb je dit al ooit gezien, Jacob?’

Jacob hield zijn hand omhoog en ik legde voorzichtig de

haren in zijn handpalm. Met zijn pijp in zijn mondhoek geklemd, bestudeerde de boer de haren.

‘Zeker niet van een paard, zeker niet van een koe’, mompelde hij in zichzelf. ‘Misschien een hond?’ gokte hij aarzelend.

Ik wees naar de struik waar ik de pluk haar had gevonden.

‘Een hond die anderhalve meter hoog is?’ vroeg ik hoofdschuddend.

‘Dan weet ik het ook niet’, zei Jacob. Ongelovig bleef hij naar de dot haar kijken. ‘Maar waarom zouden die haren iets met je vader te maken hebben?’

‘Geen idee’, zei ik. ‘Ik zag ze toevallig in de struiken hangen en toen vroeg ik me af hoe die daar geraakt konden zijn.’

Jacob nam de pijp uit zijn mond en bleef naar de doornstruiken staren alsof het antwoord meteen zou opduiken. ‘Er is vast een heel eenvoudige uitleg. Maar ik denk dat je beter eens naar het klooster gaat en vraagt of broeder Andreas je kan helpen.’

‘Broeder Andreas?’

‘Ik ontmoet hem soms als ik spek en hesp aan het klooster lever. Hij heeft zowat de hele kloosterbibliotheek uitgelezen. Als er iemand weet van welk dier die haren zijn, dan is het broeder Andreas.’

2.

Alsof er vuil aan zijn vingers kleefde, streek broeder Andreas met zijn handen over zijn bruine pij. Jacob had me verteld dat hij al in de zeventig was, maar hij leek me een stuk jonger. Zijn gezicht straalde rust en verstand uit. Hij boog zich over de haren die op de tafel lagen.

In de bezoekerskamer van het klooster stonden vier stoelen rond een oude tafel. Een grote kast verborg een muur en

aan de overkant hing een kruisbeeld aan de witte muur. Ik zat tegenover broeder Andreas en wachtte benieuwd op zijn mening.

‘Een wolf. De haren zijn van een wolf’, zei de broeder. Er was geen twijfel in zijn stem. Met een vinger veegde hij de haren bij elkaar.

‘Een wolf?’ Het ongeloof moest op mijn gezicht geschilderd staan, want hij grinnikte begrijpend. ‘Ik vond de haren op schouderhoogte. Zo groot is toch geen enkele wolf. Trouwens, in deze streek leven helemaal geen wolven.’

Broeder Andreas glimlachte toegeeflijk, alsof ik een naïeve kleuter was.

‘Ik zeg toch niet dat er een wolf rondliep.’

Mijn mond viel open.

‘Maar je zei dat...’

De opgestoken hand van de broeder deed me zwijgen.

‘De haren zijn van een wolf, maar dat betekent niet dat er een wolf in de struiken zat.’

Wat betekent dat nu? vloog het door mijn hoofd. Ik begreep er niks van.

Broeder Andreas glimlachte toegeeflijk toen hij mijn betueterde gezicht zag.

‘Osschaert’, zei hij enkel.

‘Osschaert?’ Ik kende de naam niet, maar op de een of andere manier deed hij een koude rilling over mijn rug lopen.

De broeder legde zijn handen op tafel en leunde achterover.

‘Een geest die ’s nachts soms mensen overvalt. Hij springt in hun nek en dan moeten ze hem verder dragen. Soms draagt hij zware kettingen en de mensen strompelen verder tot ze uiteindelijk bij een kapelletje of een kruispunt komen. Dan laat hij hen los, want Osschaert is bang voor een kruis of een onzelvevrouwenbeeld.’

‘En denk je dat mijn vader...’ Ik kon de zin niet over mijn lippen krijgen.

‘Ik denk het wel’, zei broeder Andreas. Hij keek me toegeeflijk aan. ‘Durfde je vader wel eens dronken zijn?’

Ik voelde dat het bloed naar mijn hoofd steeg. ‘Soms’, zei ik bijna onhoorbaar.

‘Osschaert heeft het dikwijls gemunt op mensen die gedronken hebben.’ Hij glimlachte. ‘Nuchtere mensen lopen meestal niet ’s nachts langs godverlaten wegels.’ Meteen werd hij weer ernstig. ‘Maar de plotse dood van jouw vader, de doodsangst op zijn gezicht, de wolvenharen op de plaats waar hij stierf... Het is echt iets voor Osschaert. Osschaert doodt niet, maar wellicht heeft je vaders hart het begeven van schrik.’ Hij vouwde zijn vingers en prevelde een gebed. Onder de tafel balde ik mijn vuisten en ik voelde hoe het verdriet en de woede mijn maag deden samenkrimpen. ‘Osschaert moet boeten voor wat hij mijn vader en ons heeft aangedaan’, gromde ik woedend.

Broeder Andreas trok zijn wenkbrauwen op. ‘Osschaert aanpakken? Je durft wel, jongen. Osschaert kun je niet zomaar een pak slaag geven. Hij is een instrument van de duivel.’

Mijn woede ebde weg en ik keek de broeder hulpeloos aan.

‘Is er dan echt niks wat ik kan doen? Was Osschaert niet op de rug van mijn vader gesprongen, dan had die nog geleefd. Dan was mijn moeder geen weduwe, dan hadden we nog een vader. Dat kan toch niet ongestraft blijven?’

Broeder Andreas knikte alsof hij mijn reactie had verwacht. Een beetje moeizaam kwam hij overeind en liep naar de kast.

Onder zijn pij hing een sleutel aan een kettinkje. Achter de deuren stonden rijen oude, zware boeken met leren ruggen.

‘Niet alle boeken staan in de kloosterbibliotheek’, verduidelijkte hij. ‘Bijzondere exemplaren bewaren we in deze kast.’

Zonder aarzelen nam hij een boek, liep terug naar de tafel en sloeg het open. Zijn vingers bladerden door het boek, tot hij het ergens halverwege liet openliggen. Alsof hij al wist wat er in de tekst stond, knikte hij telkens terwijl zijn ogen over de regels gleden.

‘Soms is Osschaert een mens die door de duivel wordt bezeten. Overdag is hij iemand zoals jij en ik, maar ‘s nachts roept de duivel hem. Dan trekt hij een beestenvel aan om de mensen de stuipen op het lijf te jagen.’

Ik boog me naar de broeder. ‘En wat kan ik doen?’ vroeg ik ademloos.

De vinger van broeder Andreas schoof over het blad en bleef op een regel liggen. ‘Osschaert kan je buurman zijn of een collega in de steenbakkerij, je merkt het niet aan hem. Je moet zijn dierenhuid vinden.’ Zijn vinger gleed verder over het blad. ‘Als het lukt om zijn huid te vinden, moet je die meteen verbranden. Zelfs als Osschaert niet in de buurt is, zal hij opeens naast je staan. Hij wordt gek van de pijn, alsof hij zelf wordt verbrand en niet de dierenhuid. Hij zal met zijn blote handen de huid uit het vuur willen trekken. Maar als de huid verbrand is, wordt hij weer een gewoon mens.’

Opeens trok hij een zorgelijk gezicht en hij tuitte zijn lippen. ‘Osschaert kan ook iemand zijn waarin de duivel leeft.’ Hij zocht haastig verder in het boek. ‘Die kun je maar op één manier uitschakelen. Dan moet je...’

3.

De bel klonk over de steenbakkerij.

‘Tijd om te stoppen!’ riep Jan. Meteen liet hij de steenvormen in de steek. Hij sloeg me op de schouder. ‘Ga je mee?’ Zonder op een antwoord te wachten nam hij de handdoek

waarin hij zijn boterhammen bewaarde van een schap en stak die in zijn zak.

Ik raapte nog enkele blokken klei van de grond en legde ze op een spookkarretje dat naar de droogloodsen reed.

Meteen daarna volgde ik de anderen naar de uitgang.

‘Hoi, Joris.’ Joanna glimlachte haar tanden bloot terwijl ze schijnbaar toevallig met mij naar de uitgang liep.

Ik lachte en gaf haar een vlugge kus. We waren al een paar maanden samen en ik kon me echt gelukkig voelen als ik haar zag.

‘Lies?’ mompelde ik opeens verbaasd, toen ik mijn zusje aan de uitgang zag. Jan stond bij haar en hij streelde even haar hoofd. Het gezicht van Lies betrok een beetje. Ik besepte dat Jan haar telkens aan die avond deed denken. Het was nu al drie maanden geleden, maar de pijn leefde nog steeds bij elk van ons.

Jan keek over zijn schouder.

‘Hei, Joris, je zusje komt je ophalen!’ riep hij in mijn richting. Lies keek me nu ook aan en het leek alsof ze een beetje jaloers was toen ze Joanna naast me zag.

‘Dag, Lies.’ Joanna tikte met een vinger tegen Lies’ wang alsof ze nog een klein kind was.

‘Dag’, zei Lies kort.

Joanna keek me niet-begrijpend aan.

‘Heb je je tong verloren?’ vroeg ik, nijdig omdat ze vervelend deed tegen Joanna.

‘Ik moet je iets tonen’, zei ze.

Joanna haalde haar schouders op. ‘Kleine meisjes’, lachte ze toegeeflijk. ‘Tot morgen, Joris.’

‘Tot morgen.’ Ik was liever met Joanna meegegaan, maar het gezicht van Lies stond zo ernstig, dat ik het niet over mijn hart kon verkrijgen haar zomaar achter te laten.

'Tot morgen', zei ik. Joanna giechelde toen ik een tikje tegen haar achterwerk gaf.

'Ik heb een dierenhuid gevonden', zei Lies toen Joanna een eind weg was.

'Hoe kom jij...'

'Ik speelde vanmiddag met Marie verstopperkje in de bossen bij de vaart.'

Ik knikte. Marie was het zusje van Jan en de boerderij van Jacob lag op een boogscheut van de vaart.

'Ik was in een boom geklommen zodat ze me zeker niet kon vinden en toen ik tussen de bladeren op een tak wilde gaan zitten...' Lies vormde met haar handen een grote cirkel. 'Uit een boomholte hing een stukje van een dierenvel.' Ze kroop wat dichterbij tegen me aan. 'Vast een wolvenhuid', zei ze huiverig. 'Opeens werd ik bang. Snel liet ik me naar beneden zakken en ik rende naar de steenbakkerij om het jou te vertellen.' Ze hield haar hoofd een beetje schuin en keek me afwachtend aan.

'Wat ga je nu doen?' vroeg ze met een mengeling van schrik en sensatie in haar stem.

Met een korte snok haalde ik de dierenhuid uit de holte. Ik liet me uit de boom zakken.

'Is het een wolvenhuid?' vroeg Lies huiverig.

Dit is niks voor kleine meisjes, dacht ik. Maar ik had haar nodig om me de boom aan te wijzen.

Tussen duim en wijsvinger sleepte ik het vel achter me aan.

Hij zal opeens naast je staan.

De woorden van broeder Andreas bonkten in mijn hoofd. Mijn klompen gingen steeds vlugger in de richting van ons huis, zodat Lies het moeilijk had me te volgen. Steeds weer keek ik

over mijn schouder om te zien of Osschaert me niet volgde. Mijn hart klopte alsof het uit mijn borst wilde springen.

Ik gooide de deur open.

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg ma met een afkeurende toon in haar stem. ‘Kan het niet wat rustiger?’

Toen zag ze de huid die ik achter me aan sleepte. Omdat ik thuis over mijn bezoek aan broeder Andreas had verteld, begreep ma het meteen. Ze nam de pook en tilde het deksel van de stoof.

‘De huid raakt nooit door de opening’, riep ik in paniek. De ogen van ma schoten van de huid naar de roodgloeiende kolen.

‘Toch wel.’ Ze legde het deksel naast de stoof en greep de huid beet. Ik huiverde toen ze met beide handen de rand van de huid nam en die oprolde.

‘Zo lukt het’, zei ze, terwijl ze de opgerolde huid door de opening van de stoof liet zakken. Enkele seconden gebeurde er niks, maar opeens schroelden vlammetjes de haren en ma duwde de rol verder in de stoof. De vlammen beten zich in de huid en opeens laaide het vuur op. Een stinkende walm vulde de kamer.

‘Niet doen!’ Buiten klonk een ijzige gil.

‘Jan’, mompelde ik ongelovig toen ik omkeek.

We waren zo door het vuur gefascineerd dat we niet hadden gemerkt dat Jan tussen ons in stond. Hij brulde en kromp in elkaar alsof niet de huid, maar hij zelf in brand stond. Het zweet droop van zijn gezicht. Hoewel hij kronkelde van de pijn, vloog hij naar ma om haar tegen te houden. Hij greep een stukje van de brandende huid, dat nog net uit de stoof stak. Het vuur likte aan zijn handen. Hij schreeuwde het uit, maar toch liet hij niet los. Het ging allemaal razendsnel en

heel even keek ik als verlamd toe. Toen sprong ik naar hem toe, sloeg mijn armen om zijn middel en beet op mijn tanden om hem van de stoof weg te trekken. Maar Jan ging als een razende tekeer. Zonder de brandende huid los te laten schopte hij om zich heen.

‘Ik kan hem bijna niet meer houden!’ schreeuwde ik. ‘Sla met de pook op zijn handen!’

Ma schudde haar hoofd alsof ze niet kon geloven wat ze zag. Toen greep ze de ijzeren pook en sloeg op Jans vingers. Hij krijste het uit, maar nog gaf hij niet op. Ma greep met haar beide handen de pook vast en liet die nogmaals op Jans handen terechtkomen. Ik hoorde zijn vingers knakken. Hij snikte van de pijn en even liet hij de wolvenhuid los. Snel duwde ma met de pook de huid in de stoof.

Plotseling hield Jan op met spartelen en hij leek rustiger te worden. Samen keken we in de stoof. Gelaten zag Jan hoe de huid in een smeulende prop was veranderd. Het was alsof al zijn weerstand was gebroken. Hij hijgde en keek naar zijn gehavende handen, alsof hij niet kon begrijpen wat er was gebeurd. Uitgeput liet hij zich op een stoel vallen.

‘Opgelucht! Ik voel me zo opgelucht’, zei hij vermoeid. ‘Het lijkt alsof er een enorm gewicht van mijn schouders is gevallen.’

Ma nam zijn polsen en keek naar zijn handen. ‘Dat ziet er niet goed uit. Kom mee. Houd je handen onder het koude water.’ Ze sleepte hem mee naar de pomp en liet het water over zijn handen gutsen.

Ik keek hem bedroefd aan. ‘Ik weet van broeder Andreas dat je het zelf niet kon helpen. Dat de duivel je stuurde.’ Ik slikte want ik wist het zelf niet meer. ‘Je was... nee, je bent nog steeds mijn vriend. Maar ik zal je nooit kunnen vergeven wat je met pa hebt gedaan.’

Terwijl het koude water over zijn handen stroomde, leek Jan uit een slaap te ontwaken. Zijn ogen stonden somber. ‘Jouw vader? Dat was ik niet. Ik was die avond gewoon thuis.’

‘Thuis?’ gromde ik ongelovig. ‘Je liegt. En de wolvenharen die ik vond?’

Zijn gezicht was oprecht terwijl hij me aankeek.

‘Ik was thuis’, herhaalde hij. ‘Vraag het aan mijn moeder of aan Marie. Ik ben die avond niet eens buiten geweest.’

Ik keek lang in Jans ogen en hoewel ik twijfelde, besefte ik dat hij niet loog.

‘Wie was het dan wel?’ vroeg ik me hardop af. Honderden vragen bestormden mijn hoofd.

Ik moet broeder Andreas vragen wat ik moet doen, besliste ik in stilte.

Een ijzige wind beet in mijn oren en ik probeerde ze met mijn handen te beschutten. Ik stond stil en rilde. In het donker glinsterde het water van de vaart. Ik stampte met mijn voeten op de grond om ze wat op te warmen en sloeg mijn armen enkele keren rond me heen.

Al drie weken liep ik elke avond de weg af die mijn vader die avond had gevolgd. Telkens op hetzelfde uur.

‘Het wordt weer niks’, mompelde ik. ‘Misschien bestaat de échte Osschaert niet eens en is mijn vader op een natuurlijke manier gestorven. Jan kan het niet zijn, want zijn moeder en Marie hebben op het kruisbeeld gezworen dat hij die avond bij hen was.’

Ik zuchtte nog eens en ik besloot om maar terug naar huis te gaan. Morgen nog een keer, nam ik me voor en daarna hoeft het niet meer.

Opeens zag ik twee lichtjes. Ik verstijfde. In een reflex wilde ik me omdraaien en vluchten. Maar toen dacht ik aan mijn

vader en ik hoorde mijn tanden over elkaar knarsen. Voorzichtig liep ik verder. Een kat zat op een boomtak die over de braamstruiken hing. Ik kwam dichterbij en ik hoorde de kat lachen als een mens. En weer zag ik de lippen van broeder Andreas voor me: de échte Osschaert kan van gedaante veranderen. Een stier met ijzeren kettingen, een ezel, een konijn... Dat beest zit te hoog, besepte ik. Met mijn voet schoof ik over de grond tot ik een steen raakte. Snel raapte ik de steen op en gooide die met al mijn kracht naar de kat. De steen sloeg haar linkeroog weg. Er kwam bloed uit de lege oogholte. De kat lachte spottend, alsof het allemaal niks te betekenen had. Haar overgebleven oog schitterde dubbel zo fel. Soepel sprong de kat van de tak en ze verdween tussen de bomen. Het is hopeloos om naar dat beest op zoek te gaan, begreep ik. Toch tilde ik nog een paar struiken op en liep verder. Opeens klonk er een ijselijke schreeuw en mijn bloed leek stil te staan. Een zware gedaante plofte op mijn rug. De kat, dacht ik eerst, maar ik zag een paar behaarde armen om mijn schouders. Armen van iemand in een wolvenvel. Ik voelde dat zijn adem mijn wangen verschroeide en een afschuwelijke stank sloeg in mijn neus. Het leek de geur van een kadaver dat tijdens een hete zomer dagenlang in de zon had gerot. Ik wilde mijn hoofd een beetje omdraaien, maar Osschaert duwde zijn klauwen in mijn wangen en dwong me zo om recht voor me uit te kijken. In paniek wilde ik wegrennen, maar hij leek zo zwaar als een olifant. Ik geraakte bijna niet vooruit. Ondanks de koude gutste het zweet van mijn gezicht. Met zijn enorme gewicht op mijn rug strompelde ik verder terwijl ik het gerammel van een ketting hoorde. Als je je armen kruist, weegt hij maar zoveel als een gewoon mens, had broeder Andreas gezegd.

Hoewel ik door zijn gewicht bijna op mijn knieën zakte, probeerde ik beetje bij beetje een hand onder zijn wurgende arm te weg te trekken.

Eindelijk, dacht ik, toen mijn hand losraakte. Vlug legde ik mijn pols over mijn andere pols, zodat ze een kruis vormden. Zijn schreeuw verdoofde me, maar hij leek opeens veel minder te wegen.

Normaal gesproken zou ik iemand gemakkelijk rond het dorp kunnen dragen, maar ik was intussen zo afgemat dat ik wankelde. Ik voelde hoe zijn harige hand mijn pols wilde wegtrekken.

Nu, ging het door mijn hoofd. Ik rukte mijn hand los en trok het vleesmes dat ik in mijn jaszak had gestopt. Ik draaide me half om en stak het mes midden in zijn voorhoofd. Kleverig bloed spoot over mijn hoofd, in mijn hals en ik draaide misselijk mijn gezicht weg.

Hij huilde als een wolf en opeens voelde ik Osschaert van me afglijden. Ik sprong van hem weg en draaide me om. Het vleesmes stak tot het handvat in zijn voorhoofd.

Er is maar één plaats waar hij kwetsbaar is, had broeder Andreas gezegd. Het plekje in het midden van zijn voorhoofd, waar het doopselwater hem werd toegediend. Daar heeft hij geen duivels-huid, daar alleen is hij nog als een mens.

Zijn gezicht glom van het bloed. Zijn mond stond halfopen en ik rilde toen ik zijn groene tanden zag. Opeens schreeuwde ik het uit en ik trok vertwijfeld aan mijn haar.

‘Dat kan niet’, mompelde ik terwijl ik achteruit deinsde.

Voor mijn ogen rotte het lichaam van Osschaert weg. De stank die me tegemoet sloeg was afschuwelijk. Mieren kroelden in de lege oogholten en witte maden kropen uit zijn neus en zijn mond.

Ik vluchtte weg.

Echt gebeurd?

WIE OF WAT IS OSSCHAERT?

Osschaert was een plaaggeest die 's nachts mensen in het donker opwachttte en hen dan in de nek sprong. Hij verplichtte hen om hem een eind verder te dragen, meestal tot aan een bepaalde plaats (vaak een kruispunt, een kruisbeeld of kapelletje), of tot men een andere voetganger tegenkwam die dan Osschaerts nieuwe slachtoffer werd. Osschaert had het vooral gemunt op personen die 's nachts nog laat alleen op weg waren, en dan vooral op dronkaards. Deze moesten hem dan als straf heel de weg naar huis meedragen. Daarnaast haalde Osschaert ook andere plagerijen uit: hij bracht mensen van de wijs door van gedaante te veranderen, gooide voorbijgangers in het water of lachte hen gewoon vierkant uit.

In heel wat oude Wase verhalen is er sprake van iemand die 'Osschaert moest lopen'. Daarbij gaat het dan om iemand die (al dan niet tengevolge van een pact met de duivel) door het kwaad bezeten was. Overdag leidde hij een ogenschijnlijk normaal leven, maar 's nachts trok hij een beestenvel aan en ging daarin mensen plagen. Om de ongelukkige te verlossen, moest men het vel zien te bemachtigen en verbranden. Dit was allesbehalve een eenvoudige opdracht, want zelfs als de bezetene helemaal niet in de buurt was, stond hij als bij toverslag aan de oven wanneer het vel begon te branden en moest men met man en macht verhinderen dat hij het vel uit het vuur te haalde. Vaak leed de bezetene hierbij helse pijnen, maar zodra het vel was verbrand, was hij van het kwaad verlost en kon hij weer een normaal leven leiden.

Eigenlijk is dit laatste motief een typisch kenmerk van authentieke weerwolven en had dit weinig te maken met de originele Osschaert. Vermoedelijk zijn deze verhalen pas later ontstaan en zijn ze dus minder authentiek dan de 'gewone' Osschaertverhalen, maar in het Waasland komen beide soorten Osschaertsagen bijna even vaak voor.

VERWEER TEGEN OSSCHAERT

Osschaert was, net als heel wat anders spoken, geesten of andere creaturen, niet dol op religieuze symbolen. Hij kon niet voorbij een kruispunt, kruisbeeld, kapelletje of onze-lievendrouwenbeeld gedragen worden. Dan moest hij zijn slachtoffer laten gaan. Als men helder genoeg van geest was om eraan te denken, kon het bidden van het sintjanse-vangelie of het slaan van een kruisteken Osschaert zelfs op afstand houden. En wie zijn armen gekruist voor zich kon houden terwijl hij Osschaert droeg, kon het gewicht van de plaaggeest op die manier wat verlichten.

Daarnaast kon Osschaert ook met bruuft geweld afgeweerd worden. Zo is er een verhaal bekend over een man die Osschaert niet meer van zijn rug wilden laten komen en met hem recht naar huis liep. Een dronken Osschaert werd zwaar afgetroefd door een molenaarsknecht.

OSSCHAERT IN HET WAASLAND

Er was vroeger niet één Osschaert die in heel het Waasland actief was. Elke gemeente had minstens één eigen Osschaert en een specifieke plaats waar 'haar' Osschaert zich schuilhield. Zo moest je ondermeer opletten voor Osschaert in de Kasteeldreef in Eksaarde, op Destelarenkouter in Lokeren, in het gehucht Lepelhoek in Sint-Niklaas, het Bosdorp en de Vennestraat in Stekene, het kerkhof van Sombeke

en het dorp van Doel. Ook buiten het Waasland kwam Osschaert voor.

Over geen enkele andere figuur werden in het Waasland zoveel verhalen verteld. Zelfs nu kennen heel wat mensen deze kwelduivel. Vraag er maar eens naar bij je ouders of grootouders...

2. DE RODE RUITER - Moerbeke-Waas

door Frank Pollet

Peter hoopte dat de kerstvakantie hem eindelijk wat rust zou brengen. De verhuizing had maandenlang in zijn hoofd rondgespookt. Zijn ouders hadden in Moerbeke een huis gekocht waarvan de tuin in de Moervaart overging.

Peter was liever niet verhuisd. Toch waren ze eind november in het nieuwe huis getrokken.

Een maand woonden ze nu al in deze onopvallende buurt, in een gemeente die vooral bekend stond om de suikerfabriek. Peter had de fabriek eens bezocht, tijdens een studie-uitstap van zijn vorige school. Hij vond het er vooral erg stinken.

De dichtste buur van Peter bleek een kunstschilder te zijn, een man die nauwelijks zijn huis uit kwam. En als hij dat wel deed, viel hij op doordat hij een knalrood maatpak droeg en een even rode hoed. Peter vond hem een griezel, maar de man knikte wel altijd vriendelijk naar hem.

Peter miste zijn vrienden, zijn oude school, het vroegere huis. 's Nachts raakte hij heel moeilijk in slaap. Urenlang lag hij wakker. Vaak viel hij pas om halfzeven in slaap, en was een halfuur later de wekker een bijzonder gruwelijk sein.

Op een nacht, na tweeën, trotseerde hij de kou, stapte zijn bed uit en keek door het raam. Hij zag de glinstering van het kabbelende water van de vaart die achter de tuin liep. Toen hij scherper keek, zag hij dat het regende.

Vergiste hij zich of stond het water in de Moervaart hoger dan normaal?

Het water leek te stijgen.

'Zó hard regent het nu toch ook weer niet', mompelde hij tegen het vensterglas.

Hij schudde het hoofd, rilde van de kou en kroop daarom weer snel zijn bed in.

Die ochtend ging hij, zoals bijna elke dag, joggen langs de vaart.

Het water stond laag. Erg laag.

De volgende nacht regende het opnieuw. Een felle wind beukte tegen de ramen en de gevel. En weer kon Peter de slaap niet vatten. Zou hij zijn warme bed verlaten om te gaan kijken of het water in de Moervaart weer hoger stond? Hij schudde het hoofd, probeerde zichzelf ervan te overtuigen dat het normaal was. 'Als het regent, dan stijgt het water in álle waterlopen', fluisterde hij hardop tegen zichzelf. Toch gleed hij even later weer zijn bed uit. Toen hij zijn ogen over het akelig donkere landschap liet dwalen, merkte hij dat het water in de Moervaart nu nog hoger leek te staan dan de vorige nacht.

'Het is normaal, Peter, doe zelf ook maar normaal', fluisterde hij.

Die nacht viel hij opnieuw pas heel laat in slaap.

'Zeg jongen, slaap jij wel? Je zit meer te geeuwen dan te eten!' merkte Peters vader tijdens het ontbijt op.

Peter voelde zijn hoofd rood worden. En na enig aandringen van zijn vader vertelde hij wat hij de voorbije twee nachten opgemerkt had.

'Maar jongen, je hebt vast gedroomd!' kwam mama tussenbeide.

'Nee, ik ben er zeker van dat ik dit echt gezien heb', hield Peter vol.

‘Afgelopen nacht heeft het stevig geregend’, zei papa. ‘Het is dus absoluut logisch dat het water in de Moervaart hoger stond. En nu regent het niet meer, dus...’

Peter zweeg. Wat had hij gedacht? Dat zijn ouders hem zomaar zouden geloven?

De nacht daarop regende het niet. Toch zag Peter dat de vaart bijna buiten haar oevers trad. Hij merkte echter ook dat zijn buurman, de kunstschilder, achter in zijn tuin rondliep. Merkwaardig, flitste het door zijn hoofd. Ik ben dus niet de enige die dit vreemde verschijnsel opmerkt...

Toen Peter de volgende dag de schilder in het dorp zag fietsen, besloot hij hem te volgen.

Dat bleek helemaal niet moeilijk. De man fietste traag en onzeker. Peter kon hem, met zijn opvallende uiterlijk, met gemak van op grote afstand in de gaten houden. De schilder sloeg de Damstraat in. Plotseling hield hij halt en belde aan bij het huis met nummer 22. Peter wist niet wat hij ervan moest denken. Het was toch niet verdacht dat zijn buurman hier aanbelde? Hij wist niet van wie het huis was, maar veel eigenaardig volk leek er in de Damstraat niet te wonen.

Even later stapte de man weer naar buiten met een mapje in de hand. Een vrouw knikte en ging weer naar binnen. Opnieuw zette Peter de achtervolging in. Het leek duidelijk dat de man naar huis fietste.

Ineens remde de man. En stopte.

Shit, wat nu?!

In een flits besloot Peter dat doorfietsen de minste achterdocht wekte. Maar toen hij ter hoogte van de buurman gekomen was, hield die hem tegen.

‘Zeg jongeman, waarom volg je mij? Hé, waarom? Daarnet en nu ook?’

Peter wist niet waar hij het had. Hij opende zijn mond, wilde

iets zeggen, maar bedacht zich. Duizend gedachten in zijn hoofd spatten alle kanten op.

'Meneer, ik heb u vannacht gezien. In uw tuin. En het water in de Moervaart stond hoog!'

De man keek Peter ernstig aan en sprak met zijn diepe, schurende stem: 'Ik heb iets ontdekt. Iets ontdekt. Iets dat héél belangrijk is voor Moerbeke! Héél belangrijk!'

Peter knikte, al wist hij niet waarom.

'Kom je morgenmiddag bij mij langs? Hé, kom je langs?'

Die dag kon Peter aan niets anders denken dan aan zijn in het rood geklede buurman. Waarom wilde die dat Peter langskwam? Wat had hij ontdekt? Waarom was het belangrijk voor Moerbeke? En waarom herhaalde die man steeds de helft van zijn woorden?

'Kom maar binnen, jongeman! Kom.'

Peter volgde de rode buurman door een gang waarvan de ene muur uit dozen met lege wijnflessen leek te bestaan. In de woonkamer stond een schildersezels met daarop een schilderij. Een landschap. Peter herkende het dreefje vlakbij de Terwestbrug, waar hij in taverne De Brugge al eens een pannenkoek had gegeten. Het landschap op het doek was bijna geheel overstroomd. In de linkerbovenhoek vlamde, in de donkere lucht, een rode ruiter op een rood-en-geelachtig paard.

Peter slikte toen hij zag dat zowel de ruiter als het paard in brand stond.

'Dit is de Rode Ruiters', bromde de buurman. 'Ken je die? Hé, ken je die?'

Peter schudde het hoofd.

'En de Turfputten? Ook niet? De Terwestbrug? Ja? En dat dreefje? Daar, in zuidelijke richting liggen de Turfputten. De

Turfputten. Vroeger was daar een uitgestrekt moeras, tot aan de Zuidlede! En diep, diep, diep dat die putten waren! Jongen, die putten waren diep! In het jaar 1400 had men er al gigantische hoeveelheden turf uitgegraven. Turf, snap je?’

Peter knikte.

‘Maar in 1400 stond er nog geen water in. Dat kwam doordat men er alles aan deed om geen water in die putten te laten komen. Er werkte zoveel volk dat het een ramp was geweest, een ramp, als ze onder water zouden staan. Er was een heel systeem met sluizen en zo. Sluizen. Tegen het opkomende water uit de Durme... Snap je?’

De man zweeg even. Nipte aan zijn glas wijn. Nipte nog eens.

‘Maar! Maar! In het najaar van 1400 was het regenweer. Regenweer. De turfstekers waren verscheidene keren 's nachts uit hun bedden gehaald om bressen te dichten met zandzakjes en zo. Men vreesde dat met de felle noordwestenwind het water nog zou stijgen en dat kon een overstroming tot gevolg hebben. Een overstroming, snap je?’

Peter knikte.

‘Snap je, Peter? Afijn, om een lang verhaal kort te maken: op een nacht, in december 1400, was het springtij en het hele gebied werd overstroomd. Mannen en vrouwen probeerden te redden wat er te redden viel. Maar de storm bleef verder woeden. Rondom de turfputten liepen wachters, in ploegen. Ze leken wel spookgestalten. Tot...’

De schilder keek Peter met grote ogen aan.

‘Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa! Ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo!’

Peter schrok van het dierlijke gehuil dat de man voortbracht.

‘Niemand wist wat het was. Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa! Het gehuil sneed door merg en been! Het verplaatste zich van

oost naar west, over de Moerbeek! Het was een mensenstem! Een mensenstem. Niemand had verstaan wat ze had gezegd. Maar iedereen die daar in de regen en de stormwind buitenstond, zag een schijnsel over het dorp vliegen, en een angstaanjagend gehuil weerklonk opnieuw.'

Peter stond met open mond te luisteren. De buurman vertelde voort.

'Mensen sprenkelden wijwater en prevelden gebeden. Een paar mannen achter de struiken hadden het gezien. Snap je? Kijk, kijk!'

De buurman pakte het mapje dat Peter herkende van de vorige dag. De schilder las voor:

'Een gloeiende ruiter op een vlammend paard! Alles in vuur en vlam! Een vlammende ruiter!'

'Een vlammende ruiter?' herhaalde Peter, terwijl hij het schilderij op de ezel bekeek.

'Ja, kijk, hier, ik lees verder... Daar maakt hij een korte draai naar links, zakt steeds... draait! Zwenkt! En met vervaarlijk gehuil ploft hij in de diepte van de turfputten! Verdwenen met man en paard in de natte turfgrond!'

Peter zweeg en keek zijn buurman gespannen aan.

'Die nacht zijn alle turfputten onder water gelopen en zijn honderden mensen hun werk kwijt geraakt... Ik heb, sinds ik tijdens een slapeloze nacht het water heb zien stijgen, heel wat geobserveerd en opzoekwerk verricht. Gisteren ben ik nog bij een mevrouw van de Heemkundige Kring langs geweest. Weet je wat ik in oude teksten heb gevonden? Dat dit verschijnsel om de honderd jaar weer opduikt. Om de honderd jaar. Vanaf het jaar 1400. Snap je? En welk jaar is het nu?'

Peter slikte en bromde: '2000...'

'Maaaarrrrr!!! Om de honderd jaar gebeurde het op een

andere plek in deze buurt. Richting Eksaardsedam, bijvoorbeeld, en in de buurt van de Bruggemansdreef... Weet je, de Rode Ruiter maakt een cirkel, en na zeven jaar – een heilig getal – is die cirkel rond, en het achtste jaar, het achtste jaar begint hij weer van voren af aan. Ja, van voren af aan. Ik heb berekend dat de Rode Ruiter, die de overstromingen veroorzaakt, ditmaal aan de Moervaart zal toeslaan! Daar ben ik zeker van! Snap je? Trouwens, je hebt zelf de vorige nachten gezien hoe het water in de Moervaart stijgt, toch?’

Peter knikte.

‘Dat is een voorteken. Een voorteken. Maar als de Moervaart overstroomt, dan is het een ramp! Hoeveel huizen staan er dan onder water? Hoeveel dieren verdrinken er?’

Peters hart bonsde in zijn keel. ‘Wat kunnen we eraan doen?’ vroeg hij.

De man zuchtte. ‘Niet veel, vrees ik, niet veel, want ik heb al van alles geprobeerd: gebeld naar de burgemeester, naar de politie... Maar niemand gelooft me, iedereen denkt dat het om een verzinsel gaat, om een legende.’

‘Dat is het toch ook?’ zei Peter.

‘Dat denkt iedereen, maar wacht, ik heb bewijzen.’

De man goot gehaast een heel glas wijn naar binnen, haalde een slordige map uit de kast, pikte er een papier uit en toonde Peter dat er volgens hem in de loop van de eeuwen een aantal kleine en grotere overstromingen plaatsgevonden hadden.

‘En altijd binnen de drie dagen voor of na de eeuwwisseling. En nu zijn de eerste tekenen er dat het hier zal gebeuren. Hier, bij ons! Bij ons.’

Het werd stil in de woonkamer. Maar de man was nog niet uitverteld. Opnieuw goot hij een glas wijn naar binnen en sprak: ‘Ik heb een theorie. Een theorie. Uit wat ik heb opge-

zocht, blijkt dat in het verleden de Rode Ruiter steeds 13 minuten later verschijnt dan de eeuw daarvoor. 13 minuten! Jongeman, ik heb berekend dat hij dit jaar op 31 december om 23:53 zal landen! Om zeven vóór middernacht!’

Peter keek strak voor zich uit naar het schilderij met het opspattende water en mompelde: ‘En het moment dat hij het wateroppervlak raakt, breekt op die plek de dijk door!’

De man leek het niet gehoord te hebben. Hij goot weer wijn in zijn glas en zei: ‘Twee vragen dringen zich op. Twee. Ten eerste: waar exact zal de Rode Ruiter in de Moervaart duiken? En ten tweede: hoe hou je hem tegen? Hoe hou je hem tegen...’

Het geluid van de staande klok deed Peter schrikken. ‘Oeps, vier uur. Straks is mijn moeder thuis, en ik moet aardappelen schillen!’

Die avond nog bestudeerde Peter een aantal fotokopieën die de man hem had meegegeven. De verschijningen van de Rode Ruiter hadden volgens de schilder steeds plaatsgevonden op plekken bij het water. Meer zelfs, die Rode Ruiter zou elke keer verschenen zijn op plekken waar mensen hun broodwinning konden verliezen. Turfputten, akkers...

‘De suikerfabriek!’ schrok Peter.

Die nacht zagen hij en de buurman dat het water in de Moervaart weer gestegen was.

‘Denkt u niet dat de Rode Ruiter ditmaal weleens vlakbij de suikerfabriek zou kunnen landen?’ vroeg Peter de volgende dag bezorgd.

De schilder knikte.

‘Knap van je’, mompelde hij.

De man toonde Peter een kaartje van de streek.

onduidelijk. ‘Suf gedacht... Het enige dat ik vermoed, is dat hij níét zal landen als hij het water niet kan zien. Maar hoe camoufleer je de Moervaart? Hoe maak je een waterloop onzichtbaar? Hoe...’

Het waren spannende dagen voor Peter en de buurman. Aangezien niemand hen zou geloven, hadden ze besloten aan niemand iets te vertellen. Het was al 29 december toen de buurman Peter op zijn gsm belde. ‘Ben je alleen, Peter? Ja? Ik denk dat ik de oplossing heb. Als je op 31 december vanaf één minuut voordat de Rode Ruiter in de Moervaart zal duiken, op die plek vuurwerk afschiet, zal de Ruiter niet kunnen landen. Waarschijnlijk zal hij terugkeren naar waar hij vandaan komt. Wat denk je, Peter? Wat denk je?’

Peter dacht koortsachtig na. Het was een eenvoudige theorie: als ze ervoor konden zorgen dat de Rode Ruiter de Moervaart in de buurt van de suikerfabriek niet kon zien, zou hij misschien inderdaad niet landen...

‘Maar vuurwerk, dat kost geld. En zoveel heb ik niet...’

De buurman suste: ‘Ik koop het wel, Peter. Maar jij moet me helpen. Helpen. Om de vuurpijlen af te steken. Dat kan ik niet alleen. Dat kan ik niet alleen, snap je?’

‘Maar mijn ouders...’

‘Kun je niet zeggen dat ik je gevraagd heb mij even te helpen? Dan lieg je niet...’

Op oudejaarsnacht kreeg Peter inderdaad de toestemming om de buurman te helpen. Hij had gezegd dat de man een goede vriend wilde verrassen met vuurwerk, maar dat hij niemand had om hem te helpen. Toen de buurman om half-twaalf aanbelde om Peter mee te nemen, maande Peters moeder hem wel vijfmaal aan héél voorzichtig te zijn.

Om exact acht minuten vóór middernacht schoten Peter en de schilder vlakbij de suikerfabriek al hun vuurwerk af.

Ze hadden geen dolende Rode Ruiter gezien.

‘Peter, vriend. Peter,’ sprak de buurman moeilijk, ‘we hebben het dorp gered, gered. Wij, wij hebben het dorp van een vreeeeeeeselijke overstroming gered. Alleen... niemand zal het weten... Niemand. Alleen wij, wij...’

De man stak de sleutel eerst naast het slot van zijn voordeur. Toen hij ten slotte binnen was, schudde Peter het hoofd en ging naar huis.

De volgende ochtend belde de buurman al vroeg aan bij Peter. Helemaal overstuur.

‘Kom eens mee, Peter, ik moet je wat laten zien! Kom, kom mee...’

‘Wat?’

‘Kom mee, kom mee, ik wil het je... tonen. Nu!’

Peter ging mee. In het schilderij dat op de ezel stond, was de Rode Ruiter verdwenen.

‘En ik heb het doek niet aangeraakt, ik heb het niet overschilderd, echt niet! Voel maar, voel maar...’ zei de buurman. Daarna kiepte hij een glas rode wijn in een keer naar binnen.

Toen Peter diezelfde ochtend terugkeerde van het joggen, stond er bij de buurman een brandweerwagen voor de deur. Brandweermannen liepen in en uit het huis. Een ziekenwagen reed van de oprit en stooft met piepende banden in de richting van de stad.

Peters moeder stond in de voordeur.

‘Ze hebben net onze buurman weggebracht. Jeanne van hier tegenover had rook gezien...’

Peters moeder zuchtte.

'Jeanne zei dat onze buurman aan de drank was en dat hij psychische problemen had. En nu stond zijn keuken in brand. Hij moet nogal ernstig verbrand zijn, zei Jeanne. 't Is wel een rare man, want weet je wat hij riep toen ze hem op de brancard naar de ziekenwagen brachten?'

'Nee', zei Peter schor.

'Jeanne heeft hem horen roepen: 'Ik ben de Rode Ruiter! Ik ben de Rode Ruiter!!''

Echt gebeurd?

Het verhaal van de Rode Ruiter is te vinden in het Tijdschrift van de Heemkundige Kring van Moerbeke-Waas (jaargang 3, nummer 1). Het artikel werd geplaatst door Peggy Herreman, die aan de Damstraat in Moerbeke woont. Op nummer 22...

Het originele verhaal van de Rode Ruiter speelt zich, net als in dit verhaal, af aan de Turfputten, een plek die de meeste Moerbekenaars al lang niet meer kennen. Maar achter de meersen, links van de dreef voorbij de Terwestbrug lagen vroeger de Turfputten: een uitgestrekt moeras, omzoomd door hoge rielhalmen en bedekt met kroos en waterlelies. Op de bodem van deze diepe groene plassen, vaak honderden meters breed, vormden de afstervende planten een dikke laag veengrond. Deze grond betekende een belangrijke bron van inkomsten voor veel Moerbekenaars. De veengrond kon immers worden uitgespit en te drogen gelegd. De gedroogde blokken - turf - gebruikte men dan als brandstof.

De putten werden drooggelegd, zodat turfstekers grote blokken grond konden loswerken. Er werden bermen en sluizen gebouwd om het water van de aangrenzende rivier de Lede uit de putten te weren. Een overstroming van de Turfputten zou immers een ware ramp betekenen voor de Moerbekenaars, die hierdoor hun broodwinning verloren zouden zien gaan.

In het najaar van 1400 brak tijdens een donkere, regenachtige nacht het water door de bermen. Ontstelde Moerbeke-

naren zagen hoe het water met vernielende kracht de putten instroomde en onherroepelijk bezit nam van hun turfgroeve. Omstanders hadden vlak daarvoor een verschijning gezien van een vlamme ruiters, die verdaarlijk huilend in de turfgrond was verdwenen. Ook in de omliggende dorpen was de verschijning gezien en de klaagroep gehoord.

Na die nacht ontstond de legende van de Rode Ruiters, die in de daaropvolgende eeuwen na elke honderd jaar weer toesloeg, telkens op een andere plaats in Moerbeke, maar met dezelfde dramatische gevolgen.

3. DE HELLEWAGEN - Rupelmonde [Kruibeke]

door Dirk Nielandt

Het begon allemaal met de schedel die Jeroen en ik in de polders van Rupelmonde vonden. Een leuk, griezelig ding. Ideaal om Kato de stuipen mee op het lijf te jagen. Want dat doen we graag: elkaar plagen en laten schrikken. Daar maken we een sport van.

Toen ik vorige week bij Kato was, heeft ze me bijna tot tegen het plafond laten springen van schrik. Terwijl ik op de wc zat, sloop ze stiekem tot aan de wc-deur. Ik had niks in de gaten, dus toen ik vrolijk fluitend de deur opendeed en naar buiten stapte, sprong ze plots tevoorschijn en gilte luid 'boe'. Een klassieker, ik weet het, maar ik schrok me lam. Man man, en zij maar lachen.

Dat moest ik haar betaald zetten. Dus toen ik samen met Jeroen die schedel vond, kreeg ik een idee en Jeroen wilde wel meedoen. Ik haalde een oud wit laken van onze zolder. Ik knipte er een gat in. We kropen allebei onder het laken en uit het gat stak ik mijn hand en hield de schedel vast. Zo leken we op een spook met een doodskop.

Op woensdagavond gaan Kato's ouders altijd volleyballen. Dan is ze alleen thuis. We wachtten tot het donker was, tot haar ouders weg waren, tot het stil was in de straat. Toen belden we aan. Kato deed open en wij sprongen tevoorschijn als spook met schedel en riepen 'boe!'

Denk je dat Kato schrok, sidderde of beefde? Helemaal niet. Ze schoot in de lach.

‘Geloven jullie echt dat ik daarin trap?’ proestte ze. ‘Jullie zien er uit als een goedkoop kermisspook. Je zal meer moeite moeten doen om mij aan het schrikken te krijgen hoor!’ Ze greep de schedel en floot bewonderend tussen haar tanden. ‘Deze schedel is een stuk knapper dan die lelijke koppen van jullie. Bedankt, jongens!’

Ze nam de schedel luid lachend mee naar binnen. We dropen af, teleurgesteld omdat onze grap mislukt was.

Die avond kon ik niet slapen. Ik lag te broeden op een manier om Kato te laten schrikken.

Plots kreeg ik een idee. Kato had de schedel vast op haar kamer liggen. Haar kamer is op het gelijkvloers aan de achterkant van haar huis. Via onze tuin kan ik daar makkelijk geraken. Ik ging ervanuit dat Kato met haar raam open zou slapen. Ik was van plan om onder haar raam te gaan staan en met mijn griezeligste stem te spreken: ‘Ik ben de geest van de doodskop en ik eis dat je mij teruggeeft aan de duivel!’

Enthousiast trok ik mijn runners aan en sloop in mijn pyama naar buiten, dwars door onze tuin en die van verschillende andere mensen in de straat. Uiteindelijk kwam ik in Kato’s tuin. Yes! Haar raam stond op een kier.

En toen begon het. Plots reed een huifkar die door twee paarden werd getrokken haar tuin in. Kar en paarden stonden in brand. De vlammen schoten als hoge gele tongen omhoog en flitsten alle kanten op. De koetsier had twee brandende teugels in de hand en droeg een bruine monnikspij met een kap die zijn gezicht volledig verborg. Het leek wel of er niemand in de pij zat. Alsof zijn gezicht de duisternis zelf was.

Ik kon van schrik geen voet meer verzetten, maar bukte me en bleef achter een struik toekijken.

De koetsier in monnikspij riep met een zware, donkere stem: 'Ik ben de geest van de doodskop en ik eis dat je mij teruggeeft aan de duivel!'

Lieve help, dat was toch mijn tekst?

Toen zag ik Kato... Ze stapte door haar raam naar buiten, met de doodskop in haar handen. Ze liep wezenloos naar de brandende kar toe. Ik sprong tevoorschijn en riep: 'Nee Kato! Niet doen! Ga terug!'

Ze keek me aan, maar haar ogen waren leeg en hol, alsof iemand haar ziel uit haar lichaam had gezogen. Ze keek dwars door me heen. Zoals ze naar de brandende kar liep met de schedel in haar handen, leek ze wel een zombie. Ik wilde haar tegenhouden, maar op dat ogenblik werd ze door een van de vlammen gegrepen. Als een onzichtbare magneet werd ze door het vuur naar de kar getrokken en loste in de vlammen op. Ik zag haar niet meer. Ik raakte in paniek en wilde om de brandweer roepen, maar er kwam geen geluid uit mijn keel. Alles werd zwart voor mijn ogen. Ik duizelde en viel neer.

Ik heb geen idee hoelang ik daar zo gelegen heb. Misschien 10 seconden, misschien een uur, ik weet het echt niet. Ik weet alleen dat de brandende kar verdwenen was toen ik weer bij bewustzijn kwam. Ik hoopte dat het allemaal maar een nare droom was geweest en dat Kato gewoon in haar bed lag te slapen, maar toen ik naar haar slaapkamerraam wilde rennen, stond er plots een oude man voor me. Hij keek me vriendelijk aan. Om redenen die ik niet kan verklaren, vertrouwde ik hem. Het was iets in zijn blik, iets in zijn glimlach dat me vertrouwen gaf. Ik bleef

rustig, want ik begreep dat hij me iets wilde vertellen. 'Je vriendin bevindt zich in de duisternis. Donkere krachten lokken haar naar de hel. Je hebt hooguit een paar uur om haar te redden of ze is voor altijd verdoemd. Je moet snel en moedig zijn.'

'Wat moet ik doen?' vroeg ik zonder aarzelen.

'Je moet terug naar de plek waar je de schedel vond, bij de ingang van de verdronken steengroeve van Rupelmonde. Daar moet je het 'seintje van Zene' opzeggen.'

'Wat is dat?' vroeg ik.

'Dat is een magisch gedicht waarmee je de bescherming van vriendschap en licht aanroept. Als je het met voldoende kracht en overtuiging kan opzeggen, zal je vriendin uit de duisternis ontwaken en naar de wereld van de levenden terugkeren. Maar je hebt geen tijd te verliezen... je moet snel zijn... ga... Nu!'

Ik wilde hem nog vragen wat dat magische gedicht was, maar de oude man was verdwenen, weg, in het niets opgelost.

Ik rende naar het huis van Jeroen, gooide een steentje tegen de ruit van zijn slaapkamer, nog een en nog een. Ik sakkerde. Waarom werd hij nu niet wakker? Ik gooide er nog een toen zijn raam plotseling open ging en hij het steentje tegen zijn voorhoofd kreeg.

'Au! Wat bezielt jou?' siste hij boos. 'Het is midden in de nacht.'

'Je moet me vertrouwen. Kom nu met me mee. Het leven van Kato staat op het spel.'

Hij zag aan mijn blik dat het menens was. Een paar minuten later liepen we samen door de donkere polders, op zoek naar de plek waar we de schedel hadden gevonden.

Jeroen had gelukkig een zaklamp meegenomen. Die kwam

goed van pas. Ik had hem onderweg alles uitgelegd. Het klonk bizar en ongeloofwaardig, maar gelukkig geloofde hij me. We waren vastbesloten om Kato te redden!

‘Schijn daar eens een stukje bij...’ vroeg ik aan Jeroen. Ik boog voorover tussen het riet van een sloot. ‘Als ik mij goed herinner, hebben we die schedel hier ergens gevonden.’

‘Maar hoe weten we hoe dat magische gedicht gaat?’ vroeg Jeroen bezorgd.

‘Dat weet ik ook niet, maar iets in mij zegt dat de woorden wel zullen komen... Eerst moeten we die verdoemde plek terugvinden.’

Terwijl ik het zei, boog ik te ver voorover. De rietstengels plooiden en konden mijn gewicht niet dragen. Ik donderde in de sloot en zat tot mijn middel in de smerige drek. Jeroen lachte, maar ik mopperde dat er niets te lachen viel. Zijn lach stakte meteen, niet omdat ik boos was, maar omdat zijn zaklamp op een plek scheen waar uit het slijk een donkere gedaante opdook, op nauwelijks een halve meter van mij vandaan. We gilden allebei van de schrik, want de gedaante bleek een rottend lijk te zijn. Zijn ogen hingen uit hun kassen en in zijn gezicht ontbraken grote stukken vlees, waardoor je recht op het bot keek. Het was afschuwelijk. De monsterachtige gedaante maakte een huiveringwekkend geluid. Het was een schrille schreeuw, alsof er een kolonie reuzenspreeuwen overvloed. Ik haastte me zo snel ik kon uit de sloot en wilde wegrennen, vluchten, naar huis, maar moest toen aan Kato denken. Kato! We moesten haar redden!

De levende dode kroop uit de sloot. We zagen nu dat hij een been miste en dat er allerlei botten en knoken door zijn verrotte vel staken. De stank was weerzinwekkend en net toen we dachten dat het niet erger kon, greep een hand mijn enkel

vast. Ik keek naar de grond, kon met moeite iets zien, maar toen ik Jeroen hoorde gillen wist ik dat ze hem ook beet hadden. In de sloot krioelde het van de zombies, halfdode monsters die uit het slijk krabbelden en over het pad kronkelden als slangen. Hun glibberige, koude handen trokken ons het water in. Daar zou ons een vreselijk lot wachten.

‘Rikus! Snel! Zeg het gedicht op! Het ‘seintje van Zene!’ schreeuwde Jeroen wanhopig.

Ik wilde wel, maar er kwamen geen woorden uit mijn mond. Ik voelde hoe de angst mijn keel toekneep. Mijn hersens blokkeerden. Ik kon niet meer denken. Ik probeerde me te verzetten, maar werd door tientallen zombies de sloot ingetrokken en voelde dat mijn laatste uur geslagen had.

‘Rikus!’ schreeuwde Jeroen. ‘Denk aan Kato!’

En toen, plots, kwamen de woorden en stroomden uit mijn mond...

‘Weg gij duivels en demonen, keer terug naar uw hellezonen, mij jaagt ge geen schrik aan, ik heb vriendschap en licht in mijn bestaan.’

Jeroen herhaalde het samen met mij. Onze woorden klonken fel en krachtig: ‘Weg gij duivels en demonen, keer terug naar uw hellezonen, mij jaagt ge geen schrik aan, ik heb vriendschap en licht in mijn bestaan.’

Ik voelde de greep om mijn benen losser worden. Het werkte. We herhaalden het gedicht nog tien keer en zagen hoe de zombies verschrompelden en jankend en kermend tussen het riet verdwenen. We hadden het gered!

Toch hoorden we nog iets kermen tussen het riet. Een licht kreunend geluid, maar een ander soort gekerm dan dat van de zombies. Jeroen scheen voorzichtig met zijn zaklamp tussen het riet en... daar lag ze...

‘KATO!’

Ze lag in het slijk. We trokken haar op het droge en probeerden haar wakker te maken, maar dat lukte niet. Plots stond die oude man er weer, de man die mij had verteld hoe ik Kato kon redden.

‘Proficiat, je hebt haar gered,’ zei hij op een rustige en vriendelijke manier.

Jeroen keek hem verbaasd aan. De oude man hief zijn hand op en knipte met zijn vingers. Kato was plots verdwenen. We schrokken.

‘Wees niet bang,’ zei de oude man. ‘Kato ligt nu thuis in haar bed, vredig te slapen. Ze zal morgen ontwaken en zich niks meer herinneren van haar reis naar de duisternis. Ze zal maar één ding weten, diep in haar hart, dat jullie haar beste vrienden zijn, voor altijd...’

Hij glimlachte mysterieus en was toen verdwenen. Jeroen en ik renden terug naar onze straat. We vertrouwden het niet helemaal en gluurden door Kato’s slaapkamerraam naar binnen. En ja hoor... daar lag ze, slapend in haar bed, alsof er niks gebeurd was.

Uitgeput gingen Jeroen en ik naar huis. We kropen in bed en sliepen een gat in de dag. We hebben er daarna nooit meer over gesproken. Geen woord. Maar onze vriendschap is niet meer stuk te krijgen. Kato schrok zelfs toen ik haar een paar dagen later verraste en ‘boe’ riep. Ook al deed ze misschien maar alsof, om mij een plezier te gunnen...

Echt gebeurd?

Het verhaal 'de hellewagen' speelt zich af in de polders van Rupelmonde, meer bepaald op de plaats van de vroegere steenbakkerij. In het midden van de 19^e eeuw kende de productie van stenen een grote bloei en waren er in Rupelmonde een honderdtal steenbakkers actief. Door de uitputting van de kleilagen liep het steenbakken rond 1880 op zijn laatste benen en verplaatste zich naar de naburige gemeente Steendorp (Temse). Van de eens zo bloeiende sector bleven alleen een diepe afgrond en met water gevulde kleiputten over.

Het originele verhaal waar Dirk Nielandt zich op baseerde, is afkomstig van de nachtwaker uit de steengroeve. 's Nachts om twaalf uur hoorde hij stevast vreemde geluiden uit de steengroeve komen, een mysterieus gezang. Om zich te beschermen tegen de spoken of geesten die dit geluid maakten, hoefde hij alleen maar 'het seintje van Zene' op te zeggen en dan werd hij met rust gelaten. Op de vraag wat dan precies de tekst was van 'het seintje van Zene', heeft hij nooit méér geantwoord dan: 'het seintje van Zene is het seintje van Zene. Dat moet je opzeggen en dan heeft het kwaad geen macht over je'.

Kon of durfde hij het niet op te zeggen?

4. HET SPOOKT OP HET BAGGAARTHOF! - Stekene

door Rob Baetens

Roy lichtte zichzelf bij, keek nog even op de stafkaart en was vastbesloten. Rechtdoor ging het snelst. Hij volgde de lichtstraal van een zaklantaarn en verdween in het riet. Hij maakte aanstalten om over een sloot te springen. Achter hem twijfelden de anderen om hem te volgen.

‘Er staat prikkeldraad. Je mag het waterwingebied niet in! Als we betrap worden...’

‘Stop met zeuren, Willemien. Wil je het nachtspel winnen? Scouts gaan recht door zee.’

‘Ik weet het niet hoor.’

‘Ik wel. We snijden zeker een kilometer af op die manier. Iedereen akkoord?’

Niemand zei wat. Er werd hooguit wat onverstaanbaars gemompeld. Roy kon zo eindeloos doordrammen dat niemand hem durfde tegen te spreken.

‘Ik heb een vreemd voor gevoel’, waagde Willemien nog eens.

‘Dat maakt het juist cool! De boswachter ligt al lang in zijn bed! Hier is geen mens, behalve wij. Waarom zijn we bij de scouts? Voor het avontuur toch? Let’s go!’

De anderen hoorden een doffe plof. Roy stond al aan de overkant van de sloot. Hij rolde onder het prikkeldraad door.

Er zat weinig anders op dan hem te volgen. Als Roy zich iets in zijn hoofd haalde...

Willemien sprong, net alsde anderen. Het had wel iets spannends. Ze was de bordjes met *Verboden toegang* al vergeten. Roy liep zeker vijftig meter voorop. Ze mochten wel opschieten om hem bij te benen.

Het was een donkere nacht. De stralen van de zaklantaarns tekenden spookachtige schaduwen op de boomstammen. Laaghangende takken zwiepten in Willemiens gezicht. Vlak bij haar rechtervoet schoot een opgeschrikt konijntje weg. Haar hart sloeg een slag over, maar ze gaf geen krimp.

‘Schiet op, jongens! Ik wil dat spel hier winnen!’

Willemien was behoorlijk gespannen. Het leek of er constant bochelige, knoestige mannetjes met enge grijparmen om haar heen cirkelden. Als ze lang in het donker tuurde, herkende ze vaag de vormen van een rij knotwilgen.

Als de maan al tussen de wolken door piepte, leek het of ze de vorm had van een doodshoofd: donkere vlekken op het maanoppervlak vormden diepliggende, holle ogen die je aanstaarden. Willemien was er niet gerust op. Gelukkig liep Wilco vlak achter haar.

Nevelfarden hingen als vormeloze gordijnen tussen de bomen. Slierten mist slorpten al het maanlicht op. Het werd plots aardedonker. Je kon geen hand voor ogen meer zien. Boomtoppen ruisten en uit het niets stak een felle wind op. De mist bleef hangen. De wind nam toe in kracht.

‘Er is iets niet goed, Wilco.’

‘Hoezo?’

‘Hoor je dat? De wind blaast om onze oren en er hangt mist. Bij mist past windstil weer. Dit is vreemd. Het klopt niet.’

‘Ik zal zelfs meer zeggen, Willemien, het is onverklaarbaar. Zouden we niet beter...’

In de trilling in Wilco’s stem bespeurde Willemien angst of toch minstens ongerustheid.

Een helle bliksemschicht scheurde de duisternis in twee onregelmatige helften. De twee scouts bleven aan de grond genageld staan. Het felle licht tekende de contouren van een bedreigende figuur haarscherp af. Felrode, gloeiende ogen staarden Willemien aan. Alle licht was opnieuw uit de dreigend donkere lucht verdwenen. De maan was weggedoken in een dik wolkendek.

Een klagend en langgerekt gehuil scheurde de nachtelijke stilte in het bos aan flarden. Vreemde en oorverdovende echo's galmden huilend na. Ze botsten tegen de bomen en schoten als schimmen weg in het nachtelijke duister. Willemien schrok en spitste gespannen de oren. Het leek of haar hart twee slagen oversloeg. Ze keek met schrikogen om zich heen. Ze knipte haar zaklamp aan, maar kon niets zien. Ze liep door een grijze wolk van minuscule waterdruppeltjes. Ze wist niet precies waar het geluid vandaan gekomen was. Er hing een onheilspellende stilte.

'Hoorde je dat, Wilco?'

'Het leek wel een wolf of iets dergelijks', fluisterde hij.

'Hier, in het Waasland?'

Een koude wind gierde door de bomen. Takken schuurden piepend en kriepend tegen elkaar aan. Een oude den kraakte vervaarlijk. Met een doffe slag plofte een armdikke tak in de strooisellaag van het bos. Hij miste Willemien op een haar na. Ze slaakte een angstgilletje en sprong opzij.

Roy scheen met de zaklamp in de richting van de achterblijvers. Hij hield halt en wachtte op de anderen. Hij stampte met zijn voeten op iets hards.

'Leuke plek! Hier ligt een bakstenen vloer. Een stalvloer of zoiets. Hier moet ooit een gebouw hebben gestaan. Komen jullie nog?'

Donkere schimmen bewogen tussen de boomstammen door. Roy scheen in de richting van waaruit hij geritsel en brekende takjes hoorde. Telkens als er onder de voeten van Willemien een tak met een droge knak brak, leek het of haar hart knapte. De schrik zat er goed in.

‘Waar bleven jullie?’

‘Hoorde jij dat ook, Roy?’

‘Wat dan?’

‘Een wolf’, zei Wilco.

‘Die is goed! Hier zitten hooguit verwilderde katten!’

Roy zette zijn zaklamp tegen zijn kin zodat zijn gezicht in spookachtig rood oplichtte. Hij miauwde kattig en lachte de twee spottend uit. Hij scheen recht in Willemiens gezicht, brulde als een tijger en klauwde in de lucht.

Verblind door het felle licht, zag Willemien even niets meer. Zwarte vlekjes zeilden over haar netvlies. De mist was opgetrokken. Ze voelde met haar voet dat er stukken steen lagen waar zij liep. Roy had gelijk. Ze hoorde hoe hij zijn weg vervolgde.

Plots haakte Willemiens voet vast in een braamstruik. Ze struikelde en stootte haar hoofd keihard tegen een forse boomtak. Ze greep naar haar hoofd, wankelde, viel met haar knie op de scherpe rand van een baksteen en donderde met een plons tot boven haar middel in een stinkende poel.

‘Getverderrie! Shit man! Help!’

Roy hield halt. Hij luisterde gespannen. Wat was dat? Hoorde hij dat goed?

Willemien spartelde en grabbelde wild om zich heen om houvast te vinden. Ze probeerde uit de kuil te kruipen, maar greep in de doornen van een braamstruik.

In het flauwe licht van een twijfelmaantje zag ze de donkere

contouren van een gebogen gewelf. Wat deed een rioolput midden in een bos?

Roy stond meteen bij de modderpoel. Hij lichtte bij.

‘Daar vinden ze je nooit, Willemien!’

Met schrikogen zo groot als vuurknikers keek het meisje hem aan. Als haar ogen kogels waren... Roy begreep de boodschap.

‘Geef me een hand, Willemien.’

‘Dit is een beerput, Roy. Aal, hoor je me? Ik stink uren in de wind. Jij met je kortere binnenwegen ook altijd. Haal me hieruit!’

‘Het kan ook een overgroeide kelder zijn’, probeerde hij het leed nog te verzachten.

‘Een kelder! Pfoe! Ik zit helemaal onder de drek en de drollen. Stinken, man. Niet normaal!’

Rillend van de kou stond Willemien sprakeloos in het duister te staren. De anderen zwegen eveneens. Het donkere water uit de poel stonk inderdaad als de pest. Ze had niet overdreven.

‘Verschrikkelijk gewoon! Het lijkt wel of mijn neusbeentje aan het rotten is.’

‘Snel naar het kamp’, stelde Roy voor.

‘Wat is er gebeurd?’ vroeg de eerstehulparts.

‘In een oude beerput gevallen’, klaagde Willemien. Ze was de schok al wat te boven.

‘Ik meende al een ongewoon geurtje te herkennen. Dit is duidelijk geen Chanel No. 5.’

De dokter keek Willemien ondeugend aan.

‘Grapje!’

Willemien betastte haar pijnlijke voorhoofd. Twee straltes bloed liepen van haar knie over haar onderbeen. Haar

scheenbeen was behoorlijk geschaafd. Haar arm zat helemaal onder de schrammen. De leiding had het nodig gevonden met haar naar het ziekenhuis te gaan. Op het eerste gezicht was ze oké.

'Eens even kijken. Een fikse buil. Heb je hoofdpijn?'

Moedige Bever schudde ontkennend haar hoofd.

'Ik stuur je zo meteen voor alle veiligheid toch naar de röntgenafdeling. Om een fotootje van je hoofd te maken.'

'Misschien ontdekken ze wel hersenen!' spotte Roy. Hij negeerde Willemiens vernietigende blik.

'Heb je van die smurrie ook iets ingeslikt?'

'Gelukkig niet! Ik zat wel tot mijn nek in de viezigheid.'

'Waar is het gebeurd?'

Willemien keek vragend in de richting van Roy. Hij was tenslotte de gps van het groepje.

'Op de grens tussen Moerbeke en Klein-Sinaai, dokter. Tussen de expressweg en het waterwingebied, vlakbij de Baggaart en het Wullebos, om precies te zijn.'

'Maar dan...dan zijn jullie op de spookhoeve geweest! Wacht eens even...'

De arts keek de jongeren rond hem verwijtend aan. Hij richtte een felle lamp op Willemiens been.

'Dan zal ik dat been, die knie en die arm maar supergoed ontsmetten. Wat daar allemaal in de grond zit... Even checken of er niets in je knie zit. Jullie weten toch dat die plek behekst is? Er hangt een vloek over het Houtland. Neem het maar van mij aan: er zijn daar vreemde, onverklaarbare dingen gebeurd. Een akelige plek. Wie het lot uitdaagt, haalt zich de vloek op de hals.'

'Hè?'

Geschrokken keek Willemien Roy en de anderen aan. Wat bazelde die man allemaal?

‘Wie zegt dat, van die vloek en zo?’

‘Mijn moeder. Ze woont op de Pereboomsteenweg, dicht bij de N49. Ik heb mijn jeugd gesleten in de Baggaart, het was zowat mijn achtertuin. Ik ken die plek als mijn broekzak. Maar we mochten nooit bij de hoeve komen. Het is daar niet pluis. Het Baggaarthof is behekst!’

‘Het Baggaarthof?’

‘Ja, zo heette de boerderij die daar ooit stond. Ze is ook bekend onder de naam Pecsteenhoeve.’

‘Pechsteenhoeve, zult u bedoelen zeker, dokter?’

Iedereen lachte.

‘Is dat allemaal geen bijgeloof, dokter?’ wilde Roy nog weten.

‘Bijgeloof? Ga maar eens met mijn moeder praten. Dat wordt een middagje lekker griezelen en gruwelen.’

Nadat de radioloog en de arts hun werk hadden gedaan, mochten de scouts vertrekken. Het ongelukkige avontuur had bij Willemien voorlopig geen blijvende schade aangericht.

‘Je mag terug naar het kamp, maar voor je in de slaapzak kruipt, toch eerst even douchen. Al was het maar voor je tentgenoten.’

De arts tikte veelbetekenend met zijn wijsvinger tegen zijn neus. Iedereen proestte het uit.

‘Van die spookhoeve wil ik het fijne weten,’ sprak Roy vastbesloten. ‘We gaan overdag op verkenning.’

‘Ik heb mijn buik vol van die spookhoeve. Weet je wat we doen? We bellen die mevrouw op en we vragen of we eens langs mogen komen.’

‘Welke mevrouw?’

‘De moeder van die dokter. Van de Pereboomsteenweg.’

'Het Baggaarthof? Tja, waar zal ik beginnen? Hoe komen jullie eigenlijk bij mij terecht?'

De vrouw keek Willemien en Roy onderzoekend aan.

'Uw zoon heeft erover verteld, mevrouw.'

'Welke van de twee?'

'De dokter, mevrouw.'

'Dan is 't in orde! Kom binnen. Ja, onze Dirk hing daar altijd rond, terwijl hij heel goed wist dat die plek betoverd was. Ik praat er niet zo graag over. Dat heeft allemaal te maken met de vloek die door een knecht van die boerderij is uitgesproken. Hebben jullie ooit al gehoord van de Wawo?'

'De wát?'

'De Waaslandwolf.'

De twee tieners knikten.

'Dat is toch die Wase wolf die door een jager uit Moerbeke zou zijn doodgeschoten en ergens in een Moerbeeks bos is begraven?'

'Dat is hem. De schapendoder! De winter van 2000-2001! De Wawo is een kruising van een Wagrireu met een Wagruteef, twee telgen uit Wase griezelfamilies, waarover bijzonder weinig bekend is. Enkel ingewijden van een geheim genootschap weten er iets van.'

'Bent u lid van dat clubje ingewijden?'

De vrouw deed of ze de vraag niet had gehoord en praatte rustig door. Zonder een krimp te geven vervolgde ze haar verhaal. Het viel Willemien op dat ze verreed om Roy en haarzelf aan te kijken.

'De Wawo komt altijd weer tot leven en niemand kan hem levend vangen.'

De vrouw boog voorover en fluisterde geheimzinnig: 'Ze mogen de Wase wolf nog honderd maal doodschieten en onder een zware arduinsteen begraven, hij zal altijd terug-

komen. Die knecht waarover ik sprak, dat was een weerwolf! Maar een echte, hè!

‘Dat bestaat niet!’ antwoordde Roy.

‘Niet bestaan? Wacht maar tot ik klaar ben. In 1721 is de boerderij gebouwd, diep verscholen tussen uitgestrekte bossen. Het was een enorm pachthof, dat verhuurd werd.’

‘Weet u ook hoe groot de boerderij in haar geheel was?’

‘Ruim gemeten, een kleine 10 hectare. Voor die tijd een gigantische boerderij, als je weet dat er in de streek enkel keuterboertjes woonden met vier kippen, twee konijnen, een geit en een varken. Iedereen wilde het Baggaarthof pachten. Kandidaten genoeg! Je moest wel een stel sterke paarden hebben om al dat land te kunnen bewerken.’

De vrouw ging voor een breed keukenraam staan en wenkte de twee kinderen. Ze wees in de verte een onbestemde plek aan.

‘Daar stond ze. Een pachthoeve vol magie en mysterie. Als ze niet was betoverd, dan stond ze er vandaag nog steeds, maar het mocht niet zijn. Een huis met hoge vensters, met een varkensstal er aangebouwd. Verder was er een grote houten schuur met een laag, rieten dak en een moestuin. Er stonden op het erf vier tamme kastanjes en de boerderij werd in die groene omgeving aan het zicht onttrokken door een hoge meidoornhaag, die dankzij de scherpe doornen de koeien op het erf hield. De hoeve was voor iemand met iets op zijn kerfstok een ideale plek om zich schuil te houden of onder te duiken. Zo was er Dorus Baecke. Hij kwam eerst als koeter op de boerderij.’

Willemien en Roy hingen aan de lippen van de vrouw. Haar verhaal beloofde spannend te worden.

‘Wat is een koeter, mevrouw?’

‘Een koewachter, een Waal nog bovendien. Voor er prikkel-

draad bestond, werden de koeien gewacht langs de dreven in de graskanten. Dorus sliep in de schuur, boven op de hooizolder. Hij praatte weinig. Hij was een zeer onrustige kerel. Het was de boer opgevallen dat hij dikwijls 's morgens vroeg en 's avonds laat het erf af sloop, om een paar uur later plots weer te verschijnen. Op een goede dag was de boer zijn knecht gevolgd en kwam hij tot de vaststelling dat Dorus in de streek rondtrok als weerwolf. Vooral bij volle maan was Dorus niet te houden. Dan moest hij er 's nachts op uit. Kom, we gaan een eindje wandelen.'

De vrouw nam Roy en Willemien mee naar buiten, aan de achterkant van het huis. Via een houten hekje kwamen ze bij een dreef die recht naar een bos leidde.

'Wat deed de knecht dan?'

'Telkens als de volle maan verstoppertje speelde en zich ver- school achter een dik wolkendek, trok hij een groot berenvel over zijn kleren en joeg de mensen tijdens de onheilspellende stilte van de nacht schrik aan met zijn felle ogen, die gloeiden als brandende steenkooltjes. Dan draaide hij het Mariabeeld in het houten kapelletje met haar gezicht weg van de wereld. Daarna nam hij de mensen hun geld of hun smokkelwaar af. Hij huilde naar de maan en dook op uit het niets. Hij stootte onverstaanbare klanken uit. Hij brulde het soms uit van de pijn en rolde met zijn ogen. Zijn vingernagels veranderden in scherpe klauwen waarmee hij zijn eigen buik openkrabde. Zijn verscheurde ingewanden en zijn maag hingen in rafels voor zijn buik. Het was een afgrijselijk gezicht. Hij was het die een vloek uitsprak over de boerderij en al wie er zou wonen in de toekomst. Op een zekere dag verdween hij zomaar. Spoorloos.'

De vrouw hield even halt en wees een hoge boom aan.

'Zie je de kruin van die boom daar in de verte? Daaraan hing

dat Mariakapelletje. Die boom staat er nog altijd. Precies op de hoek van de Papdijk en de Baggaarddreef.'

'Wat riep hij dan, mevrouw?'

De vrouw nam even de tijd om na te denken. Die wijsneuzen wilden echt alles weten. Ze kneep haar ogen half dicht.

'Demonen, saters, geesten en spoken, zij hebben bloed geroeken.

Op deze hoeve zal niets nog leven, zonder dat de boer zal beven.

Hoctus, Calaboktus, uit iedere zweer loopt vieze pus.

Driemaal twee jaar en de Wawo is daar!'

Roy en Willemien keken elkaar verbaasd aan. Ze hadden geen idee waar dat op sloeg. Maar nu de vrouw goed op dreef was, durfden ze haar niet te onderbreken.

'Niemand heeft ooit de vloek kunnen verbreken. Niemand! Hij was sterker dan de vloek van Toetanchamon, mysterieuzer dan de onverklaarbare Bermudadriehoek, krachtiger dan de zwarte gaten in het heelal. De Waaslandwolf is de ziel van Dorus, die nooit rust vond. Dorus is ook nooit begraven, omdat de pastoor het weigerde. De Wawo zal eeuwig rondtrekken. Dorus had zijn berenvel van Romazigeuners uit Roemenië, begrijp je? Het is Dorus' onrustige geest die nog steeds in de streek rondzwerft. Tot op vandaag!'

'Is dat niet een beetje overdreven, mevrouw?'

De vrouw keek Willemien geringschattend aan.

'Geloof me, de geschiedenis van de spookhoeve is geschreven met ellende, verdriet en tegenslag. In de bakstenen zijgevels van het huis waren in zwarte steen symmetrische runentekens gemetseld om de kwade geesten weg te houden, maar van pure schrik heeft de eerste boer meteen aan de binnenkant van zijn voordeur een hoefijzer getimmerd met eronder een paasnagel. Dat was een krachtig middel om

boze geesten te bezweren en het boze oog weg te houden. Helaas, het heeft niet geholpen.'

Roy wist dat er elk jaar maar vijf paasnagels per parochie voorhanden waren. De pastoor stak vijf gewijde, piramidevormige, harde wierookkorrels in de vorm van de nagels waarmee Jezus aan het kruis was genageld, kruisgewijs in de paaskaars. Ze waren uiterst zeldzaam en werden enkel in zeer speciale situaties gebruikt. Als het waar was, dan...

'Wat is er allemaal gebeurd op de spookhoeve, mevrouw?' wilde Roy weten.

'Nog geen maand na de verdwijning van Dorus werd het boerengezin op een nacht opgeschrikt door zwaar kettinggerinkel. Het weerklonk over de hele boerderij. De boer stond op om te luisteren of het geluid uit de paardenstallen afkomstig was. Paarden slapen staand en willen 's nachts wel eens met hun kettingen rinkelen of met hun achterbeen tegen de vloer slaan. Met een lantaarn in de hand liep de boer over het erf. Alles was rustig bij de paarden. Tussen de kastanjebomen hoorde hij het gerinkel opnieuw. Helder en duidelijk, alsof iemand hard aan de schakels van een zware ketting trok. Een brandend kruis van stro verlichtte heel even de binnenkoer van het erf. Een fel, verblindend licht dat plots verdween en op het netvlies van de boer stond gebrand. De schrik sloeg hem om het hart. Hij zag even niets meer en raakte in paniek. De boer stond bij de schuur en riep een knecht wakker. Met zijn tweeën liepen ze naar de kastanjebomen. Terwijl de boer bijlichtte, zagen ze een donkere schim een meter boven de grond voorbij zweven. Een angstaanjagende gedaante met een berenvel over de rug keek de boer en zijn knecht met gloeiende karbonkels van ogen aan en loste voor hun ogen op bij de waterpomp. Zowel de boer als de knecht hoorden het water in de pompput borrelen

en sissen, alsof het kookte. De lamp ontplofte in de handen van de boer en zowel de knecht als de boer liepen zware brandwonden op. Allebei hielden ze er een zwaar verminkt gezicht aan over, waardoor ze onherkenbaar werden. Hoc-tus, Calaboktus, Dorus hield woord: vanaf het begin was de boerderij verdoemd.'

'Hoe is dat afgelopen?' vroeg Willemien.

'De boerin, die beseftte dat de twee mannen vuurhete lucht hadden ingeademd en daardoor hun longen hadden verbrand, liet de Paters Recollecten van Lokeren komen om het Johannesevangelie te lezen terwijl de doodzieke mannen verzorgd werden. De boer stierf twee dagen later. De week daarna ook zijn knecht. En alsof dat nog niet genoeg was, mislukte dat jaar de volledige graanoogst. De boerin kon met Kerstmis de pacht niet betalen en moest noodgedwongen de boerderij verlaten. Van haar of haar gezin is nooit meer iets gehoord.'

De Papdijk lag er zanderig bij. Galopperende paarden hadden hun sporen nagelaten.

'Vond de baron snel nieuwe pachters?'

'Dat was geen enkel probleem. Het Houtland stond bekend als prima aardappelland. Zandgrond, dat wel, maar ook geschikt voor rogge, haver en rapen. De boerderij leverde voldoende veevoer op, zodat de bewoners 's winters een stukje vlees konden eten, een echte luxe in die tijd. Vlees, melk, eieren, er was altijd genoeg te eten. De volgende boer, een zoon uit de familie Van Mieghem, nam voorzorgsmaatregelen. Naast iedere deur in de boerderij schilderde hij met kalk grote witte kruisen op de muren. De vloek leek gebroken, want Van Mieghem hield elk jaar een paar gouden Louis over en werd als veertiger een welgestelde boer. Bijna twintig jaar lang waren grote tegenslagen hem bespaard gebleven.

Tot er plots een pasgeboren kalf stierf. Dat kan op een boerderij al eens gebeuren, maar om een onverklaarbare reden bevielen vervolgens alle drachtige koeien veel te vroeg. Alle kalfjes waren dood. Daarna kregen de koeien hoge koorts en een na een stierven ze. In drie maanden tijd was de hele veestapel uitgeroeid. De boer kon zijn dode koeien amper begraven. De kadavers werden bestrooid met ongebluste kalk om besmettelijke ziektes te voorkomen. Elke nacht hing er boven de deur van de grote schuur een doornenkroon, gevlochten van twijgen uit de meidoornhaag. Elke morgen verbrandde de boer de kroon in de open haard. Binnen de kortste keren was Van Mieghem geruïneerd. Hij is van armoe verhuisd om als knecht te gaan werken bij een boer in de polder rond Doel. De kwade hand van koeter Dorus zat er zeker voor iets tussen. De boer had dat voorjaar een in lompen geklede bedelaar een boterham geweigerd en hem van het erf gejaagd. Via een boswegel verdween de schooier. Meidoorn heeft venijnige en vlijmscherpe doornen, die meteen tot op het beenvlies prikken. De boer had de geschramde en bebloede handen van de bedelaar niet opgemerkt...'

De drie kwamen op de hoek van de Papdijk met de Baggaartdreef, bij de boom die de vrouw vanuit haar huis had aangewezen. Roy en Willemien waren erg geboeid door de verhalen, maar konden een tikkeltje ongelooft niet altijd verbergen. Omdat mensen vroeger vaak ongeletterd waren, kwam het dikwijls voor dat ze bijgelovig waren. Ze konden maar weinig verklaren van de vreemde dingen die gebeurden op en rond de spookhoeve.

Op de plek waar de boerderij moest hebben gestaan, tekende de vrouw met een stok een plattegrond in het zand, zodat Roy en Willemien zich er iets concreets bij konden voorstellen.

‘Hier ongeveer moet de oprit zijn geweest en daar helemaal achteraan stonden de grote kastanjabomen.’

De kinderen knikten. Ze herkenden op de tekening de dreef waar ze stonden. Wat die mevrouw beweerde, kon wel kloppen. Haar verhaal kreeg iets geloofwaardigs.

‘Zijn er ook verhalen bekend van de laatste honderd jaar, mevrouw?’

‘Tot 1900 bleef het armoe troef. De pachters verarmden generatie na generatie. Toen de grote crisis voorbij was, brak de Eerste Wereldoorlog uit. De boerderij was, samen met het Riethof, in handen gekomen van graaf De Pau. Hij verhuurde het Baggaarthof aan de Urselnaar. Ook hij kon het kwaad niet afwenden en verliet radeloos de hoeve. Na hem probeerden Florimond De Letter en zijn vrouw het. Tevergeefs. Ook hen bleef niets bespaard. Een plaag van coloradokevers, drie jaar na elkaar, zorgde ervoor dat er amper aardappelen geroid konden worden. Toen hij overschakelde op vlasteelt, wisten de weergoden hem te vinden. Door de verzengende hitte stond het vlas op de velden te verdrogen, zodat het waardeloos was voor mens en dier. En ook bij hem: varkens en kalveren gingen op onverklaarbare wijze dood. Om gek van te worden!’

‘Gingen die mensen dan failliet?’

‘Laten we zeggen dat Dorus niemand liet vertrekken met een gevulde beurs. De boeren volgden elkaar op. Paul-August De Vos bleef er ook slechts vijf jaar. Iedereen raadde hem af er te gaan wonen. De boerderij stond toen al geruime tijd leeg. Hij deed het toch, maar een groot succes is het niet geworden. Emiel Cerpentier en zijn vrouw pakten het anders aan: op de schuurdeuren schilderden ze witte kruisen. En om helemaal zeker van hun zaak te zijn haalden ze de paters van Dendermonde erbij om de vloek te bre-

ken. Hoefijzers op de binnendeuren, kruisen in wit zand op de vloer, paternosters onder de hoofdkussens: het was allemaal boter aan de galg. Drachtige merries vielen plots dood, melk verzuurde en kleurde pastelgroen terwijl men ernaar keek, runderen werden graatmager en stierven. De laatste bewoners waren de familie Neyt. Zij bleven er iets langer dan een half jaar. Toen hadden ze al door dat er niets te verdienen was. In die korte periode stierven twee paarden en vijf koeien. Dat was zowat de hele veestapel. Geen enkel dier vertoonde een teken van ziekte en plots vielen ze zomaar dood. Niemand kon er kop of staart aan krijgen. Dat het er spookte, was voor iedereen duidelijk. De kwade hand van weerwolf Dorus zorgde voor spookbeelden die angst-aanjagende vormen aannamen, voor slapeloze nachten met schelle, bizarre geluiden, voor onheil en verderf. Wie het Wullebos of de omgeving durfde te betreden, deed het nooit ongestraft. Stropers en smokkelaars meden de plek als de pest. Iedereen kreeg er een onbehaaglijk gevoel. Zelfs op de heetste zomerdag stond er altijd een ijskoude wind. Geen straaltje licht kon tot op de bodem van het bos doordringen. Er zat niets anders op voor de eigenaars dan het vervloekte spookhof te laten slopen. Niemand wilde de boerderij nog huren. De akelige plek bleef maar voor ellende en ongeluk zorgen. Door leegstand was het spookhof uiteindelijk in verval geraakt. De daken lekten, deuren waren verrot, er groeiden schimmels op de muren, ... Het stond vast: de boerderij zou met de grond gelijk gemaakt worden.. En toen haalde Dorus zijn zwartste troefkaart boven.'

'Wat gebeurde er, mevrouw?'

'Een bedrijf uit Zelzate zou de boerderij slopen. De baas, Raoul, zag er wel brood in. Uit een enorme schuur en een woonhuis kon hij heel wat materialen recycleren. Het was

maart 1943, in volle oorlogstijd. Dus alles wat opnieuw kon worden gebruikt, werd zorgvuldig afgebroken. Bouwmaterialen waren onbetaalbaar. 's Morgens om een uur of acht, op 18 maart, waren ze bezig aan het dak van de schuur. Een van de arbeiders was Cyriel Clauwaert, een stevige kerel die van aanpakken wist. Hij was schrijnwerker, dus een boerenschuur had voor hem weinig geheimen. Hij liep over de nok van een dak alsof hij op de begane grond stond. Die man was voor niets of niemand bang.

Het rieten dak van de schuur was in zeer slechte staat. De kepers en de balken waren verrot, maar een grote moederbalk van 30 bij 30 centimeter leek nog sterk genoeg om erop te staan. Terwijl Cyriel Clauwaert met een koevoet een balk probeerde los te wrikken, zakte hij totaal onverwachts door de moederbalk en kwam met zijn hoofd op de stenen vloer terecht. Een pijnlijke, bijna dierlijke huil weerklonk.

Cyriel was er slecht aan toe. Men heeft hem op een ladder naar het Riethof gedragen. Van daar is hij overgebracht naar de Stadskliniek in Sint-Niklaas. In hevige pijnen is Cyriel die middag gestorven aan een maagscheur. Hij was een knappe jongeman.'

Dat laatste klonk bewonderend. De vrouw onderbrak haar verhaal en pauzeerde even. Het leek of haar stem wat onvaster werd en trilde. Ze haalde diep adem. Haar ogen werden waterig.

'Toe mevrouw, vertel verder.'

Hoewel Willemien het een huiveringwekkend verhaal vond, bleef ze nieuwsgierig. De vernietigende vloek bezorgde haar kippenvel.

'Een maagscheur', herhaalde de vrouw. Ze zweeg.

'Ja, en?' wilde Roy weten.

'Dat is me iets te veel toeval. Wat deed Dorus bij volle maan?'

Willemien zag de behaarde klauwen voor zich. Bebloede nagels die ingewanden en maag openkrabden.

'En dan is er nog iets: herinner je je laatste regel van de vloek?' Roy pijnigde zijn hersenen, maar kon niet direct de woorden terugvinden.

'Iets met drie maal twee jaar', probeerde Willemien.

'Precies, meid. Wanneer is Cyriel gestorven?'

'1943.'

'Wanneer is de boerderij gebouwd?'

'Zo rond 1700.'

'Om precies te zijn: in 1721. Drie maal twee is niet zes. Drie maal twee jaar en de Wawo is daar!'

'222 jaar! Cyriel stierf in het jaar dat Dorus had voorspeld.'

'Dat kan allemaal geen toeval zijn, snappen jullie? De rein-carnatie van de rusteloze ziel heeft andermaal toegeslagen. Niet voor niets schreef Roger Vervaeet een angstaanjagend *Duivelsgedicht* over deze plek. De Wawo is een ongrijpbaar wezen. Hij neemt altijd wraak! Het zit in zijn genen omdat zijn voorouders onvervalste en zuivere gruwels en griezels zijn. Hij kan niet anders!'

'Zou die vloek ook op ons kunnen rusten, nu we het terrein hebben betreden?'

De vrouw keek de twee doordringend aan en een geheimzinnig monkellachje verscheen om haar mond.

'Zoiets kun je natuurlijk nooit uitsluiten! De Waaslandwolf is voor het laatst gezien in 2001. Als drie maal twee deze keer toch zes is, dan...'

'Slaat hij opnieuw toe in 2007.'

Met schrikoogjes keken Roy en Willemien elkaar aan. Het hart van *Moedige Bever* kromp ineen. Zij hadden ongevraagd en bovendien 's nachts zijn grondgebied betreden.

De vloek hing onvermijdelijk boven hen...

Echt gebeurd?

Het spookhof, de Pecsteenhoeve, de verdoemde hoeve, het Baggaarthof... vier namen voor een en hetzelfde verdwenen boerenhof, gelegen in het Baggaartbos op de grens van Klein-Sinaai (Stekene) en Moerbeke.

Het Baggaarthof werd gebouwd in de jaren 1700. Vanaf het begin tot 1943, het jaar van de afbraak, werd de hoeve bewoond door verschillende pachters, boeren die de hoeve en het omliggende land huurden van de eigenaar.

Het Baggaarthof heeft niet veel van zijn bewoners geluk gebracht. De meesten werden geplaagd door allerlei tegenslagen en ramspoed, voornamelijk mysterieuze sterfgevallen van dieren op het hof. Van ziekte was nooit iets te merken. De dieren vielen gewoon plotseling dood neer. Naar verluidt waren er op en om de boerderij 's nachts ook vreemde geluiden te horen en angstaanjagende gedaanten te zien. De bewoners probeerden het kwaad van het erf te weren, maar de witte kruisen die ze op de deuren schilderden en het uren- of zelfs dagenlang opzeggen van gebeden om het kwaad te bezweren, hielpen slechts tijdelijk of helemaal niet.

Door de opeenvolging van tegenslagen wilde niemand nog wonen op het Baggaarthof. In 1943 werd gestart met de sloop. Bij de afbraak van de schuur zakte Cyriel Clauwaert door een rotte balk, viel naar beneden en kwam met zijn hoofd op de stenen terecht. Enkele uren later overleed hij in de Stadskliniek in Sint-Niklaas aan de gevolgen van een maagscheur.

Veel van de vreemde gebeurtenissen op het Baggaarhof kunnen verklaard worden. De vele sterfgevallen waren waarschijnlijk te wijten aan miltvuur, een gevaarlijke infectieziekte die kan leiden tot een plotse en snelle dood bij besmette dieren én mensen. De ziekte zou honderd jaar hebben kunnen voortbestaan in de bodem waar de dode dieren werden begraven. De mysterieuze geluiden die 's nachts gehoord werden, zijn nu eenmaal eigen aan het leven 'op de buiten', midden in een bos dan nog. De angst-aanjagende figuren waren allicht niet meer dan schaduwen, veroorzaakt door het licht van de lantaarn wanneer de boer op zoek ging naar de oorzaak van het geluid.

Maar toch... de mythe van het Baggaarhof blijft nog steeds in stand. En vind jij het ook niet vreemd dat één en dezelfde plaats geplaagd wordt door zoveel ongeluk?

5. HONDERD JAAR WACHTEN - Lokeren

door Moniek Vermeulen

Wannes ligt uitgestrekt op bed in zijn nieuwe kamer. Vorige week is hij met mama en zusje Wiene verhuisd naar dit huis in de Heilige Geestmolenstraat te Lokeren.

Wannes kijkt op. Hoorde hij iets ritselen? Een muis achter zijn kast? Niet dat Wannes bang is voor muizen! Op school staat hij immers bekend als 'Wannes-Zonder-Vrees'.

Hij springt uit bed. Hij trekt zijn kast een eindje weg van de muur. Niets aan de hand. Ik heb het me vast ingebeeld, denkt hij. Maar wat is dat? Op de vloer vlakbij de deur, ligt een envelop. Waar komt die vandaan?

Wannes trekt de envelop naar zich toe. Er staan grote vette letters op: **Aan Wannes – Zonder – Vrees.**

Wannes weet niet wat hij ervan moet denken. Gauw prutst hij de envelop open en haalt er een briefje uit.

*Wil je iets meer weten over een oud kasteel hier vlakbij?
Schuif dan de lege envelop onder je deur weer naar mij.
Let op: doe de deur niet open,
of je zal het met je leven bekopen!*

Wannes kijkt naar de deur. Staat daar één of andere flauwe grappenmaker in de gang? Hij neemt de deurkruk beet. Twijfelt. Nee, toch maar niet, denkt hij dan. Je weet maar nooit.

Hij leest het papiertje opnieuw. Zou hij...? 'Natuurlijk,' mompelt hij in zichzelf en met een 'ze noemen mij niet voor niets Wannes-Zonder-Vrees', schuift hij kordaat de envelop weer onder de deur door.

Bijna ogenblikkelijk komt er een papiertje terug. Zonder envelop deze keer.

*Zal ik je tonen waar het kasteel staat?
Klop dan drie keer op je deur, netjes in de maat.*

Wannes' interesse is nu echt gewekt.

Tok! Tok ! Tok!

Vol spanning wacht hij op het vervolg van de boodschappen.

En dat komt er ook:

*Vertrek om kwart voor twaalf vannacht, alleen.
De routebeschrijving toont je de weg erheen.*

Wannes bekijkt de bijgevoegde routebeschrijving. De straatnamen die erop staan, komen hem bekend voor. Hé, denkt hij. Volgens deze beschrijving staat het kasteel hier echt vlakbij. In de wijk Puttenen. Dat bordje heb ik gisteren gezien toen we er langs fietsten. 'Pas maar op dat je niet in een put valt', zei ik nog lachend tegen Wiene. Maar ik heb daar in de verste verte geen kasteel gezien. Vreemd. Zou er toch iemand een grap met mij willen uithalen?

Bijna besluit hij om de papiertjes in de prullenmand te gooien, maar zijn nieuwsgierigheid is sterker dan zijn twijfel.

Stipt om kwart voor twaalf opent Wannes heel stilletjes zijn kamerdeur. Hij sluipt de trap af. Aan de voordeur houdt hij even halt. Als ze maar niet piept, hoopt hij vurig. Het lukt!

Even later staat hij helemaal alleen in de donkere straat. Wannes ademt diep in. Die duisternis is eng! Het hele avontuur lijkt hem plots minder leuk. Maar dan pompt hij zichzelf moed in: 'Komaan, Wannes-Zonder-Vrees, je durft het!' Hij schrikt van zijn eigen stemgeluid. Wannes stapt flink door. Het papiertje wijst hem de weg. Af en toe kijkt hij om. Wordt hij gevolgd? Nee, het zal zijn verbeelding zijn.

Wannes speurt in de verte. Er is nergens een kasteel te zien. Hoe verder hij stapt, hoe meer hij gelooft dat hij beetgenomen wordt.

En dan, net op het moment dat hij besluit om terug naar huis te gaan, doemt er zomaar voor zijn ogen een heus kasteel op. 'Hoe kan dat nou!' stamelt Wannes. 'Daarnet was er nog niets.' Hij wrijft in zijn ogen. Het kasteel staat er nog steeds. Dus toch, denkt hij. Ik ben niet beetgenomen.

De poort van het kasteel staat wagenwijd open. Wannes gaat naar binnen. 'Hallo! Is hier iemand?' Zijn stem klinkt beverig. Er komt geen antwoord op zijn vraag. Toch heeft hij het gevoel dat hij bekeken wordt.

Ineens vliegt er iets tegen zijn hoofd. Weer een envelop! Nervus haalt hij de brief te voorschijn.

In het maanlicht leest Wannes:

Ga naar de eerste kamer van het kasteel. Daar staat een koffer. Raak hem aan. Ga dan naar de tweede en de derde kamer. Ook daar vind je koffers. Wanneer je de drie koffers hebt aangeraakt, wordt de inhoud van jou. Dan ben je schatrijk.

Drie koffers aanraken, denkt Wannes. Een fluitje van een cent! En dan ben ik schatrijk? Laat maar komen! Yes!

Maar zijn overwinningsroes verdwijnt op slag op het moment dat hij de eerste kamer binnenstapt.

Een koffer, inderdaad! Maar op die koffer...

Wannes knippert met zijn ogen. Hij kan een kreet niet onderdrukken. Wat hij daar ziet, tart alle verbeelding. Een monster! Een walgelijk monster!

De kop is pikzwart. Er puilen twee ogen bovenuit. Ze zijn groen, gifgroen! Uit drie neusgaten komt stoom. 'Sssssssssssssssssssss...' Het beest opent zijn muil. Wannes ziet een lap vlees, en nog één! Twee dikke, vlezige tongen!

Hij deinst achteruit.

'Nee! Niet weggaan!' Een stem galmt door de kamer. 'Je kan het! Je durft het! Je kan dat beest verslaan. Eén tik op de koffer volstaat! Doe het! Doe het! Je wordt rijk!'

Wannes knijpt zijn ogen dicht. Toch blijft hij dat monster zien. Die ogen! Die muil! 'Komaan Wannes-Zonder-Vrees, wees niet laf!' klinkt het in zijn hoofd. Hij twijfelt. Maar dan... Hij rent naar de kist, geeft er een ferme tik op, draait zich vliegensvlug om en schiet de kamer uit. In zijn nek voelt hij stoom. Met een klap sluit hij de deur achter zich.

'Yes! Gelukt!'

Verwonderd kijkt Wannes op. Zei daar iemand: 'Dank je wel?'

Dan de volgende kamer. Deze keer weet ik wat me te wachten staat, denkt Wannes. Een tweede keer zal het me ook wel lukken.

Maar als hij de kamer binnenstapt, staat Wannes als aan de grond genageld. 'Dit is erger!' kermt hij.

De kist die in de kamer staat is kleiner dan de eerste, maar

het monster erop is groter. Veel groter. De kop niet; die is klein. Te klein eigenlijk voor het enorme lijf. Maar hoe mini hij ook is, echt vriendelijk ziet die monsterkop er niet uit. De ogen zitten zo diep in de kassen dat ze donkere gaten lijken. Uit de mondhoeken steken twee gevaarlijk scherpe hoektanden.

En dan de poten van het dier! Wannes huivert. 'Die nagels! Verschrikkelijk! Eén rits van zo'n poot en mijn buik is helemaal opengereten.'

Wannes maakt aanstalten om rechtsomkeer te maken, maar daar is weer die stem: 'Komaan Wannes-Zonder-Vrees, wees niet laf! Je kan het! Je durft het! Eén tik op de koffer volstaat! Doe het! Doe het! Je wordt rijk!'

En ook deze keer laat Wannes zich overhalen. Hij haalt heel diep adem, stuift op de koffer af, raakt hem aan met zijn linkerhand en rent meteen terug. Voor het monster goed en wel beseft wat er gebeurt, staat Wannes alweer in de gang.

De tweede overwinning geeft Wannes het gevoel dat hij alles aankan. Laat het derde monster maar komen, denkt hij zelfverzekerd. Ik klaar het klusje in één, twee, drie. En dan... dan ben ik rijk.

De deur van de derde kamer is dicht. Dat maakt Wannes een beetje achterdochtig. Misschien staat het beest me deze keer wel vlak achter de deur op te wachten, flitst het door zijn hoofd. Toch doet hij de deur open. Geen beest te zien. Wannes stapt voorzichtig de kamer binnen. En daar... Meteen krijgt hij kippenvel. De vorige monsters waren klein grut bij wat hij nu te zien krijgt.

Op de derde koffer ligt een echt wangedrocht! Een immense kop hangt over de kist; de muil is wijd open. Binnenin flik-

keren twee rijen scherpe tanden. Aan de kop hangt een log lijf met zes krokodillenpoten, klaar om elke prooi te verscheuren. Uit de ogen van het monster springt vuur. Bijna verschroeien de vlammen het haar van Wannes.

Het monster merkt de bezoeker op. Het opent zijn muil nog verder. Brandend kwijl druipt op de vloer. Het beest legt zijn zes poten over de kist heen. Alsof het weet dat het de kist moet beschermen. Dan heft het zijn kop omhoog, kijkt Wannes diep in de ogen en opent zijn walgelijke muil. Een bloedstollende kreet ontsnapt uit zijn keel.

'BBBBBBBBBRRRRRRRRUUUUUAAAAAAAAAAAAHHHHHHHHH!'

Dit is te veel voor Wannes. Met een gil verlaat hij de kamer. Hij rent, rent, rent... naar buiten.

Vanuit het kasteel galmt een stem: 'Wannes-Zonder-Vrees, kom terug! Wees niet laf! Je kan het! Je durft het! Eén tik op de koffer volstaat! Doe het! Doe het! Laat mij niet in de steek, want dan moet ik honderd jaar wachten!'

Deze keer klinkt de stem heel wanhopig. Wannes twijfelt. Moet hij toch teruggaan? Maar de gedachte aan het huiveringwekkende monster maakt dat hij het op een lopen zet.

Wannes houdt niet op met rennen tot hij in zijn kamer is. Vliegensvlug doet hij de deur op slot. Hij ploft neer op zijn bed. Het bonkt in zijn hoofd. De hele weg naar huis hoorde hij die stem: 'Neeeee, nu moet ik weer honderd jaar wachten!'
Met zijn handen houdt hij zijn oren dicht. Hij wil het niet meer horen!

'Slapen', hijgt Wannes. 'Ik wil slapen en dit alles vergeten...'
Maar het houdt niet op. Wanneer hij zijn hoofd op zijn kussen wil leggen, veert hij meteen weer op. 'Nog een briefje!'

*Wil je iets weten over de stem van daareven?
Dan moet je op zoek in een vorig leven.*

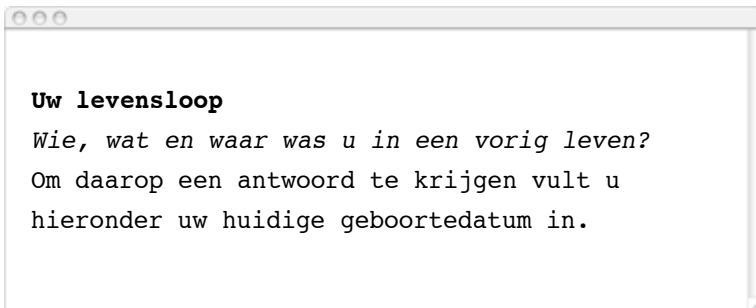
'Nee,' roept Wannes, 'ik doe niet meer mee!' Hij neemt een stoel, schuift die voor de deur en sluit de spleet onder de deur af met een aantal dikke boeken. Daar kan geen blad meer onderdoor...

Mitta zucht. Zo, haar verhaal is bijna klaar. Ze moet enkel nog een goed slot zoeken. Oef, die opdracht van meester Frank was niet mis: schrijf een verhaal dat zich in je woonplaats afspeelt.

Mitta vindt zelf dat ze het goed gedaan heeft. Het ging vanzelf. Ze hoefde er niet eens bij na te denken.

Nu nog dat slot. Over een vorig leven? Misschien vind ik wel ideetjes op het internet, denkt Mitta. Als schrijver voelt ze zich goed in haar vel.

Ze start Google, tikt in: 'Vorig leven', en opent de eerste site uit de lijst.

*Leuk, denkt Mitta. Dat probeer ik even uit.
Ze tikt haar geboortedatum in en meteen verschijnt het resultaat op het scherm:*

Diagnose:

Ik weet niet hoe u er zich bij voelt, maar u was een jongen in uw laatste, eerdere reïncarnatie.

U werd geboren in Lokeren, in 1600.

U woonde op een kasteel.

Uw kort psychologisch profiel toentertijd:

Eigenaardige persoonlijkheid, mysterieus, enorm begaafd, bezat duistere krachten of machten, vriendschappelijke relatie met gruwelijke beesten en monsters

Hetgeen u onbewust onthouden heeft uit de levensloop van dit vorig leven:

Een non kreeg een dodelijke beet van één van uw monsters. Na haar dood bleef ze als geest in het kasteel ronddwalen, terwijl ze riep: 'Ik kom terug! Over honderd jaar... Dan zal ik uw gruwels verslaan! Dan kan ik weer leven!' Uiteindelijk bent u verhuisd; uw enge dieren hebt u achtergelaten in het kasteel.

Mitta wordt lijkkleek...

Verdwaasd kijkt ze naar die ene zin die ze net heeft neergepend:

'Neeeeee, nu moet ik weer honderd jaar wachten!'

Echt gebeurd?

'De legende van de geheimzinnige non', een bekend verhaal uit Lokeren, vormde de basis voor het verhaal 'Honderd jaar wachten'. Deze legende vertelt hoe een Lokeraar tijdens een zwoele zomernacht in het jaar 1750 op de baan naar Gent, vlak voor 'de Zwarte Gracht' in de wijk Puttenen, een vreemde non ontmoette die hem om een gunst vroeg. De non was een verdoolde ziel die om de honderd jaar op die plaats moest verschijnen om de eerste voorbijganger om een dienst te vragen, die haar verlossing kon brengen. Als de man deed wat zij hem vroeg, zou zij eeuwige rust vinden en werd hij beloond met rijkdom. Slaagde de man niet in zijn taak, dan was de non gedoemd om opnieuw voor 100 jaar te verdwijnen en bleef de man met lege handen achter.

De man moest in een kasteel, dat ineens uit het niets verscheen, drie kamers binnengaan. In elke kamer zou hij een geldkoffer aantreffen, met daarop een lelijk beest. Als hij er in slaagde om in elke kamer de geldkoffer aan te raken, was de non vrij en hij schatrijk. De Lokeraar ging het kasteel binnen en slaagde erin om in de eerste twee kamers zijn angst voor het gruwelijke beest te overwinnen en de koffer aan te raken. In de derde kamer was het monster echter zó afschuwelijk dat hij het ondanks de smeebeden van de non niet durfde te benaderen. Met de uitroep 'In Godsnaam dan! Tot over 100 jaar' verdween de non en stond de man weer alleen op de grote steenweg naar Gent, waar geen kasteel meer te zien was.

6. SINTEL - Sint-Niklaas

door Frank Pollet

1.

'Ja ja, Sintel, je bazinnetje wordt vandaag 79. Oud, hè? Weet je dat ik hier al 59 jaar woon en werk? 59 jaar! Zolang ben ik hier, op het Hof van Paddeschoot, bij mijn baas, die goede oude heer Raphael. Ik weet wel dat hij schatrijk en machtig is, maar dat maakt voor mij geen verschil. Hij zegt altijd: 'Melanie, wat zou ik zonder jou moeten beginnen?' Ach, met zoveel geld kun je makkelijk een andere meid betalen. Maar ik vind hem een goede baas. Want ik ben dik en lelijk en heb een gerimpeld vel. En hij geeft er niet om dat iemand die zo lelijk is als ik, bij hem werkt.

Lang geleden, toen ik nog jong, mooi en lekker mollig was, heb ik een lief gehad. Ja, Sintel, je hoort het goed: ik ben ooit verliefd geweest. Op een boerenzoon. Hij was een beetje ruw, dat wel. Maar ik kon het goed met hem vinden. Heel goed, zelfs... Hij kon het echter ook goed vinden met mijn beste vriendin. Iets te goed, zo bleek. Hij liet me in de steek voor haar. Maar toen zij niets meer van hem wilde weten, kwam die man met hangende pootjes terug. Sintel, wat zou jij in mijn plaats gedaan hebben?

Je zegt niets. Niets, dus? Haha, weet je wat ik gedaan heb? Om me op hem te wreken, heb ik me lelijk gemaakt. Heel lelijk. En heel dik. Zo lelijk en zo dik als ik nu ben... Hahaha!'

2.

De vrouwen uit het dorp lopen in een wijde boog om Melanie heen. Ze roddelen over haar, vinden haar lelijk. En vooral verdacht. Want de zwaarlijvige, lelijke Melanie gedraagt zich heel schichtig, spreekt nooit iemand aan, en aangezien ze bijna niet uit het Hof van Paddeschoot komt, doen de vreemdste verhalen de ronde over haar. Sommigen denken zelfs dat Melanie een heks is. Haar opvallend grote, koolzwarte ogen lijken wel dwars door je heen te kijken. Je krijgt er koude rillingen van.

‘Ze is in één nacht lelijk geworden’, zeggen de vrouwen uit het dorp. ‘En dat is een teken dat ze contact heeft met de duivel!’

3.

‘Sintel, heer Raphael, onze baas, is ziek. Heel ziek. Wat zeg je? Kjack, kjack? Nee, ik denk het niet. Ik denk niet dat hij ooit nog beter zal worden. Hij moet almaar overgeven, hij vermagert, zijn haar valt uit, hij heeft zwarte builen, hoge koorts, vertelt soms wartaal. Maar hij wil geen dokter. Wat? Kjou? Hm... Hij denkt dat een boer uit het dorp geprobeerd heeft hem te vergiftigen. Die boer is zo rijk als de zee diep is. Hij wil al lang het Hof van Paddeschoot kopen. Maar heer Raphael wil dat niet.

Ik weet niet wat mijn baas met dit kasteel en al die grond gaat doen. Hij heeft één zoon, die hij bijna nooit ziet. Die zoon is zijn enige erfgenaam, maar hij woont in Oostende en het Hof van Paddeschoot interesseert hem niet. Als heer Raphael sterft, zal alles verkocht worden. En wat moet er dan met ons gebeuren, Sintel?

Tsjak tsjak. Ik hoop dat heer Raphael beter wordt, maar ik vrees... Tsak. Zeg dat wel. Ja, die boer... Ik heb het onze

baas nog niet durven te vragen, maar ik ben er zeker van dat hij die rosse verdenkt, die rotzak die hier 's avonds altijd rondloopt en die probeert ons bang te maken.'

4.

Op de boerderij van De Meester lopen de varkens zomaar los op het erf. Het gebeurt weleens dat een toevallige wandelaar of een dorpeling niet voorbij het erf durft omdat zo'n log, knorrend, moddervet beest midden op de straat staat. Dan komt een van de knechten het beest weer het erf op jagen. Nu en dan doet boer De Meester het zelf. Dan komt hij vloekend en tierend van het erf gelopen en slaat brutaal het zwijn weer zijn hof op, terwijl hij het dier uitscheldt voor al wat slecht en lelijk is.

Op een avond, bij het invallen van de duisternis, zit boer De Meester op de mooi versierde houten zitbank die onder de treurwilg staat. Zijn buurman, boer Vercauteren, is er bij komen zitten, en samen drinken ze de ene kroes bier na de andere.

'Wat een rare vogel zit daar in die perelaar', zegt Vercauteren.

'Dat zwarte mormel daar? Die mottige vogel komt al een paar dagen op mijn dorpel schijten', mompelt De Meester. Boer Vercauteren schudt het hoofd: 'Vreemd beest, De Meester. Voor een ekster is hij te groot. Een kauw misschien?'

'Hm', bromt De Meester, terwijl hij nog eens bijvult. 'Zou het een kauw zijn?'

'Een kauw, misschien... Alhoewel,' zegt Vercauteren, 'hij is wel zwart, maar ik heb nog nooit een kauw met een kam op zijn kop gezien.'

'Ach, een lomp, verloren gevlogen beest, zeker? Als dat rotbeest hier morgen niet weg is, schiet ik het dood.'

In één slok drinkt Vercauteren zijn bier op.

‘Aaaah, dat is goed spul. Maar ik moet ervandoor.’

‘Dat komt goed uit,’ bromt De Meester, ‘want ik moet nog een klusje klaren. Goedenavond.’

Nog maar net heeft boer Vercauteren het erf verlaten, of de grote zwarte vogel vliegt pijlsnel weg, duikt recht op een varken af en knalt er in volle vaart tegenaan. Ogenblikkelijk begint het beest moord en brand te kriesen. Alsof er niets is gebeurd, vliegt de vogel weg. Het varken springt in het rond en schreeuwt de hele buurt bij elkaar.

De Meester heeft van schrik de drinkbeker uit zijn handen laten vallen. Hij springt op en rent naar het huilende varken toe. Hij ziet meteen wat er aan de hand is: in het vel van het zwijn staat de silhouet van een vogel gebrand...

5.

‘Zie je hem, Sintel? Zie je hem? Die rosse rotboer komt weer proberen om mij bang te maken. Hij zwaait met zijn vuist. Hij roept. Ik weet niet wat. Het maakt me ook niet uit, het maakt me niet bang, ik trap daar niet in, ik ken hem, ik ben slimmer dan hij. Aan wat duisternis ben ik gewend. Ik zit hier veilig. Het Hof van Paddeschoot is een veilige plek.

Mijn baas moest eens weten dat die vent hier bijna elke avond komt roepen en tieren en met zijn vuisten zwaaien; hij zou wat doen!

Wat zeg je? Tsjak tsjak tsjak? Ja, heer Raphael zal vast niet veel meer doen. De sukkelaar ligt zo ziek als een hond in zijn bed. Denk jij ook dat hij niet lang meer zal leven? Ik vrees dat hij nooit meer zijn bed uit komt. Hij ziet er echt heel slecht uit...

En die rottige boer blijft daar maar staan zwaaien met zijn fakkel en lawaai maken. Al een hele week staat hij daar elke

avond te roepen dat hij de zaak hier in brand zal steken. Nee, Sintel, daar trap ik niet in. Kjou kjou? Oké, ik snap het al, je wil zeggen dat ook jij daar niet in tuint. Maar als heer Raphaël gelijk heeft, is het door de schuld van die klootzak dat hij nu op sterven ligt. Dat, en nog meer, vergeef ik die boer nooit. Als die schoft denkt dat hij slim is, denkt hij maar snel iets anders. Want wie het laatst lacht...'

6.

Op de boerderij van boer De Meester worden de varkens geslacht. Het is een zware klus, die de boer niet alleen aankan. Daarom krijgt hij hulp van zijn buurman Vercauteren. 'Zeg De Meester, naar het schijnt zou de heer van het Hof Van Paddeschoot zwaar ziek zijn. Ik heb zelfs horen zeggen dat hij op sterven ligt...'

Boer De Meester haalt zijn schouders op. 'Ik weet het, ik bedoel, ik heb dat ook al gehoord. Maar wat wil dat zeggen? Van horen zeggen, hoor je veel liegen natuurlijk', zegt De Meester. 'Alhoewel, het zou mij goed uitkomen, want als die ouwe de geest geeft, dan koop ik dat Hof.'

Boer Vercauteren kijkt verwonderd op.

'Ja,' voegt De Meester er aan toe, 'als die ouwe vrek naar de pieren gaat, dan word ik en niemand anders de nieuwe heer van Paddeschoot! Daar kun je donder op zeggen! Ik heb me jaren krom gewerkt en nu die ouwe zijn poeper dichtknijpt, is het mijn beurt.'

Boer Vercauteren knikt. 'Zo oud is de heer van Paddeschoot toch nog niet, volgens mij...'

De Meester kijkt hem aan, opent zijn mond, maar sluit hem weer.

Wanneer ze het laatste varken slachten, roept boer Vercauteren plotseling: 'Hé, De Meester! Wat is dat hier met dat var-

ken?! De afbeelding van een vogel?! Ongelooflijk. Die zeug lijkt wel gebrandmerkt. Heb jij je hiermee geamuseerd?’

‘Natuurlijk niet, ben je zot? Heb ik je dat niet verteld? Weet je nog, die smerige rotvogel in de boom?’

Vercauteren knikt.

‘Wel, toen jij weg was is dat beest tegen dit varken aan gevlogen. Straf hè, zo’n zwarte plek?!’

‘Zeg dat wel,’ fluistert Vercauteren, die er niet echt gerust op is. ‘Het haar lijkt wel verschroeid...’

Wanneer even later boer Vercauteren met een mes de hartstreek van het varken nadert, deinst hij ineens meters ver achteruit.

‘Wat is dat, verdomme?!’

Hij slaat meteen een kruis.

Ook De Meester, die niets gezien heeft, loopt van het varken weg.

‘Wat scheelt er, Vercauteren?’

‘Dat varken, kijk!’

Beide mannen stappen voorzichtig weer in de richting van het zwijn.

‘Jezus, Maria, Jozef’, fluistert De Meester.

Op het hart van het varken is de kam van de zwarte vogel gegroeid...

7.

Het is nacht.

In de torenkamer van het Hof van Paddeschoot valt een flauwe maan door de smalle ramen naar binnen en hult het kleine vertrek in een spookachtig licht. Ergens in de bossen weergalmt het gehuil van een verre hond.

In die kamer staat Melanie. Ze gluurt naar buiten en fluistert: ‘Daar staat hij weer, de rosse plurk. Zie hem daar staan, zie hem heen en weer zwaaien. Belachelijk.’

Ze schudt het hoofd en fluistert: 'Etterbak, denk je nu echt dat ik geloof dat jij het Hof in brand zal steken? Denk je dat echt? Nee, je wil hier zelf zo graag wonen. Zó vreselijk graag dat je waarschijnlijk mijn baas hebt vergiftigd. Daarnet is heer Raphael in de vreselijkste pijnen gestorven. En dat is allemaal jouw schuld, klootspiraal, patjakker, lulhannes!'

Voor het eerst verliest Melanie haar zelfbeheersing. Ze opent het raam en roept: 'Jij lafaard, je wil zo graag het Hof van Paddeschoot in brand steken? Wel, ploert, stéék het dan in brand! Stéék het dan in brand! Doe maar! Nu! Komaan! Je durft niet, lafaard! Laat zien dat je lef hebt en steek het in brand! Mijn meester zal er geen last meer van hebben, en ik ook niet.'

De boer vloekt en roept daarna iets onduidelijks terug. Melanie vangt enkele woorden op, zoals teef en rijke stinker. Ze wordt er alleen maar bozer van en gilt: 'Hoe gaat het met je varken, boer De Meester? Was het een lekker beest? Je hebt er toch van gegeten, hoop ik?! Zo'n kam op een varkenshart, dat is toch wel héél appetijtelijk hè!'

De Meester vloekt dat het knettert. Zijn krachttermen scheuren brutaal de nachtelijke rust aan flarden. Opnieuw blaft ergens een hond. En Melanie gaat door: 'Blijf daar maar staan, slecht karakter! Weet je nog, klootzak, weet je het nog, 59 jaar geleden? Wat je mij toen aangedaan hebt, ben ik nooit vergeten. 59 jaar heb ik er dagelijks aan gedacht. En nu is het mijn beurt om jou te treffen. Ik zet het je betaald. Nu. Zowaar ik hier sta, zowaar ik leef, zowaar ik Melanie heet! Luister goed naar mij, zwijn dat je bent, ik háát je, ik vervloek je! Je zult sidderen en beven, wees daar maar zeker van. De rest van je dagen zul je aan mij denken. Al zullen die dagen zeker niet zo talrijk meer zijn! Vaarwel!'

En voordat boer De Meester het goed en wel beseft, duikt

Melanie het raam uit, en landt meters dieper in de gracht. Verschrikt gaat De Meester kijken. In het wateroppervlak lijkt een krater geslagen in de vorm van een vogel. Even later is het water weer glad als een spiegel...

8.

Enkele dagen later stapt boer De Meester naar buiten uit afspanning De Watermolen. Hij moet zich aan de gevel vasthouden om niet te vallen. De boer duizelt en brabbelt: 'Nu ben ik... hik... de heer van Padde... schoot. Ik alleen. Ik alleen, begrijp je dat? Begrijp je dat, Vercauteren? Hè? Ik alleen!'

De Meester leunt tegen Vercauteren aan, met wie hij op de aankoop van het Hof heeft gedronken. 'Vercauteren, Vercauteren. Die ouwe eh... hufter is... eindelijk... dood. Eindelijk. Het werd tijd. Hoog tijd. Hè, Vercauteren, hoog tijd, hè? Ja.' Even verderop houdt De Meester halt, plast wankelend tegen een boom en waggelt verder.

'Haha! Ook dat eh... kreng, dat eh... dik lelijk wijf van een meid, eh, is... is eindelijk verdwenen. Vercauteren, Vercauteren, weet je 't al? Ik, en niemand anders... ik ben nu de heer van Paddeschoot! Vercauteren? Weet je 't al? Ik ben... de heer van Paddeschoot.'

Wanneer hij na enkele kilometers bij het domein arriveert, zegt boer De Meester: 'Morgen verhuis ik, Vercauteren. Morgen. Naar het Hof van Paddeschoot. Verhuis. En jij gaat me daarbij helpen. Waar of niet? Vercauteren, waar of niet?'

Voordat boer Vercauteren kan antwoorden, slaat de kerkklok twaalf. Beide boeren staan als aan de grond genageld, want uit het niets verschijnen uit alle vier de windrichtingen allerlei gruwelijke gedaantes. Met oorverdovend geraas komt een gloeiende wagen met twee vlamme paarden recht op hen af gestormd.

'Een hellewagen', fluistert De Meester ontzet.

Een droef gejammer stijgt op uit de dampende grachten. Van achter de struiken weerklinkt nu en dan een holle lach. Bloederige mannen en vrouwen razen en tieren, komen naar de twee boeren toe, en blazen hun verschrikkelijke, naar rotte eieren stinkende adem in hun gezichten...

In één klap is Vercauteren broodnuchter. Hij aarzelt niet en zet het op een lopen. Lijkbleek strompelt boer De Meester hem achterna.

De volgende nacht staan de mannen er weer.

'We hebben gedroomd, gisteren', zegt boer Vercauteren.

'We waren zat', knikt De Meester.

'Jij was echt wel héél zat', beaamt Vercauteren.

'Jij niet dan?'

Maar wanneer de klok middernacht slaat, kruipt er een vis op poten met scherpe nagels uit de gracht. De boeren deinzen verschrikt achteruit. Een oorverdovend gehuil vlakbij hun oren doet de mannen onthutst weglopen. Groene griezels met gelig slijm druipend uit hun walmende mond krijzen oorverdovend. Beide boeren draaien zich om en staan oog in oog met een hele groep gierende skeletten. Een bloedend varken komt zomaar ineens uit de grond gekropen. Het heeft de kam van een haan op zijn rug, zijn ogen staan in brand en het gilt zo luid en zo indringend dat De Meester vreest dat hij er doof van wordt. Hij probeert zijn oren dicht te duwen. Maar dan hoort hij de stem van een mens.

'Boer De Meester! Boer De Meester!'

Die stem kent hij...

Snel baant hij zich een weg tussen de stinkende griezels, en rent, rent, rent alsof zijn leven er van afhangt. Boer Vercauteren probeert hem te volgen. Hij struikelt en valt hard op

de grond. Een huilend varken komt aan zijn ogen snuffelen. Met veel moeite slaagt hij erin weer op te staan en opnieuw achter boer De Meester aan te lopen...

Wanneer ze uiteindelijk buiten adem op het erf van boer Vercauteren gearriveerd zijn, vraagt De Meester: 'Heb jij ook een stem gehoord?'

Vercauteren kijkt hem vreemd aan.

'Een stem? Van een mens, bedoel je? Nee, gelukkig niet. Het was zo al vreselijk genoeg.'

Het zweet loopt boer De Meester in de ogen.

'Ik ga het Hof verkopen', fluistert hij. 'Ik weet genoeg nu, ik verkoop het, en ik koop mijn oude boerderij terug.'

Algauw doen allerlei geruchten de ronde.

Drie maanden later staat het Hof van Paddeschoot nog steeds te koop.

Niemand wil het hebben.

9.

Het is middag. Boer De Meester staat bij de gracht van het Hof van Paddeschoot.

'Godverdegodver! Ik ben geruïneerd', zucht hij. 'Platzak! Al mijn geld, ál mijn geld... heb ik in dit domein gestoken... Zware investering... Héél zware investering. Maar godver, niemand, niemand wil het kopen. Niemandniemandniemand!! En mijn eigen boerderij... mijn erf, heb ik verkocht om dit...'

Boer De Meester buigt zich over de waterspiegel. Eerst merkt hij enkel een kleine rimpeling, alsof een schrijvertje steeds kleiner wordende cirkels in het water schetst. Dan schrikt hij. Het water weerspiegelt niet zijn eigen gezicht! Hij buigt nog iets verder voorover. In het water ziet hij een

ander gezicht. Vaag, alsof het in de diepte zit. Hoe langer De Meester kijkt, hoe scherper het gezicht wordt.

Dan gaat er een schok door hem heen. Dat gezicht, dat herkent hij. Het is het gezicht van... Melanie! Onder het wateroppervlak lijkt ze te spreken. Ze beweegt haar lippen, maar De Meester kan niet verstaan wat ze zegt. Plots opent ze haar armen en grijnst: 'Kom maar hier!'

Op dat moment hoort hij 'Tsjak, tsjak, kjo!' Een grote zwarte vogel vliegt recht op boer De Meester af, en knalt met hoge snelheid vol tegen zijn achterhoofd...

Echt gebeurd?

In het noordwesten van de stad Sint-Niklaas, in de buurt van de Plezantstraat, stond vroeger de heerlijkheid van Paddeschoot. Dit kasteel werd bewoond door een heer die een oude en verrimpelde meid in dienst had, die bij de buurtbewoners de naam had een heks of toverkol te zijn. Korte tijd na de dood van de heer des huizes, sprong de oude meid in een vlaag van waanzin de diepe, brede gracht van het kasteel in. Sindsdien verscheen er volgens buurtbewoners elke nacht om klokslag twaalf uur een hellewagen, die in woeste razernij rond het kasteel stormde. Late reizigers of wandelaars zagen in de omgeving van het kasteel vervaarlijke geesten ronddolen en bemerkten afgrijselijke gedaanten achter de vensters van de heerlijkheid. Bij de eerste zonnestralen verdwenen de angstaanjagende figuren als bij toverslag.

Na een lange periode van leegstand – niemand wilde er nog wonen – werd het kasteel afgebroken en het oude kasteeldomein werd herschapen in een nieuwe wijk met een aantal boerenhoven. Een boer die op het Paddeschoot woonde, zag op een gegeven moment een vreemde zwarte vogel in één van de bomen rond zijn hof. Op zekere dag, toen de varkens van de boer los op het hof liepen, vloog de vogel vanuit de boom tegen één van de varkens, waarna hij spoorloos verdween. In het lijf van het varken stond een afdruk van de silhouet van de vogel. Toen men het varken later wilde slachten, merkte men dat de kam van de vogel op het hart van het varken gegroeid was.

De wijk Paddeschoot bestaat nog steeds, maar boerenhoven zijn er al lang niet meer en ook spoken, geesten en wangedrochten zijn er de laatste tijd niet meer gezien...

7. DE DUIVELSKOETS - De Klinge [Sint-Gillis Waas]

door Dirk Bracke

'Ga weg.'

Mijn vrouw en kinderen kijken me ongelovig aan. De twee eenvoudige woorden kosten me een heftige hoestbui. Mijn longen lijken uit mijn lijf te barsten en er druïpt slijm en bloed uit mijn mond. Er brandt iets in mijn buik en mijn nagels klauwen in de deken van de pijn.

'Weggaan? Nu?' De woorden van Truus druïpen van verbazing. Met een doek veegt ze het slijm en het bloed van mijn mond. 'De dokter zei... ' Haar stem hapert alsof ze me niet durft te zeggen wat ik al dagenlang weet. 'De dokter zei dat je ieder ogenblik...' In elk oog blinkt een traan. 'De kinderen en ik willen rond je bed staan en bidden dat jouw ziel straks naar de hemel gaat. We horen bij jou te zijn als je uit ons leven weggaat.'

Ik leg mijn hand op mijn buik alsof ik zo de pijn kan verdrijven en ondanks alles komt er een verbeteren grijns op mijn gezicht.

De hemel, denk ik bitter. De hel bedoel je.

'Ga!' zeg ik nu en het kost me weer een hoestbui, die door mijn keel schuurt.

Vlug wikkelt ze een paternoster rond mijn vingers en als een kloek duwt ze met beide armen de kinderen voor zich uit.

Nu is het stil in de slaapkamer. Op het nachtkastje staat een stenen kruisbeeld tussen twee brandende kaarsen. Als ik de kracht had zou ik de kaarsen uitblazen. De kaarsen, het kruisbeeld... ik weet

dat het allemaal tot niets dient. Mijn ziel gaat niet naar God. Ik heb ze verkocht, zoals mijn vader dat vóór mij heeft gedaan.

Met veel moeite schuif ik de paternoster van mijn vingers. Ik hijg van de inspanning. Ik kijk naar mijn handen. Ze zien eruit als verschrompelde appeltjes. Ooit waren dit kinderhanden en ik spuw op de dag dat ik met die kinderhanden op het aardappelveld van mijn ouders werkte.

1.

Met een vermoeid gezicht kwam ik langzaam overeind. Ik had het gevoel dat ik nooit meer rechtop zou kunnen lopen. Ik plaatste mijn handen op mijn rug en probeerde de pijn weg te masseren.

De zon schroeide het Spaans Kwartier en toen ik omhoog keek, hield ik mijn hand als een scherm boven mijn ogen. Toch vonkten miljoenen lichtjes achter mijn oogleden. Ik voelde me een beetje duizelig. Er was geen zuchtje wind en zelfs de lucht leek te gloeien. Ik ademde enkele keren snel in en uit en keek over mijn schouder. Achter me lag een lang spoor van uitgetrokken onkruid.

‘Wat maakt het uit’, mompelde ik, toen ik het verdroogde aardappelloof zag. Ik was pas elf jaar, maar toch wist ik dat het niets zou worden met de aardappelen. Zelfs dagen vol regen konden de oogst niet meer redden.

Aan de andere kant van het veld schoffelden pa en ma tussen de rijen aardappelen. Telkens als hun schoffel de grond raakte, stoven wolkjes zand omhoog.

‘Au!’ Met een boos gezicht keek ik opzij. Even verderop zat mijn zusje Bertha op haar knieën en ze lachte omdat de zandkluit me op mijn oor had geraakt. Ik trok een netel uit de grond om die tegen haar been te drukken, maar ik bedacht

me. Bertha was twee jaar jonger dan ik en nog speels. Zij zag niet in dat de oogst een ramp zou worden.

‘Ik ga drinken.’

‘Ik ook’, reageerde ze meteen. Met de mouw van haar jurk veegde ze het zweet van haar gezicht en ik lachte omdat er zwarte sporen op haar voorhoofd achterbleven. Zonder nadenken trok ik hier en daar nog een netel of een polletje gras uit, terwijl ik naar pa en ma liep.

De schoffel bleef stil in ma’s handen. Alsof hij voelde dat ma naar hem keek, draaide pa zich om. Ze hadden niet gemerkt dat Bertha en ik hen konden horen en benieuwd naar wat ze zouden zeggen hield ik mijn zusje tegen.

‘Wat is er?’ vroeg pa.

Ma haalde gelaten haar schouders op. ‘Wat doen we hier nog? Het wordt toch niets.’

‘We kunnen toch niet gewoon toekijken en niks doen?’ antwoordde pa met een vraag.

Ik hoorde wanhoop in zijn stem. Verderop, in de richting van de Weelkes, pachtte pa nog twee akkers, maar met de gerst en de rogge was het al even rampzalig gesteld. Heel in de verte hoorden we de kerkklokken van De Klinge.

‘Ze luiden’, zei ma, terwijl ze een kruisteken maakte. ‘Wie zou er dood zijn?’

‘Vast iemand uit het dorp’, zei pa.

Enkel op zondagochtend kwamen we in De Klinge om er naar de mis te gaan.

‘Elke week naar de kerk’, zei pa, alsof hij mijn gedachten kon lezen. ‘En denk je dat God ons zal helpen als Vercauteren om de pacht komt?’

Ik kende herenboer Vercauteren. Hij woonde in de Blauwe Hoeve. Vercauteren had misschien wel tien knechten, maar hij had zoveel land dat ze het niet allemaal zelf konden

bewerken. De slechtste stukken grond verpachtte hij aan keuterboertjes zoals pa.

‘Dat mag je niet over God zeggen’, zei ma. Ze sloeg opnieuw een kruisteken. ‘God heeft vast zijn redenen. De andere pachters hebben het ook moeilijk.’

‘Tja...’ zei pa. ‘Maar daarom zitten wij niet minder in de miserie. En wij pachten deze grond nog maar pas. De anderen hebben nog wel een appeltje voor de dorst, wij niet.’

Vanuit een ooghoek ontdekte ma ons.

‘En? Geen werk meer?’ vroeg ze streng, alsof ze boos was omdat we hen afgeluisterd hadden.

‘We hebben dorst’, zei ik enkel.

Ma liep naar de uitgedroogde sloot, waar een fles pompwater in de schaduw lag. Ze maakte de beugelsluiting los, nam zelf eerst een flinke slok en gaf de fles toen aan mij. Het water was lauw, maar ik had zin om de hele fles leeg te drinken.

‘Geef hem nu maar aan je zusje’, zei ma na drie slokken. Bertha trok de fles uit mijn handen.

Pa keek naar het veld met de verdroogde gerst. Ik wist waarom hij bezorgd was. Enkele jaren geleden had hij zich zwaar in de schulden gestoken om ons bouwvallige boerderijtje te kunnen kopen, maar alsof de duivel ermee gemoeid was, lukte het niet om een fatsoenlijk bestaan op te bouwen. Vorig jaar was een kalf doodgeboren, had de een of andere ziekte alle konijnen gedood en uiteindelijk hadden we onze koe moeten verkopen om Vercauteren te kunnen betalen. En als deze oogst echt niks werd...

‘Ik mag er niet aan denken dat we onze meubeltjes en onze huisraad moeten verkopen’, zei ma, die pa’s blik volgde.

‘En zij?’ vroeg pa met een knikje naar ons.

‘Zij kunnen misschien bij Vercauteren gaan werken’, zei ma, alsof het idee al lang in haar hoofd speelde.

Bertha en ik keken elkaar verschrikt aan. Meteen na school en elke vakantiedag naar Vercauteren moeten?

‘Bertha is niet bang om te werken. Vercauteren heeft een prima meid aan haar. En voor Ward heeft hij zeker werk. Een grote boer als Vercauteren komt altijd handen tekort.’

‘Ward is nog maar elf en Bertha negen’, zei pa lijdzaam. ‘Nog kinderen.’

‘Ze werken nu toch ook’, zei ma. ‘Dan gaat Ward maar niet meer naar school. Bij Vercauteren verdient hij nog wat, op school niet.’

Ik kon het niet helpen, maar ik was boos toen ik het hoorde. ‘Als het niet anders kan’, zuchtte pa. Hij spuwde in zijn handen en begon als een razende te schoffelen.

Ik kreeg nog een slok uit de fles.

‘Papa!’

Meteen draaide iedereen zijn hoofd en keek in de richting die Bertha’s uitgestoken vinger aanwees. Een eind verderop kwam een donkere, gesloten koets met twee zwarte paarden ervoor aangereiden. Een grote, zwarte hond liep zwijgend in het stof achter de koets aan.

Ineens leek de lucht anders. Ik snoof en ik merkte dat Bertha ook in de lucht snuffelde. Uit de grond leek een doordringende stank op te stijgen. Het was een geur die ik niet kende. ‘Wie...’ vroeg pa zich hardop af. ‘Ik ken niemand die zo’n koets heeft. En die twee hengsten...’

Ik begreep wat pa bedoelde. Ik had ook nog nooit zulke krachtige, glanzende paarden gezien. Hoewel de zandweg vol putten en bulten lag, leek de koets over de grond te zweven. Zonder dat de man op de bok zijn zweep gebruikte of iets naar de paarden riep, bleef het rijtuig staan.

‘Wat zou die man willen?’ vroeg Bertha benieuwd.

‘Wat een hond!’ Ik hoorde dat mijn stem vol bewondering was. Met zo’n hitte zou elke hond met zijn tong uit zijn muil lopen, maar dit beest leek niet eens te hijgen van de inspanning. Als een beeld stond de hond met de kop rechtop. Toen hij naar ons keek, voelde ik mijn benen trillen en het liefst was ik achter de brede rug van pa gekropen.

De man op de bok keek een tijdje zwijgend naar het aardappelveld, naar de verdroogde rogge en gerst en schudde zijn hoofd. Alsof hij het helemaal niet warm had, droeg hij een donker pak met een wit hemd dat tot tegen zijn keel was dichtgeknoopt. Zijn lange, zwartglanzende haar reikte viel tot op zijn schouders en hij had een sikje op zijn kin.

‘Vast iemand uit Sint-Niklaas’, meende ma.

‘En wat komt hij doen?’ herhaalde Bertha nog eens.

‘Ik weet het niet’, zuchtte pa. ‘Misschien is hij verdwaald en wil hij de weg vragen.’

Iedereen schrok op toen de man met zijn wijsvinger naar pa wees en wenkte.

‘Je moet bij hem komen’, zei ma verbaasd.

‘Waarom zou zo’n rijke vent...’ Pa slikte zijn woorden in toen de ogen van de man hem naar het rijtuig dwongen. Zonder verder na te denken liep pa op een draffe naar hem toe.

‘Ik wil weten wat ze vertellen’, zei Bertha nieuwsgierig. Ze draafde naar de zandweg, maar meteen rende de hond met grote sprongen naar mijn zusje. Een meter voor haar voeten blokkeerde hij haar de weg. Een dreigend gegrom kwam uit zijn borst en hij sperde zijn muil open. Bertha zag twee rijen witte tanden die op geslepen punten leken. Er hing kwijl aan zijn lippen. Voetje voor voetje deinsde Bertha achteruit, tot ze tegen me opbotste.

‘Hij wil me opeten’, mompelde ze stil. Haar gezicht was vertrokken van angst.

'Doe niet zo flauw, bangerik', plaagde ik haar, maar ik meende het niet. Ook ik voelde mijn hart tegen mijn keel kloppen. Er was iets onwezenlijks aan de man, de hond, het rijtuig, de paarden. Alsof ze niet uit onze wereld kwamen.

'Wat wil zo'n rijke heer van pa?' vroeg ma zich hardop af.

Pa schudde enkele malen met zijn hoofd, maar de man sprak overtuigend, met wijde armgebaren en wijzend naar de velden. Uiteindelijk kon hij pa blijkbaar overhalen, want die knikte bijna onmerkbaar met zijn hoofd. Meteen haalde de man een papier uit zijn binnenzak. Bevend stak pa zijn hand uit en nu toverde de kerel een kleine dolk uit de zak van zijn jas. Hij prikte met de punt in pa's vinger en een druppel bloed viel op het papier. Op dat moment schoof uit het niets een zwarte wolk voor de zon en ik rilde. De man grijsde en zonder dat hij een bevel gaf, kwamen de paarden in beweging. Meteen keerde de hond zich om en haalde in een wip de koets in.

Alsof hij het allemaal niet kon geloven, keek pa de koets met open mond na.

'Wat wilde hij?' vroeg ma, toen we bij pa waren. Maar die bleef met zijn ogen de koets volgen tot die uit het zicht verdween.

'Wie is hij?' vroeg Bertha. Ze trok aan pa's hemd om aandacht te krijgen.

'Iemand die het goed met ons meent', zei pa enkel.

2.

Zelfs de burgemeester van De Klinge knikte ons vriendelijk toe toen we door de middenbeuk naar onze stoelen vooraan in de kerk liepen. Zoals altijd, had ik op zondag mijn beste pak aangetrokken en terwijl ik naast pa liep, zag ik hoe de mensen hun hoofden naar ons draaiden. Hun gezichten

stonden vol ongeloof en jaloezie. Ik voelde hun blikken in mijn rug toen ik hen passeerde.

De eerste rij in de kerk was gereserveerd voor de mensen die een dure bidstoel konden betalen. Pa stootte me aan toen hij aan de vrouwenkant de dochter van herenboer Vercauteren opmerkte.

‘Glimlach straks eens vriendelijk.’

‘Waarom?’ vroeg ik een beetje opstandig, hoewel ik heel goed wist waarom ik naar Melanie moest glimlachen.

‘Je bent nu twintig jaar. Het wordt stilaan tijd dat je aan een vrouw denkt. Melanie is een goede partij, ze is het enige kind van Vercauteren. Als je met haar trouwt, krijg je later De Blauwe Hoeve, zijn boerderijen, zijn land. Dan ben je pas schatrijk.’

Vanuit een ooghoek loerde ik naar Melanie. Ik vond haar helemaal niet mooi. En ze leek me ook helemaal niet lief. Toen ik in de kerk kwam, hadden mijn ogen meteen Truus gezocht. Telkens als ik haar zag, vergat ik even te ademen. Ik vond haar beeldschoon en als ze me toevallig aankeek, voelde ik het bloed naar mijn hoofd stuwen. Op de laatste dag van de kermis had ik met haar gedanst en we hadden elkaar achter de kerk stiekem gekust.

De burgemeester deed vriendelijk een stap opzij en zelfs Vercauteren deed alsof hij blij was ons te zien. Pa knikte toen we hen passeerden en ik knielde op de rode, fluwelen zitting van mijn bidstoel.

Ook ma en Bertha hadden een dure bidstoel op de eerste rij, naast Melanie en de vrouw van Vercauteren. Toen ik mijn hoofd naar ma en mijn zus draaide, keek Melanie toevallig mijn richting uit en onze blikken raakten elkaar. Ik keek vlug weg.

‘Ik zou liever niet met Melanie trouwen’, fluisterde ik in pa’s oor.

Hij klemde zijn tanden op elkaar en boog zijn hoofd naar mij.

‘Waarom niet?’ vroeg hij zacht, opdat de herenboer ons zeker niet zou horen.

‘Ze is zo lelijk als de nacht.’

Zijn ogen bleven strak op me gericht.

‘Truus Van Dam... met haar zou ik willen trouwen.’

‘Ik weet het’, zei hij.

Ik schrok, omdat ik begreep dat hij telkens als we naar de kerk gingen mijn blik volgde.

‘Maar ze is de dochter van Kamiel en die heeft geen nagel om zijn gat te krabben.’

‘Ze is veel mooier’, probeerde ik.

‘Van een mooie tafel kun je niet eten’, reageerde hij meteen.

‘Je trouwt met Melanie. En ik weet zeker dat Vercauteren dat ook wil.’

Zijn hoofd richtte zich naar het altaar en ik begreep dat ik niet meer behoefde aan te dringen. De bel rinkelde en de pastoor kwam met twee misdienaars uit de sacristie. Ik legde mijn armen op het plankje van de bidstoel en onder mijn oksel door probeerden mijn ogen Truus te vinden. Ze was zo mooi, ik voelde me zelfs al gelukkig als ik naar haar kon kijken. Maar Truus zat verborgen tussen de kerkgangers en weer merkte ik hoe wantrouwig de mensen naar mij en pa keken. En ergens begreep ik hen wel.

Nadat de man met de koets met pa had gesproken, was ons leven veranderd. De aardappelen, de gerst, de rogge... de volgende dag zagen de gewassen er helemaal anders uit. Het leek alsof het 's nachts alleen op onze akkers regende. Zelfs boeren uit Meerdonk en Sint-Gillis kwamen kijken hoe onze drie akkers als een groene oase in een dorre woestijn lagen. Nog nooit hadden we zo'n geweldige oogst gehad en

omdat de gewassen van de andere boeren verdord waren, had pa ontzettend veel geld verdiend. Met dat geld had hij de akkers die hij pachtte van Vercauteren gekocht. En zo verliep het jaar na jaar. Alles wat pa aanraakte werd goud. Hij kocht een grotere boerderij, kocht nog meer land en we konden zelfs akkers en weiden aan andere boeren verpachten. Ons land leek wel Kanaän, het land dat overvloedig van melk en honing, zoals de pastoor soms vertelde.

‘Alsof de duivel ermee gemoeid is’, werd er soms achter onze rug gefluisterd.

Amen.

Ik sloeg een kruisteken en terwijl de mensen naar buiten schuifelden, haastte ik me in de richting van Truus. Melanie keek me aan, maar ik deed alsof ik het niet merkte. Ik drumde tussen de mensen door en alsof het toeval was, kwam Truus uit de rij. Haar glimlach deed me zalig huiveren. Ik lachte terug en toen we naar de uitgang liepen, raakte haar hand mijn arm en ik kon wel fluiten van geluk. Maar ik voelde dat pa het zag en ik deed een pas opzij, weg van Truus.

3.

‘Ga weg.’

‘Wat zei je, pa?’ vroeg ik, omdat ik zijn gemurmel niet begreep.

‘Ga weg!’ Het was alsof hij al zijn krachten had verzameld om die twee woorden uit te spreken.

Ik keek Bertha en Melanie aan.

‘Pa, wil je dan niet dat we bij jou zijn als je sterft?’

Hij schudde vermoeid het hoofd. Ik begreep het niet. We konden hem toch niet alleen op zijn slaapkamer laten sterven? Toen ma drie jaar geleden stierf, hadden we allemaal

rond het sterfbed gestaan en we hadden gebeden dat haar ziel rechtstreeks naar het paradijs mocht gaan. Toen had ik bidden overbodig gevonden, want ma zou toch meteen naar de hemel gaan.

Melanie en Bertha gingen naar de deur en ik wilde hen volgen tot pa me met een beweging van zijn hand tegenhield. Hij wachtte tot mijn vrouw en mijn zus de deur hadden gesloten.

‘Is de pastoor geweest?’ vroeg hij.

‘Dat weet je toch’, zei ik. ‘Nadat hij jou de laatste sacramenten heeft toegediend heeft hij het huis gezegend.’

‘Misschien...’ Zijn stem was bijna onverstaanbaar geworden.

‘Misschien blijft de duivel dan weg... misschien.’ In zijn ogen zag ik doodsangst en hij slikte moeilijk.

‘De duivel?’ vroeg ik ongelovig, omdat ik dacht dat ik hem niet begrepen had.

Zijn vingers verkrampten en hij sperde zijn mond wijdopen alsof hij geen adem meer had. En toen wuifde hij me met zijn vingers weg.

Melanie en Bertha zaten in de keuken en dronken koffie.

‘Waarom wil pa niet dat we bij hem zijn als hij sterft?’

Ik haalde mijn schouders op. Ik had geen zin om erover te praten. ‘Ik ga nog eens naar de koeien kijken.’ Ik liep het erf op en ademde diep door mijn neus. Er dreef een vreemde geur over het erf. Toen ik de geur herkende, verstijfde ik. Op mijn netvlies zag ik weer hoe die man met zijn koets over de landweg naar ons aardappelveld reed.

‘Het wordt donker’, mompelde ik verrast. Ongelovig staarde ik naar de lucht en zag hoe de middagzon razendsnel achter de horizon verdween. Opeens parelden zweetdruppels op mijn voorhoofd. Pas toen hoorde ik dat de koeien angstig loeiden. Nee, het was geen loeien... het klonk alsof ze in

doodsangst huilden. Het getrappel van hun poten deed de stalmuren schudden. Plotseling werd het heel koud. Ik huiverde en wilde naar de stal rennen, toen een bliksemschicht de boerderij felwit verlichtte.

Onweer, dacht ik en ik meende te begrijpen waarom de beesten zo bang waren. Terwijl ik naar de grendel van de staldeur tastte, zag ik in een nieuwe bliksemschicht een koets over de Blauwe Hofwegel naar onze hoeve rijden. De stormwind deed de muren van het huis daveren. De regen striemde mijn gezicht. Omdat de wind me bijna tegen de grond gooide, drukte ik me tegen de staldeur aan. Ik huiverde toen ik zag hoe de pannen als pluimpjes opgetild werden en over de boerderij dwarrelden tot ze uiteindelijk op de grond in stukken sloegen. Een koets reed over de oprit naar de boerderij.

‘Dat kan toch niet!’ riep ik. Terwijl de wind aan mijn kleren rukte en het water uit de lucht gutste, reed de gesloten koets onverstoord ons erf op. Op de bok zat een man met een donker pak en ik hapte naar adem toen ik achter de koets de reuzenhond zag. Onder het venster van mijn vaders slaapkamer stopten de paarden. En net zoals hij ooit mijn vader had gewenkt, dwongen de ogen van de man me naar de koets. De man keek me ernstig aan. Nu pas merkte ik dat hij gele ogen zonder pupillen had.

‘Het is tijd’, zei de man.

‘Waarvoor?’ Mijn stem beefde van angst en mijn benen leken krachteloos.

‘Ik kom je vader halen.’

‘Hij is nog niet dood.’

‘Nu wel.’ De man keek even naar boven alsof hij door de muur kon zien dat mijn vader was gestorven. ‘Hij is nu van mij.’

‘Van jou?’

‘We hebben een contract getekend. Weet je dat niet meer?’

Voor mijn ogen verscheen weer die bloedhete dag toen ik nog klein was en ik zag hoe een druppel bloed op het papier viel.

‘Pa moet op het kerkhof worden begraven’, zei ik.

De man lachte vreemd.

‘Nee. Het is niet omdat hij de pastoor laat komen en het huis laat zegenen dat onze afspraak niet meer geldt.’ Hij haalde het papier uit zijn zak en toonde het mij. ‘Getekend met zijn bloed.’ Zijn vingernagel wees naar de helrode vlek op het papier. ‘Ik zou je vader rijk maken en in ruil kreeg ik zijn ziel. Zelfs God kan daar niks aan veranderen.’

Hij stak het contract weg en grijnsde alsof hij opeens aan iets grappigs dacht. Toen haalde hij weer een papier uit zijn zak.

‘Dit is een contract voor jou’, zei hij.

Ik deinsde achteruit. ‘Waarom zou ik mijn ziel verkopen?’

‘Ik kan je nog rijker maken.’

‘Waarom zou ik daarvoor mijn ziel geven? Ik heb al pachters in Meerdonk, Sint-Gillis, Vrasene, Kemzeke...’ Ik zwaaide met mijn arm alsof ik hem al mijn land wilde tonen. ‘Waarom zou ik nog rijker willen zijn?’

‘Om macht te hebben, de macht om iedereen te kopen. Alles is met geld te koop. Ik heb je vader en jou alles gegeven. Ik heb ervoor gezorgd dat jullie nu in de Blauwe Hoeve wonen. Maar vergeet niet dat ik je ook alles kan afnemen. Als ik met mijn vingers knip moet je als een hond de straten afschuimen om eten te vinden.’

Hij hield zijn hoofd een beetje schuin en liet het papier voor mijn neus wapperen. Vreemde tekens dansten voor mijn ogen.

‘Er staat ook in dat Melanie volgende maand zal sterven’, grinnikte hij.

‘Mijn vrouw? Waarom zou ik willen dat ze...’ Ik kon het woord sterven niet over mijn lippen krijgen.

‘Omdat je dan met Truus kunt trouwen. Je vader wilde dat je met Melanie trouwde om de Blauwe Hoeve te krijgen. Maar in je binnenste denk je nog elke dag aan Truus. Zie je haar mooie gezicht, haar lieve glimlach. Zelfs nu nog lacht ze naar jou als je haar in de kerk en op de kermis ontmoet, maar haar lach is altijd een beetje triest, omdat ze niet bij jou kan zijn.’ Hij keek weer naar het raam van de slaapkamer. ‘Jouw vader heb ik ook altijd gegeven wat hij wenste.’

Hoe kon hij weten dat ik in mijn binnenste nog altijd naar Truus verlangde?

Zijn gele ogen hielden mijn ogen vast en opeens zag ik Truus voor me staan. Ze was zo dichtbij dat ik haar kon aanraken. Ik stak mijn hand uit en ik huiverde van geluk toen ik voelde hoe zacht haar huid was.

‘Een druppeltje bloed’, drong hij aan. ‘Enkel een druppeltje bloed.’

4.

Opeens flakkeren de kaarsen die op mijn nachtkastje staan. Een donderslag lijkt de kamer in twee te splijten en het kruisbeeld valt in scherven op de vloer.

Het is tijd, denk ik. Nu komt hij mijn ziel halen.

Zonder het te zien weet ik dat de koets onder mijn raam staat en dat de man met de gele ogen naar boven kijkt. Een enorme windstoot duwt het glas uit het raam. Glassplinters vallen op het bed en de houten vloer. In een flits zie ik weer de hond die even door zijn achterste poten zakt en met een enorme sprong in pa's slaapkamer terechtkomt. En ik verloek mezelf omdat ik dat contract met bloed heb getekend.

Weer schiet een bliksemstraal in de kamer en uit het niets staat de

hond opeens naast het bed. Ik voel geen pijn meer als hij zijn tanden in mijn arm zet en me zonder moeite het bed uit sleurt. Zou de duivel nu ook met mijn oudste zoon praten? schiet het door mijn hoofd.

Met een grote sprong sleept de hond me door het raam.

Echt gebeurd?

De Blauwe Hoeve was een groot boerenhof, gelegen in de nog steeds bestaande wijk 'Spaans Kwartier' op De Klinge (Sint-Gillis Waas). Op zekere nacht zag een voorbijganger op de weg naar de Blauwe Hoeve een groot aantal honden langs weerskanten van de weg staan. Toen hij wilde kijken wat ze daar precies deden, versperden ze hem de weg. De man vervolgde zijn weg en kwam een eind verder een donkere koets tegen, met daarachter weer een hond. De koets stopte even verderop aan een boerenhof, maar niemand stapte uit en na een tijdje reed de koets weer verder. Toen de voorbijganger dat boerenhof passeerde, zag hij dat alle deuren poldicht waren. Nergens brandde er licht.

De volgende dag hoorde de man dat de pachter van dat boerenhof die nacht gestorven was. Hij beseftte dat de koets die hij gezien had de duivelskoets was, die de ziel van de pachter kwam halen.

Vroeger werd vaak geloofd dat iemand die opvallend veel geluk en voorspoed kende hulp gezocht had bij de duivel. In ruil voor zijn ziel kreeg hij van de duivel alles wat hij begeerde. Als iemand eenmaal met zijn eigen bloed het contract met de duivel getekend had, was er geen weg terug. Op het moment van zijn dood werd hij gestraft voor zijn hebzucht en betaalde zijn rijkdom met zijn ziel...

8. HET BLAUWE LICHT - Waasmunster

door Moniek Vermeulen

'Dag mama! Dag papa! Tot volgende week.'

Jarne kijkt nog één keer om voor hij in de bus stapt.

Hij ziet de handen van mama en papa de hoogte ingaan. Stiekem kijkt hij rond in de bus en merkt dat een aantal jongens naar hun ouders zwaait. Toe dan maar, denkt hij en hij zwaait mama en papa zuinig gedag.

Op een wei van boer Schelfaut in de Schrijbergstraat te Waasmunster slaat de groep jongeren hun tenten op. Dat is een fluitje van een cent. Ze hebben dat al zo vaak gedaan. Het is dan ook nog maar elf uur wanneer de leiding verzamelen blaast. Op het teken van leider Wim gaan 35 armen omhoog terwijl er 'Ietsiepietsiewoetsiepa! Hoe ha! Hoe ha hoe ha ha!' over de wei galmt. Na die kreet is het muisstil, tot leider Wim zijn stem verheft.

'Welkom op ons jaarlijkse kamp. De meesten van jullie weten hoe het eraan toe gaat tijdens onze kampen. En diegenen die het nog niet weten, zullen het vlug ondervinden.

Jullie kennen de indeling al, want die hebben we vooraf al afgesproken. Waarschijnlijk herinnert iedereen zich nog wel dat we nog één plaatsje over hadden. Wel, ik heb daar iemand voor meegebracht: mijn nichtje Enid. 'Enid, waar ben je?'

Middenin de groep kinderen staat een meisje op. Jarne had haar tot nu toe nog niet opgemerkt. Raar, vindt hij zelf, want Enid blijkt een opmerkelijke verschijning te zijn: gitzwart haar en grote, donkere ogen. Even kriebelt het in Jarnes buik.

Jarne draait en keert op de luchtmatras; de andere jongens zijn vast in slaap. In zijn hoofd overloopt hij de gebeurtenissen van de voorbije dagen: een zoekspel in de Waasmunsterse bossen, een uitstap naar recreatiedomein De Ster in Sint-Niklaas, een behoorlijk zware mountainbikeroute... Tof!

Jarne knijpt zijn ogen toe, maar slapen lukt niet. Even een luchtje scheppen, beslist hij. Misschien helpt dat.

Stilletjes kruipt hij uit de tent. Buiten is alles stil. Een vogel fladdert weg. Jarnes blik volgt het dier. Heel ver lukt dat niet, daarvoor is het te donker.

Dan ziet hij in de verte een licht. Vreemd, denkt hij. Dat is geen straatlicht. Het is blauw en het lijkt zich wel te verplaatsen.

‘Psst! Jarne!’ Hij schrikt. Met een ruk draait hij zich om en kijkt in het lachende gezicht van Enid. ‘Kan jij ook niet slapen?’ fluistert ze. Jarne schudt zijn hoofd. ‘Ik lag al een tijdje wakker en ...’ Zijn uitleg wordt onderbroken door de stem van leider Wim: ‘Hela! Geheime afspraakjes midden in de nacht?’ En meteen geeft hij Enid een vriendschappelijk duwtje in de rug. Jarne is wat blij dat het donker is. Hij hoopt dat Wim en Enid de blos niet zien die hij op zijn wangen voelt verschijnen.

Ook de volgende nacht kampt Jarne met een slaapprobleem. Hoewel hij doodmoe is, kan hij de slaap niet vatten. Zal

ik maar weer naar buiten gaan? vraagt hij zich af. Vorige nacht heeft dat wel geholpen. Hij twijfelt, maar als hij denkt aan de nachtelijke ontmoeting met Enid, is zijn besluit vlug genomen. Misschien komt zij ook weer...

Voorzichtig verlaat hij de tent, maar ditmaal laat Enid zich niet zien. Wel ziet Jarne weer datzelfde blauwe licht dat zich verplaatst in de verte. 'Daar moet ik meer van weten', beslist hij. 'Ik ga op onderzoek!'

Wanneer hij 's morgens wakker wordt, staat zijn lichaam vol met builen en schrammen. Maar... hij herinnert zich niets van wat er die nacht gebeurd is. Enkel het blauwe licht schijnt nog vaag in zijn geheugen.

'Hé, Jarne! Wat is er met jou gebeurd?' roept Kobe. 'Je staat onder de blauwe plekken!' Jarne haalt zijn schouders op. 'Ik weet het niet', antwoordt hij. 'Echt niet.'

'Hé mannen!' Kobe wenkt enkele jongens dichterbij. 'Kijk! Jarne heeft gevochten in zijn droom!' De jongens lachen. Ze sliepen met hun wijsvingers en roepen: 'Jarne heeft geslaapwandeld!' 'Jarne heeft meegedaan aan een bokswedstrijd!' 'Jarne is uit zijn bed gevallen' ...

Jarne voelt zich heel kleintjes. Hulpeloos kijkt hij om zich heen. Een beetje verder ziet hij Enid zitten. Zij staart afwezig in de verte.

De volgende nacht kruipt Jarne heel diep in zijn slaapzak. Hij hoopt vurig dat zijn ogen vlug dichtvallen. En deze keer lukt het! Maar helaas... korte tijd later wordt hij al weer wakker. 'Dan maar weer een luchtje scheppen', zegt hij tegen zichzelf.

Wanneer Jarne de volgende morgen zijn pyjama uitdoet, schrikt hij. Nog meer builen en blauwe plekken bedekken

zijn lichaam. Nu staan zijn armen en benen letterlijk vol! Hij denkt na: ik kon niet slapen, ben naar buiten geweest, zag een blauw licht en toen... toen... toen ging ik weer slapen. Of niet? Hij weet het echt niet. Schichtig kijkt hij opzij. Hebben de anderen iets gemerkt? Gelukkig niet. Vlug doet hij zijn kleren aan. Een lange broek en een shirt met lange mouwen!

'Ik heb hem! Jarne vangt de bal op en drukt hem stevig tegen zich aan. Tegelijkertijd knotst zijn hoofd tegen de doelpaal. Hij valt op de grond en blijft daar versuft liggen. Een vreemd gevoel verspreidt zich in zijn hoofd. Het is alsof iemand het licht uit knipt.

Jarne stapt goed door. Zijn ogen moeten wennen aan de duisternis. Hij nadert het blauwe licht. Af en toe kijkt hij schichtig om. Even houdt hij halt. Hoorde hij een geluid tussen de struiken? Nee, toch niet. Jarne weet niet goed waar hij is. 'Ik hoop dat ik straks de weg nog terug vind', mompelt hij in zichzelf.

Maar veel tijd om daarover te piekeren krijgt hij niet.

'Woehaaaaa!' 'Woehaaaaa!' Een zwarte gedaante springt vlak voor zijn neus. En dan volgt er nog één en nog één en nog één. Jarne kijkt verschrikt om zich heen. Overal waar hij kijkt, ziet hij rare figuren. Ze zijn helemaal in het zwart gekleed en hebben een kap over hun hoofd. Heksen zijn het! Echte heksen! En er komen er steeds maar bij. Ze dansen en ze schreeuwen dat horen en zien je vergaan. Ze nemen Jarne vast, duwen hem van hier naar daar, gooien hem in de lucht, laten hem op de grond vallen, smijten hem in een bak met water. Jarne spartelt tegen. Hij probeert zich los te rukken. Dat lukt niet zomaar. Verbeten schopt en slaat hij waar hij maar kan. Hij vecht alsof zijn leven ervan afhangt. Alles aan zijn lijf doet ondertussen pijn, maar hij geeft niet op. Twee handen omklem-

men zijn schoulers. Jarne hapt toe: zijn tanden zetten zich vast in het vlees. De enge gedaante slaakt een kreet en laat los. Jarne rent en rent... Hij nadert een kruispunt. Ik ken deze plaats, denkt hij. Bij de zoektocht vanmorgen moesten we hier een opdracht doen. Ik herinner me die rare plaatsnaam: Duizend Appels. Vanaf hier ken ik dus mijn weg want na de opdracht moesten we linksaf, de Schrijbergstraat volgen. Nog even en ik lig weer in mijn tent. Angstig kijkt hij achterom. Vreemd! Geen enkele heks is hem gevolgd. 'Ze geven het op', juicht Jarne. Hij stopt met lopen en wrijft het zweet van zijn voorhoofd. Opgelucht stapt hij verder. 'Ik ben hen te snel af geweest', fluistert hij zichzelf bemoedigend toe. Maar het fijne gevoel duurt niet lang. Even later kan Jarne zijn ogen niet geloven. 'Nee!' roept hij, terwijl hij als versteend blijft staan. Langs twee kanten van de straat duiken verschrikkelijk uitzijnde doodshoofden op. Ze staren met zijn allen in Jarnes richting. Hun holle blikken doen hem rillen van angst. Moet hij het weer op een lopen zetten of moet hij vechten? Hij weet het niet. Maar de doodshoofden maken geen aanstalten om dichterbij te komen. Ze blijven enkel kijken, kijken, kijken...

Jarne is doodsbang. Hij heeft over heel zijn lijf. Dit kan niet, denkt hij, dit kan niet. Heel even sluit hij zijn ogen, alsof hij hoopt dat de enge beelden daardoor verdwijnen. Maar wanneer hij zijn ogen weer opent, kijken de koppen hem nog altijd even akelig aan. Jarne zet het dan maar weer op een lopen. Achter zich hoort hij niets. Volgen ze me niet? vraagt hij zich af. Hij durft het bijna niet te geloven. Angstig draait hij zijn hoofd om. Niets! Niemand!

Zijn benen wegen loodzwaar, overal voelt hij pijn, zijn hoofd lijkt wel open en dicht te slaan, maar toch blijft hij lopen, lopen, lopen... tot aan de weide van hun tentenkamp. Als de weerlicht duikt hij in zijn tent. Hij kruipt in zijn slaapzak en trekt die helemaal over zijn hoofd.

Gered!

Jarne doet zijn ogen open. Hij ligt niet in zijn slaapzak, maar op de voetbalweide. Versuft kijkt hij om zich heen.

‘Dat komt door die val tegen de doelpaal’, zegt leider Wim. ‘Misschien doe je er goed aan om wat in je tent te gaan liggen.’ ‘Zal ik je gezelschap houden?’ vraagt Enid bezorgd. Jarne knikt. Wat lief van haar, denkt hij.

In de tent neemt Jarne Enid in vertrouwen. Ze schrikt als ze zijn verhaal hoort. ‘Hoe komt het dat jij je dat ineens herinnert?’ vraagt ze. Ze legt haar hand op Jarnes voorhoofd. ‘Misschien ben je wel aan het ijlen.’

Maar Jarne houdt voet bij stuk. ‘Ik heb helemaal geen koorts. Ik weet nu heel zeker hoe ik aan mijn blauwe plekken en schrammen en builen kom! Door die klap op mijn kop heb ik het allemaal gezien. En vannacht ga ik weer op pad’, beslist hij zelfverzekerd. ‘Ik moet meer te weten komen over die geheimzinnige gedaanten!’

‘Nee, doe dat niet’, zegt Enid bezorgd. ‘Ik denk dat het beter is dat je in je tent blijft.’

Maar Jarne houdt vol: hij moet weten wat er gaande is.

Die nacht gaat Jarne weer op stap. Gewapend met een dikke stok, deze keer.

Hij is bang, maar tegelijkertijd benieuwd. Tegen Enid deed hij wel stoer, maar hij vraagt zich toch af of de beelden in zijn hoofd echt waren. Dat moet bijna wel. Het is de enige verklaring voor de builen en blauwe plekken. Behalve dan die ene buil van de doelpaal. Die doet pijn, maar is toch ergens goed voor geweest. Zijn hoofd is nu helder! Oplettend kijkt hij om zich heen.

Plots hoort hij geritsel in de struiken. Zwarte heksen komen dreigend naar hem toe. Jarne beseft wat hem te wachten staat: nog meer builen en blauwe plekken!

De heksen komen dichterbij. Eén trekt al aan zijn haren; een ander neemt zijn arm vast. Een derde duwt iets in zijn handen. 'Leg dit op het midden van de weg', fluistert ze in Jarne oor. Jarne kijkt verbaasd naar wat hij in zijn handen heeft. Kersen zijn het, een handvol kersen. Als gehypnotiseerd doet hij wat de heks hem ingefluisterd heeft: hij gooit de kersen op het midden van de weg. Ineens laten alle gedaanten hem met rust en verdwijnen.

Verdwaasd kijkt Jarne om zich heen. Er is niemand meer te zien. Alles is rustig. En alles blijft rustig wanneer hij, helemaal verward, terugkeert naar zijn tent.

De volgende dag maakt de hele groep een dagtocht. Tijdens een rustpauze voegt Jarne zich bij Enid en haar vriendinnen. Hij hoopt dat hij Enid snel even apart kan spreken. Hij wil haar dolgraag zijn verhaal vertellen. Maar de vriendinnen blijven de hele tijd dicht in haar buurt.

Dan schrikt hij. 'Enid! Ben je gewond?'

Enid kijkt hem verbaasd aan. Jarne wijst naar haar rugzakje. Daarop zit een bloedrode vlek.

'Nee', reageert Enid heel kortaf. 'Ik ben niet gewond.' En ogenblikkelijk hangt ze haar rugzakje weer op haar rug. 'Kom,' maant ze haar vriendinnen aan, 'het is tijd om verder te stappen.' En zonder Jarne nog een blik te gunnen, loopt ze weg.

Na een tijdje houdt de groep halt. 'Tijd voor een opdracht!' roept leider Sam. Hij kruipt op een hoger gelegen bermkant, zodat hij een beetje boven de groep uittorent. 'In die schuur,' en hij wijst naar een vervallen gebouw een eindje verderop, 'hebben we vijf voorwerpen verstopt die op de één of andere manier iets te maken hebben met ons kamp. Wie één van

de voorwerpen vindt, krijgt vanavond een ijsje als dessert.' Gejuich stijgt op uit de groep. 'En wie geen voorwerp vindt, krijgt ook een ijsje', voegt Sam er lachend aan toe.

Iedereen stormt naar de schuur. Als blijkt dat het er binnen pikdonker is, worden de zaklampen bovengehaald. Naast gele lichten schijnt er één blauw licht. Jarne schrikt: het is de lamp van Enid!

Na de dagtocht doet Jarne alsof hij moe is. 'Heb je nog last van je val van gisteren?' vraagt leider Wim bezorgd.

'Ik ben alleen een beetje moe', probeert Jarne hem gerust te stellen. 'Mag ik wat uitrusten in de tent?'

Dat mag. Jarne loopt naar het tentenkamp. Hij kijkt om. Iedereen is druk bezig. Niemand houdt hem in de gaten.

Hij slaat de tent open waar Enid slaapt en stapt naar binnen. Schichtig kijkt hij rond. Hij voelt zich niet erg op zijn gemak. Daar ligt de luchtmatras van Enid. Als hij er vlakbij staat, ziet hij een zakje half onder de matras uitsteken. Jarne trekt het zakje naar zich toe.

'Kersen', mompelt hij. Hij wordt zenuwachtig. Hij kijkt nog verder onder de matras. Niets. Dan tilt hij het hoofdkussen op. Bijna slaakt hij een gil. Hij slaat zijn hand voor zijn mond. Onder het kussen ligt een paar zwarte handschoenen. Ze zitten onder de rode vlekken! Jarne's gezicht wordt lijkbleek. Vlug wil hij de tent verlaten.

Te laat! Hij staat oog in oog met Enid.

Ze kijkt in zijn verschrikte gezicht. 'Je weet het', stamelt ze.

Jarne knikt. 'Je bent dus één van hen', mompelt hij.

Ogenblikkelijk begint Enid te beven. Haar haren lijken nog zwarter dan anders. Haar ogen staan bol. Ze rent de tent uit. Jarne volgt meteen. Hij knippert met zijn ogen. Enid is niet meer te zien! Verdwenen! Als sneeuw voor de zon!

Jarne duizelt. Hij heeft weer dat rare gevoel in zijn hoofd. Net als na de val tegen de paal. Hij strompelt de tent weer in. Waar Enid sliep is enkel nog een lege plek!

Jarne wankelt en valt neer op de lege plek...

Wanneer hij wakker wordt, zegt een blik op zijn horloge dat het etenstijd is. Heeft hij zo lang in Enids tent gelegen? Wat een geluk dat de andere meisjes hem niet ontdekt hebben! Hij haast zich naar de eetplaats. Leider Wim begroet hem met een schouderklopje. 'Ha, Jarne, heb je een beetje kunnen rusten?' Jarne knikt afwezig. 'Goed dat je er bent!' gaat Wim verder. 'Nu kunnen we beginnen. We zaten al op je te wachten.' Jarne's blik dwaalt langs de tafels. Enid is nergens te zien. En er is maar één plaats vrij. De zijne.

'Waar is Enid?' wil Jarne vragen, maar hij krijgt de woorden niet uit zijn keel. Iets belet hem om de naam 'Enid' uit te spreken.

En alsof er niets aan de hand is begint iedereen te eten.

Jarne vindt de hele situatie heel onwezenlijk. Enid is zomaar verdwenen. Er is niemand die zich zorgen maakt om haar. Het lijkt wel of Enid voor hen nooit bestaan heeft.

Maar Jarne weet beter. In zijn broekzak zit een zwarte handschoen met rode vlekken...

Echt gebeurd?

Jaren geleden trokken de vrouwen van Belsele (Sint-Niklaas) op zaterdagmorgen heel vroeg in groep naar Waasmunster, om daar hun waren op de markt te verkopen. Wanneer ze onderweg op de heirbaan van Antwerpen naar Gent kwamen, werden ze steevast benaderd door zwarte schimmen die om hen heen dansten en vreemde kreten slaakten. De schimmen bleven hen achtervolgen, tot de vrouwen het kruispunt met de weg naar Waasmunster, de huidige Schrijbergstraat en het kruispunt Duizend Appels, hadden bereikt. Daar wachtte hen echter een nieuw huideringwakkend schouwspel: langs weerskanten van de weg grijnsden hele reeksen doodshoofden hen toe.

Deze zwarte heksen deden de vrouwen geen kwaad, maar als er mannen mee liepen werden deze door de heksen aangevallen: ze sleurden hen heen en weer, gooiden hen met ongekende kracht tegen een boom of in het water en pijnigden hen op verschillende manieren.

Dit bleef duren totdat de marktvrouwen met de heksen tot een overeenkomst kwamen. Op een aangeduide plaats moest elke nachtreiziger of -reizigster bij wijze van offer een handvol erwten, bonen of vruchten neerleggen. Wie dit deed, kon zijn weg rustig vervolgen en werd niet geplaagd door heksen en doodshoofden.

9. WAN TRIEN HOCUSPOCUST! - Elversele [Temse]

door Rob Baetens

Elversele, lieflijk dorp in het Waasland, veilig verborgen in een oksel van de Durme.

Het landschap is een gestolde golfslag van klei, met op de top een dorp dat met gepaste trots neerkijkt op laaggelegen meersen en de kronkelende Durme.

Elversele. Alles is er rustig en vredig. We schrijven 1831. Het jonge koninkrijk België is nagelnieuw.

Niets is echter wat het lijkt...

De wijk 't Hoeksken was, net als zijn bewoners, zeer onge woon. De wijk werd bevolkt door bijzonder kleurrijke figuren.

't Hoeksken was het gedeelte van de Dorpsstraat dat begon aan de Sint-Margarethakapel en liep tot de grens met Sombeke. Een smal, hobbelig kasseiweggetje sneed als een recht lint door de noordzijde van Elversele.

Tegen de straatgevel van het imposante Hollands Hof was een waterpomp bevestigd. Het was de enige pomp in de omgeving en de hele buurt kon er vrij water pompen.

Het Hollands Hof was een grote hoeve, gelegen tussen de Broekstraat en de dreef die leidde naar de meersen van de Ganstienden.

Hoge stromijten wierpen hun schaduw op de huisjes aan de

overkant van de straat. De kant met de oneven nummers. Schuin tegenover het Hollands Hof stonden twee cafés broederlijk naast elkaar. Op nummer vijf prijkte *Jong Vlaanderen* op het uithangbord. Het lage huisje ernaast, met Booms pannendak en de verzakte nok, heette *Het Huis van Commercie*. Boven de deur zat een achtspakig zonnerad.

Het Huis van Commercie werd uitgebaat door Johanna-Catharina Bocklandt. Iedereen, van de jongste peuter tot de oudste bewoner, kende de vrouw als Wan-Trien.

Wan-Trien was van alle bewoners van 't Hoeksken veruit de meest opvallende verschijning. Ze zag er pezig uit en droeg armoedige kleren. Ze was klein, maar taai. Typisch voor haar was haar poelemuts, die achteraan uitliep op een punt en die altijd wat opzij hing. Die poelemuts en zij waren onafscheidelijk.

Ze droeg een blauwe schort met eronder een donkere rok met streepjes. Over haar schouders sloeg ze een grote, driehoekige, zwarte snuitdoek. Een klein brilletje met ronde glazen stond op haar scherpe neus.

De mensen die haar niet kenden, noemden haar een voddenvrouw. Lelijk als de nacht en stokoud bovendien.

'Wan-Trien is een toverheks', fluisterden de mensen als ze langs kwam lopen.

'Wan-Trien leest elke avond in het *Boek der Schaduwen* en het boek van Ingelmansius', vulde iemand het gerucht aan.

De kwatongen kwamen goed op dreef.

'Ze hocuspocust erop los. Ze is een aanhangster van de wicca.'

De laatste woorden werden fluisterend uitgesproken met een geheimzinnig ondertoontje. Elke toehoorder wist meteen dat het weinig goeds voorspelde.

Wanneer Wan-Trien niet thuis was, kon je haar gegarandeerd aantreffen in het Groot Broek. Ze hield, zoals gebruikelijk was in die dagen, kippen, konijnen en een geit. Zo kon ze voorzien in eigen melk- en vleesbehoefte.

Om te zorgen dat ze tijdens de winter voldoende voer had voor haar dieren, trok ze er 's zomers vaak voor dag en dauw met een zware, platte kruiwagen op uit naar het Groot Broek, gewapend met een sikkkel om gras en kruiden te maaien.

Het café leverde door de week niet genoeg op om te overleven. Wan-Trien was inventief: ze herstelde ook schoenen, werkte tijdens de winter als onderwijzeres en beschilderde met Pasen, op bestelling, eieren voor welgestelde mensen.

Van sommige boeren had ze toestemming om sloot- en grachtkanten uit te maaien. De loenie die ze dan sneed, liet ze drogen. Ze voederde er haar dieren mee en gaf ze een warm bedje van hooi en gedroogde planten.

Niet alles wat aan de slootkanten groeide, was bruikbaar. Zij wist dat de geit dol was op gedroogd zevenblad en op lis. Slangenwortel en vingerhoedskruid liet ze onaangeroerd. De zaden of de plant waren giftig. Haar dieren zouden ervan sterven.

Zij kende er ieder paadje. Als in de oogsttijd de akkers werden gladgeschoren, was het Wan-Trien die wist waar de dikste en sappigste bramen groeiden.

Wan-Trien kende alle planten. Ze gebruikte weegbree en smeerwortel om wonden te genezen of om er thee van te trekken omwille van hun genezende krachten. Zowel zij als haar geit waren verzot op gedroogde kamille. Die geurde en smaakte zo lekker.

De goudsbloemzalf die ze maakte, was ongeëvenaard. Wan-Trien kon diepe wonden of etterende zweren genezen zonder dat er littekens overbleven. Door gebruik te maken van

natuurmagie drong ze door in de astrale wereld. Geen mens die het begreep, maar zij was thuis in de wereld van gevoelens en gedachten.

‘Wist je dat Wan-Trien papjes, poeders en zalfjes maakt van vermalen heermoes, gedroogde vleermuisvleugels, ingedikte slakkenslijm en koekoeksspog?’

‘Naar het schijnt brouwt ze giftige drankjes van wolfskers en nachtschade.’

‘Haar heksenalf is zo sterk dat een grammetje ervan een paard kan verlammen!’

‘Al haar geheime toverformules schrijft ze op in een magisch dagboek. De pastoor heeft er veel geld voor over om dat te bemachtigen.’

‘Een echte toverheks is het! Addergebroed! Tijdens het midzomernachtfeest, de litha, komt ze samen met alle andere heksen uit de streek. Dan spelen zich taferelen af die een gewoon mens niet mag aanschouwen!’

Van sommige boeren kreeg Wan-Trien geen toestemming om langs hun meersen loenie te snijden. Wie haar iets weigerde, leerde snel de echte Wan-Trien kennen. Zo kwam ze aan haar kwalijke reputatie van gevaarlijke toverheks.

De landbouwers met wie de kerkbaljuw bevriend was, lieten niet toe dat Wan-Trien lis sneed in hun sloten. De sussen van de kerk gebruikte liever zelf het lis om op de kerkvloer te leggen als het processie was.

Zo vroeg Wan-Trien op een dag of ze naast de meers van boer Fideel lis mocht snijden. Fideel maakte geen bezwaar. Twee dagen ervoor had hij zijn gras met de zeis gemaaid om het te hooien. Terwijl de boer druk doende was met het keren van het gras om het sneller te laten drogen, was Wan-Trien ijverig bezig met het snijden van lis.

'Fideel, jongen,' zei ze, 'je moet tegen de middag al het gras op rijen samen harken, want het gaat regenen, donderen en bliksemen dat horen en zien je zal vergaan.'

Fideel keek Wan-Trien ongelovig aan. Hij had net de kerkklok tien uur horen slaan. Hij keek naar de hemel. Nergens was in de strakblauwe lucht ook maar een spoortje van een wolk te bespeuren. Standvastig weer, al dagenlang.

'Zou je denken, Wan-Trien?'

Fideel schoof zijn pet omhoog en krabde achter zijn oor.

'Geloof me maar. Doe wat ik zeg, want je zult liever in de hel zijn dan in 't Groot Broek vanmiddag. Er zijn er hier een paar die lelijk zullen schrikken.'

De boer wist zich geen raad. Hoe kon zij nu weten dat er na de middag, uitgerekend boven Elversele, een onweer zou uitbreken? Akkoord, Wan-Trien was geen gewone vrouw, maar... Hij zag aan niets dat er iets op til was.

Hij wist goed wie ze was en wat ze kon veroorzaken. Zij kon zinnen uitspreken waar een zinnig mens geen snars van begreep. Hij besloot daarom dat het raadzaam was haar te geloven en het zekere voor het onzekere te kiezen.

'Fideel, jongen, hopelijk ga je je dit niet beklagen', sprak hij zichzelf moed in.

Met zweetparels op het voorhoofd en met opgestroopte hemdsmouwen, haastte hij zich om met een brede houten hark met lange tanden het halfdroge gras samen te trekken op ramen. Rij na rij.

'Ben je nu helemaal zot geworden? Zo zal dat gras niet drogen!'

De boerin, die boer Fideel boterhammen en drinken kwam brengen, kon haar ogen niet geloven. Ze deed absoluut geen moeite om haar ongenoegen te verbergen.

'Het gaat regenen, vrouw. Ik ben bijna klaar.'

‘Regenen? Er schijnen duizend zonnen! Jij bent stapelgek.’
‘Luister, Wan-Trien heeft het gezegd.’

De vrouw zweeg. De schrik sloeg haar om het hart. *Wan-Trien* galmde het na in haar hoofd. Wan-Trien! Haar kon je maar beter geloven.

Nog voor de boer goed en wel klaar was, kwamen donkere wolken dreigend opzetten. De kracht van water en wind bouwde zich op. Razendsnel vulde de lucht zich met donderwolken.

De boer en de boerin zochten snel beschutting tegen een stromijt die op het laatste erf in de Broekstraat stond. Boer Claus zou er vast geen bezwaar tegen hebben dat ze daar schuilden.

Het werd aardedonker boven de Ganstienden en het Groot Broek. Het natuurspektakel bood een beangstigende aanblik. Hagelballen zo groot als eieren donderden met ongekende kracht uit de gitzwarte lucht, terwijl de oppers hooi van de burens door de lucht vlogen als vogelverschrikkers op berkenbezems, achternagezeten door puntige en grillige bliksemschichten.

‘Fideel, de wereld vergaat!’

‘Rustig maar. We zitten hier veilig.’

‘Ons hooi! Ons hooi!’

Fideel haalde de schouders op. Er was nog weinig aan te redden.

Langzaam verzachtte de regen. In de verte piepten de eerste opklaringen door de wolken.

Na de windhoos kwamen uit alle hoeken boeren en knechten de schade opmeten.

‘Hoe is dat nu mogelijk? Het leek wel het Laatste Oordeel!’

Ze konden hun ogen niet geloven...

Het hooi van Fideel lag netjes in rijen in de meers uit te dam-

pen, terwijl al de boeren die hadden geweigerd Wan-Trien loenie te laten snijden, geen sprietje hooi meer terug vonden. Geen pijltje lis stond nog overeind. De hagel had elk stengeltje gezeseld.

'De kerkbaljuw zal het voor zijn processie moeten stellen met een kale vloer', spotte een boerenknecht.

In Hamme en Sombeke had het hooi geregend. Het dak van het kasteel in de Smoorstraat lag bezaaid met plukken hooi. De haan op de kerktoren van Elversele had een nieuwe, weelderige en wapperende pluimstaart van hooi gekregen.

Omdat Wan-Trien café hield, zag ze graag klanten over de vloer komen. Wie haar café voorbijreed zonder bij haar een pint te drinken, beklaagde zich zijn gierigheid.

De muzikanten van de Sint-Margarethafanfare besloten om op uitstap te gaan. Met paard en kar reden ze naar *De Vier Eemers* in Sombeke.

Zonder te stoppen reden ze Wan-Triens café voorbij. Een paar jonge snaken van de fanfare lachten Wan-Trien uit, die in de deuropening van haar café stond te kijken.

'Lach maar niet te vroeg en niet te luid,' repliceerde Wan-Trien, 'jullie zijn nog lang niet in Sombeke. Jullie zijn van Elversele, jullie zullen er blijven ook!'

'We zullen zien!'

Nog voor de voerman met het gezelschap goed en wel in de Warande was, brak de as van de wagen en moesten de muzikanten te voet terug naar huis.

Niemand waagde het om niet binnen te gaan bij Wan-Trien en een paar pinten te drinken, om erger onheil te voorkomen. De spotters werden door hun makkers zelf bespot.

'Dan hebben jullie nog geluk gehad,' vertelde een regelmatige tooghanger, 'dat Wan-Trien niets kwaders in de zin

had. Ze kan een paard laten doodvallen terwijl de boer staat toe te kijken. Of ze laat een kar met hooi zo vastlopen in de meersen dat geen tien paarden volstaan om hem los te krijgen. Of ze laat één voor één de wielen van de wagen losdraaien, zodat ze van de as vallen. Vraag dat maar eens aan de mannen uit Sint-Pauwels. Die zullen hier geen hooi meer komen halen zonder bij Wan-Trien een pint te drinken. Met één woord kan ze een geladen hooiwagen zomaar laten omslaan. Wan-Trien zit vol streken voor mensen die haar kwaad willen doen.'

Brouwer Desiré Raemdonck woonde in een chique herenhuis op nummer zeven. Je kon er niet naast kijken. De rijke brouwer liet zijn knechten de dorpspomp aan het Hollands Hof herstellen als die defect was. Hij hield er niet van dat er vreemd volk op de brouwerij kwam om emmers water te putten.

Wan-Trien en de brouwer hadden al eens vaker een meningsverschil gehad, maar op een keer had hij de buurt zo ver gekregen dat Wan-Trien geen water meer mocht halen aan de gemeenschappelijke pomp.

Wan-Trien wist wel wie haar die gemene streek geleverd had. Die zou ze te gepasten tijde nog wel gedenken in haar gebeden. Eerst kreeg ze af te rekenen met een koppige buurvrouw van de overkant. Ze stond bij valavond met gekruiste armen Wan-Trien op te wachten bij de pomp. Met krachtige stem sprak ze de oude vrouw toe.

'Wan-Trien, er is beslist dat jij hier niet langer water kunt komen halen.'

'Weet jij dat wel zeker, Melanie? Is de pomp hier niet voor iedereen van 't Hoeksken?'

'Jawel, voor ieder normaal mens.'

‘Wat wil je daarmee zeggen, Melanie?’

Wan-Trien keek haar overbuurvrouw doordringend aan. Ze trok haar poelemuts met een ruk recht. Melanie was meteen een stuk minder zeker van zichzelf. Op een afstandje stond een stel mannen en vrouwen die haar steunden, maar die het niet openlijk durfden te zeggen. Wan-Trien bekeek Melanie van top tot teen.

‘En jij weet zeker dat ik...?’

Melanie knikte overtuigd. Geen water voor Wan-Trien, zo was er beslist.

‘Allez, dat is nieuw. Geen probleem. Ik trek mijn plan wel. Ik ben eens benieuwd wat iedereen morgenvroeg gaat zeggen.’ Wan-Trien beende weg met haar lege emmers. Melanie haalde opgelucht adem. Dat was nog meegevallen.

De volgende morgen kwamen twee kinderen, die door hun moeder waren gestuurd, water pompen. Ze schrokken zich een hoedje toen ze merkten wat er gebeurde: hun emmer vulde zich niet met helder water, maar kikkers en padden stapelden zich op. De kinderen renden in paniek naar huis, een spoor achterlatend van kikkers en padden die naar alle kanten sprongen.

‘Hoe is dat nu mogelijk? Jullie maken me iets wijs’, riep de moeder.

‘Echt niet, moeder. Ga dan zelf kijken!’

De moeder stooft het huis uit, raapte onderweg een lege emmer op en kwam bij de pomp. Uit alle macht trok ze aan de arm. De eerste straal was helder putwater.

‘Verdorie, nu zullen ze ervan lusten!’

Bij de tweede duw stroomde de emmer vol met groene kikkers en padden vol vieze wratten en zo groot als een hand. De vrouw bleef pompen. De puiten en padden bleven komen en sprongen uit de emmer.

‘Zie nu wat ervan komt! Die Wan-Trien heeft de pomp betoverd!’

Niemand geloofde de vrouw, tot ze zelf probeerden te pompen. De Dorpsstraat was in een mum van tijd herschapen in een zee van springende kikkers en kwakende padden.

Gillende vrouwen en meisjes werden achternagezeten door kwajongens die dreigden een kikker in hun kleren te steken.

‘Melanie moet naar Wan-Trien gaan om te zeggen dat ze de pomp opnieuw mag gebruiken.’

De hele buurt stond rond de puitenspomp.

‘Wat zal de brouwer daarvan zeggen?’

‘Als we hier niet snel water hebben, moeten we naar het dorp om water. Dat is geen werk.’

Het dorp liep uit om het spektakel met eigen ogen te zien.

‘Ja, ja, Melanie moet gaan!’

Alle burendrongen er bij Melanie op aan met Wan-Trien te gaan praten.

‘En wie van jullie gaat er mee? Tenslotte gingen jullie ook akkoord met Raemdonck.’

Iedereen zweeg. Niemand bewoog.

Met een klein hartje stak Melanie de straat over en stapte door de openstaande voordeur

Wan-Triens café binnen. In haar kielzog verzamelde zich een tiental nieuwsgierigen bij de deur. Wan-Trien keek op. Het café zat afgeladen vol. Wan-Trien taptte twee keer zoveel als bij de beste kermis die ze ooit meemaakte. Het geroezemoes verstomde. Het werd muisstil in *Het Huis van Commercie*.

‘Wat goed nieuws, Melanie?’

Iedereen volgde geamuseerd het tafereel.

‘t Is te zeggen, wel... eh... Wan-Trien, het zit zo: er is iets met de pomp.’

‘Dan moet je de knecht van Raemdonck laten komen.’

'Dat is het niet. Ze is niet kapot of zo. De pomp lijkt wel betoverd.'

Wan-Trien leunde voorover en keek in de richting van de pomp.

'Ik zie er niets gekks aan. Ik heb die pomp sinds eergisteren niet meer aangeraakt.'

Ondertussen was ook brouwer Raemdonck, gealarmeerd door de volkstoeloop, persoonlijk poolshoogte komen nemen. Op hetzelfde ogenblik verscheen Wan-Trien in de deuropening van het café. De mensen weken terug.

'Wan-Trien, zorg dat die komedie onmiddellijk ophoudt. Dat is slecht voor de commercie!'

'Voor wiens zaken, mijnheer Desideer? Ik heb nog nooit zoveel volk gehad.'

De brouwer kookte van woede. Zoveel volk en Wan-Trien verkocht bier van de concurrentie. Niet één pint kwam uit zijn brouwerij.

'Ik stuur de veldwachter!'

'Groot gelijk, Raemdonck. Luister goed naar wat ik nu ga zeggen: jij gaat eindigen in dezelfde put als ik.'

De brouwer was minstens 30 jaar jonger dan die oude toverheks. Bovendien had hij als gerespecteerd burger en notabele recht op een plaatsje in 't Hofken, vooraan in de kerk.

'Ik moet daar eens goed om lachen, Wan-Trien!'

Hoe vaak had hij al niet ruzie met haar gehad? Meestal ging het over haar kippen die in zijn tuin rondscharrelden en er schade aanrichtten.

Een knokig vingertje van Wan-Trien ging dreigend de hoogte in. 'Onthoud mijn woorden, Raemdonck. Mijn graf wordt dat van jou! Jij bent vervloekt! Houd de dertien in de gaten!' Schijnbaar doodkalm wandelde de brouwer weg, maar inwendig stond hij op ontploffen.

Wan-Trien draaide zich om naar Melanie.

‘Wel, Melanie, wat zal het zijn?’

Met trillende onderlip en een bevende stem piepte Melanie:

‘Je mag vanaf nu de pomp weer gebruiken.’

‘Weet je het zeker, Melanie?’

‘Wan-Trien, we willen allemaal dat je de pomp gebruikt.’

‘Als ik nu eens iedereen van ’t Hoeksken een week of twee naar het dorp of naar Sombeke om water zou laten lopen, dan zou ik hier nog veertien dagen schoon geld verdienen aan die pomp. Dan kan ik al het water van de wereld bij mij thuis laten brengen.’

‘Jamaar, als dat is wat je wilt, dan kunnen wij van ’t Hoeksken dat ook voor jou doen.’

‘Weet je het zeker, Melanie?’

Wan-Triens buurvrouw knikte haar hoofd bijna van haar romp.

‘Je kunt al beginnen! Ik heb geen water meer om glazen te spoelen.’

Wan-Trien nam een zinken emmer van achter haar toog en duwde hem in de handen van haar verwonderde buurvrouw.

‘Snel, voor ik van gedachten verander.’

Melanie en haar gevolg liepen naar de pomp. De man van Melanie pompte. Een ronde straal water vulde de emmer. Ook bij de tweede pompbeweging bleef er water stromen. De emmer werd gevuld tot hij overliep.

De inwoners van ’t Hoeksken haalden opgelucht adem. De anderen keken teleurgesteld in de emmer. Zuiver drinkwater weerspiegelde het zonlicht.

‘Zet maar achter de toog, Romain.’

Wan-Trien had binnenpretjes. De burens zouden niet vergeten water te halen voor haar.

De cafébazin had tijd. Wie veel geduld had, wist dat boontje altijd om zijn loontje kwam. Desiré Raemdonck kwam nog aan de beurt. Later...

Een paar jaar later, net voor de winter begon, was Wan-Trien druk bezig met het snijden van loenie voor haar dieren. De overvloedige herfstregens hadden de meersen zompig gemaakt.

De dijkgraaf had iedereen de raad gegeven niet meer in het Groot Broek te komen, omdat hij vreesde voor overstromingen. Wan-Trien stoorde zich niet aan de raad van de dijkgraaf. Zolang er geen echt verbod kwam, bleef ze naar het Broek gaan. De dagen waren al zo kort.

Op een winderige novemberdag, net na de middag, stond er een uitzonderlijk hoog springtij. Het Scheldewater, opgezweept door een aanjagende wind, stuwde het water in de Durme over de dijken. In geen tijd ontstond er een binnensee van wel drie meter diep in de meersen. Dat nieuws raasde als een lopend vuurtje door Elversele.

'Wan-Trien is nog in 't Broek!'

Een menigte mensen verzamelde zich in de Broekstraat, aan het erf van boer Claus. Ook die boerderij dreigde onder water te lopen.

'Wan-Trien heeft nooit leren zwemmen!'

'De toverheks is verdronken!' ging het al snel rond onder de aangroeiende menigte.

De mensen wachtten, maar konden weinig doen tegen het wassende water. Men riep luidkeels naar Wan-Trien, maar er kwam geen teken van leven uit de meersen.

Het was een ijskoude, grijze dag geweest. De duisternis zou snel na het schemerdonker invallen.

Tussen al die mensen stond ook Jan Commerce in het duis-

ter te turen. Men was hem gaan halen toen bekend was dat Wan-Trien nog niet thuis was. Hij stond er ontspannen bij.

‘Wel Jan, ben je niet ongerust over je zuster?’

‘Ons Wan-Trien? Die komt straks levend en wel uit de meersen! Haar overkomt niets, je zult wel zien!’

De jongere broer van Wan-Trien deed nogal luchtig over de zaak.

‘Zoveel water en zo koud! Het bestaat niet dat een mens dat overleeft.’

Toen niemand nog iets kon zien, hoorde men enkel nog het klotsen van het water tegen de bomen en in de overstroomde weiden. Mensen dropen af.

‘Het is hopeloos. Morgen vinden ze Wan-Trien wel.’

Toen zowat iedereen naar huis was gegaan en enkel nog de dijkgraaf, de veldwachter en Jan Commerce overbleven, zagen ze in het flauwe maanlicht hoe de houten kruiwagen van

Wan-Trien als een vlot, tegen de wind in, kwam aandrijven. De kruiwagen was torenhoog geladen met voeder voor Wan-Triens dieren. Bovenop die loenie, wijdbeens, zat Wan-Trien.

Triomfantelijk zwaaide het oude vrouwtje met haar armen, haar poelemuts in de hand. De kruiwagen wiebelde in het water. Met een zucht stapte ze van de wagen en maakte aanstalten om ermee naar huis te rijden.

‘Jullie zijn toch niet ongerust geweest?’

Enkel Jan kon een overtuigend neen uitbrengen.

Dit zou geen mens geloven! Dit kon niemand overleven. Nooit eerder was het water zo onverwacht en zo verrassend snel in de meersen gelopen.

‘Wan-Trien is onsterfelijk’, klonk het de volgende dagen al gauw in het dorp.

Iedereen in Elversele ging ervanuit dat Wan-Trien nooit zou sterven. Men kende haar sinds mensenheugenis als een oud vrouwtje en niemand kon precies zeggen hoe oud ze was. Wan-Trien zou Wan-Trien niet zijn, als ze de Elverselenaren niet nog een verrassing van formaat zou bezorgen, waarover men honderd jaar later nog zou spreken...

Wan-Trien voelde zich al een paar dagen wat flauw. Ze kwam nog amper haar bed uit. Haar onafscheidelijke poelelmuts hield ze op.

Behalve een buurvrouw, haar broer Jan en een paar kennissen kwam er bij Wan-Trien niemand anders meer over de vloer.

Op een morgen in mei 1892 stonden Peet Commerce en Melle van Hove aan het ziekbed van Wan-Trien. Het verzwakte vrouwtje sprak niet meer. Haar ogen waren dicht.

'Is ze dood?'

Melle hield een spiegeltje voor Wan-Triens mond. Het besloeg nauwelijks.

'Het zal niet lang meer duren.'

De stilte woog zwaar op de kamer waarin ze stonden.

'Heeft ze de laatste sacramenten ontvangen?'

Melle haalde haar schouders op.

'Ik weet dat zij en pastoor Paeme geen goede vrienden zijn.'

Op hetzelfde ogenblik sperde Wan-Trien haar ogen wijd open. Ze orakelde met haar laatste adem in een geheimzinnige taal een spreuk waar de beide getuigen geen touw aan konden vastknopen. Enkel de naam Johanna was verstaanbaar.

Ze greep met haar knokige hand naar iets boven haar. Een ijzige wind zoefde door het huis. Alle deuren waaiden open. Dakpannen rammelden alsof de duivel zelf er piano op speelde. Borden en kopjes in de kast trilden en rinkelden als bij een aardbeving. De ramen vlogen open.

Met schrikogen keken Peet en Melle elkaar aan. De vensterluiken, de ramen en de schamele meubelen in het huis rammelden verschrikkelijk.

Peet Commerce was pas zeventien. Hij raakte in paniek en samen met Melle rende hij de straat op.

Toen de rust was weergekeerd, stelden Melle en Peet vijf minuten later vast dat Wan-Trien was overleden.

Ze liepen om het huis heen om de ramen en deuren te sluiten, maar toen ze weer bij de achterdeur kwamen, stond alles opnieuw open. Tot de dag van de begrafenis bleek het zinloos ook maar één raam of deur te sluiten. Ze bleven onophoudelijk openzwiepen.

Wan-Trien werd gewassen en afgelegd. De timmerman die haar kwam opmeten voor de kist, meende een duivelsteken op haar lichaam te zien. Op de buitenkant van haar dij. Dat was een echt bewijs!

De vier draagsters bevestigden na de begrafenis dat de kist waarin Wan-Trien lag, uitzonderlijk licht aanvoelde. Dat wees erop dat de duivel haar lichaam al had meegenomen voor ze in de kerk kwam.

Jan Commerce besliste dat de begrafenisstoet geen enkele herberg mocht voorbijgaan zonder iets te drinken. Een draager nam twee schragen mee waarop de kist dan telkens werd gezet.

Elversele telde in die dagen tientallen cafés. Redelijk beschenken en veel te laat kwam het treurende gezelschap aan bij de kerk.

Wan-Trien was er tot jolijt van Jan Commerce zelfs na haar dood in geslaagd de ergernis van de pastoor en de suisse op te wekken.

Wat Wan-Trien had voorspeld kwam uit: op 13 januari 1905 stierf brouwer Desiré Raemdonck. Precies dertien jaar na haar overlijden.

Omdat er geen plaats beschikbaar was in 't Hofken in de kerk, werd Desiré begraven op het kleine kerkhof naast de kerk. Ook daar was plaatsgebrek.

Grafdelver Eduard De Witte ontruimde regelmatig oude graven om begrafenissen te kunnen laten doorgaan. Lot 61 was voorbestemd voor Raemdonck. Op precies dezelfde plek was dertien jaar vroeger... Wan-Trien begraven.

Ook op anderhalve meter onder de grond, slaagde Wan-Trien erin de brouwer de nachtmerrie van zijn leven, pardon, van zijn dood, te bezorgen.

Echt gebeurd?

Joanna-Catharina Bocklandt, in Elversele en omstreken beter gekend onder de naam Wan-Trien, is zonder twijfel de bekendste heks uit het Waasland. Luc Peleman van de Heemkundige Kring Braem schreef in 1992 zelfs een boek over haar figuur en haar streken. Hij ondervroeg heel wat mensen over Wan-Trien en kwam zo - toeval of niet? - 13 verschillende sagen over de Elverseelse heks op het spoor. Inspiratie genoeg dus voor Rob Baetens, die met dit verhaal niet ver bleef van wat 'echt gebeurd' is.

Joanna-Catharina Bocklandt werd geboren op 17 september 1816 in Hamme, maar verhuisde samen met haar ouders in 1820 naar Elversele. In 1825 werd haar broer Pieter-Jan Bocklandt geboren, alias 'Jan Commerce' – een bijnaam die hij te danken had aan het café van zijn moeder: 'Het huis van Commerce' in de Dorpsstraat.

Na het overlijden van haar ouders nam Wan-Trien het café van haar moeder over, terwijl haar broer in het ouderlijk huis net naast het café bleef wonen. Wan-Trien bleef heel haar leven ongehuwd, maar zou wel een aantal weeskinderen geadopteerd hebben. Ze stierf op 11 mei 1892, 75 jaar oud.

In Elversele kende iedereen Wan-Trien, die met haar typische verschijning een opvallende figuur was in het dorp. Onder haar blauwe voorschoot en gestreepte rok droeg ze geen vrouwenschoenen, maar laarzen en ze had steeds een scheidende muts op. Haar kleine, ronde brilletje is nu nog steeds in het bezit van haar familie.

De dorpsbewoners waren ervan overtuigd dat Wan-Trien een toverboek had en over mysterieuze krachten beschikte en ze waagden het dan ook niet haar niet voor het hoofd te stoten. Want Wan-Trien kon je maar beter te vriend houden, oh wee als je haar iets misdaan had! Hoe Wan-Trien haar vijanden strafte, kun je lezen in het verhaal van Rob Baetens.

De dood van Wan-Trien was al even mysterieus als haar leven: de deuren en vensters van haar huisje vlogen open en konden niet gesloten worden tot na haar begrafenis. En ook al was ze een mager en pezig vrouwtje, haar kist woog toch opvallend weinig...

En klopt het dat Jan Commerce de begrafenisstoet bij elk café in het dorp liet stoppen? Jawel, ook dat is... echt gebeurd!

10. HET DUIVELSKASTEEL - Haasdonk [Beveren-Waas] door Dirk Nielandt

Mam en pap nemen met een dikke knuffel afscheid van Toon.

‘Veel plezier bij Oop!’ zegt pap.

‘Tot binnen een weekje’, knipoogt mam.

Ze stappen in de auto en rijden weg. Opa en Toon zwaaien hen uit.

Toon blijft een week bij zijn opa in Haasdonk logeren. Hij heeft er ontzettend veel zin in. Oop Haasdonk heeft een grote tuin met een boomgaard en daarachter allemaal velden. Opa woont in een oude boerderij, met een schuur en een stal met kippen en schapen. Toon mag de dieren elke morgen voederen.

In de schuur staat ook een grote trampoline en aan het plafond hangt een dik touw. Toon springt dan van de trampoline naar het touw en zwiert zo door de schuur. Als hij per ongeluk het touw mist, landt hij zacht op een hoop stro.

Toon verveelt zich nooit bij opa. Er is zoveel te doen en zoveel ruimte om te spelen. Thuis heeft hij geen tuin. Hij woont drie hoog in een flat in de stad. De week op het platteland vindt Toon dan ook altijd de leukste week van de zomervakantie. Het állerleukste bij Oop Haasdonk is natuurlijk Piet, opa’s hond, een schat van een boxer. Toon kan uren zoet zijn

met stokken te gooien die Piet dan terugbrengt. Hij gaat ook elke dag met Piet wandelen en de hond mag bij hem op de kamer slapen. Toon en Piet zijn dikke maatjes.

Er is maar één minpuntje aan logeren bij opa: hij heeft geen tv en gaat altijd vroeg naar bed. Dat is vanavond niet anders. Na de pannenkoeken met spek (de lekkerste van het land) geeuwt opa en rekt zich uit.

‘Ik ben moe’, zucht hij.

‘Maar opa... het is nog maar acht uur!’ protesteert Toon.

‘Mooie tijd om naar bed te gaan. Morgen moet ik weer vroeg uit de veren.’

Toon zucht. Oop staat altijd op met het eerste hanengekraai. Veel te vroeg voor Toon.

Zullen we nog even met Piet gaan wandelen?’ probeert Toon, maar als opa naar bed wil, houdt niets of niemand hem tegen.

Toon zit op bed en leest een stripverhaal. Piet ligt naast hem in de mand. Opa snurkt in de kamer ernaast. Plots waait het raam open en een koude wind stroomt naar binnen. Dat is vreemd. Het is immers een warme zomeravond. Toon rilt. Hij gaat naar het raam om het te sluiten, maar ziet in de verte allemaal lichtjes branden. Ziet hij dat goed? Daar staat een kasteel! Er waaien zelfs flarden vioolmuziek naar binnen. Het lijkt wel of er een feest aan de gang is. Maar ... hij wist helemaal niet dat daar een kasteel stond. Zouden ze dat in het voorbije jaar gebouwd hebben? Dat kan toch bijna niet. Hij zou het aan opa willen vragen, maar die slaapt al.

Toon kijkt op de klok. Tien uur. Het is zelfs nog niet helemaal donker. Zou hij stiekem een kijkje gaan nemen?

Hij trekt zijn schoenen aan en sluipt stilletjes het huis uit.

Piet kijkt hem met bange ogen aan en jankt zachtjes, alsof hij Toon wil waarschuwen er niet heen te gaan. Maar Toon rent door de velden naar het kasteel.

Toon huivert als hij voor het kasteel staat. Op de torens en kantelen staan gebeeldhouwde skeletten en duivelachtige figuren in lange rijen naast elkaar. De muziek in het kasteel klinkt lieflijk en uitnodigend, maar aan de buitenkant ziet het middeleeuwse bouwwerk er spookachtig uit. Toon draait zich om en wil vertrekken, voelt plots een koude windvlaag in zijn nek en hoort iemand zijn naam fluisteren. Een meisjesstem. 'Pssst! Toon!' fluistert ze.

Toon draait zich verbaasd om. Op de loopbrug van het kasteel staat een meisje. Haar lange blonde haren wapperen in de wind. Ze draagt een lange witte jurk en is op blote voeten. Ze wuift met een lieve glimlach naar Toon. Hij begrijpt er niks van. Hij kent haar helemaal niet, dus hoe kent ze zijn naam? Het meisje wenkt hem. 'Kom', zegt ze zachtjes. Het lijkt alsof haar woorden door de wind worden gefluisterd.

Toon gaat naar haar toe. 'Hoe ken je mijn naam?' vraagt hij. Ze antwoordt niet, maar glimlacht. 'Ik heet Nele', fluistert ze. Voor Toon iets kan zeggen, neemt ze hem bij de hand en trekt hem mee naar de binnenplaats van het kasteel. Toon schrikt van haar ijskoude hand.

Zijn mond valt open van verbazing. Op het binnenhof speelt een driekoppig orkest klassieke muziek. Er staat een lange tafel vol met heerlijke gerechten. Overal staan kandelaars met brandende kaarsen en tegen de muren hangen fakkels. De binnenplaats baadt in het lieflijke licht van de vlammen. Het plein loopt vol met mensen in feestelijke, witte kleding. Telkens als Toon een van hen aankijkt, kijken ze terug en knikken naar hem met een vriendelijke glimlach.

Toon voelt een koude rilling over zijn rug glijden. Het lijkt alsof deze mensen hem kennen, alsof ze hem verwachten.

'Ik wist helemaal niet dat hier een kasteel stond', zegt hij tegen Nele.

'Kom, ik laat je alles zien', fluistert ze.

Ze neemt Toon weer bij de hand en trekt hem mee naar binnen. Haar hand voelt zo koud als sneeuw. Toon wil er iets over vragen, maar ze komen in een grote zaal, waar ook een orkest speelt. Ook hier staat een grote tafel vol met de smakelijkste gerechten. Het valt Toon op dat niemand eet of drinkt. De gasten praten ook niet met elkaar. Ze wandelen in stilte door de ruimte en telkens als Toon naar hen kijkt, beantwoorden ze zijn blik met een beleefde hoofdknik en een glimlach. Wat raar. Houden ze hem soms in de gaten?

Maar Toon krijgt de tijd niet om erover na te denken. Nele leidt hem aan haar ijskoude hand dieper en dieper het kasteel binnen. Ze klimmen via een steile wenteltrap tot in het hoogste puntje van een toren. Daar heeft Toon een machtig uitzicht over de streek. Het is adembenemend mooi. Hij ziet de lichtjes van de rijdende auto's over de snelweg en de flikkerlichten van de draaiende windmolens. Verderop ligt ook de boerderij van opa. Het stelt hem gerust.

Plots wordt zijn aandacht getrokken door iets dat op het binnenplein van het kasteel gebeurt. Hij kijkt naar beneden. De muziek is gestopt en alle feestgangers verzamelen zich op het binnenplein. Ze drommen er samen in een grote massa en kijken omhoog. Het is muisstil. Waar kijken ze naar? Naar hem?

Toon draait zich om. Hij wil Nele om uitleg vragen, maar schrikt. De lieve glimlach op haar gezicht is verdwenen. Ze

ziet er oud en gerimpeld uit, met een trieste blik in haar ogen.

‘Nele? Wat is er met jou gebeurd?’ vraagt Toon geschrokken. ‘Het spijt me’, zegt ze en valt dan met een doffe smak op de grond. Toon knielt en grijpt haar pols. Hij voelt niks. Is ze dood? Hij schudt haar door elkaar, maar ze reageert niet. Hij begrijpt het niet. Nele lijkt nu op een dode oude vrouw. Het is afschuwelijk.

‘Help!’ roept Toon naar beneden. ‘Help! Iemand moet de ambulance bellen!’

Hij is zo in paniek dat hij niet merkt dat de klok op de toren voor de twaalfde keer slaat. Het is precies middernacht. Toon ziet tot zijn grote verbijstering hoe het lichaam van Nele oplost in een stofwolk, waaruit plotseling een skelet komt gewandeld. Geschokt blijft Toon staan. Hij kan van angst geen stap meer verzetten. Voor hem staat een levend geraamte. Twee holle gaten, op de plaats waar zich bij een mens van vlees en bloed de ogen bevinden, staren hem triest aan. Dan strekt het skelet een arm uit. Toon deinst achteruit, maar de kale witte botjes van het levende geraamte klemmen zich strak om zijn hand. Ze voelen net zo koud als de hand van Nele.

Dezelfde kou...?

‘Nele?’ vraagt Toon verbaasd aan het geraamte.

Het skelet aarzelt een ogenblik, maar knikt dan. Toon wil zich uit haar greep losmaken, maar ze houdt hem stevig vast.

‘Laat me los! Laat me gaan!’ roept Toon. Hij probeert wild om zich los te rukken, maar het lukt niet.

‘Je moet mee, mee naar de hel,’ zegt Nele met een stem zo koud als de poolwind.

Plots begint de toren te schudden. Het lijkt wel een aardbeving. Diep vanuit de aarde weerklinkt een angstwekkend

gegom. Alsof een vraatzuchtig monster uit de aarde kruipt, klaar om alles en iedereen te vernietigen. Het schokken en beven van de toren wordt erger.

‘Wat is dat? Wat gebeurt er?’ vraagt Toon angstig.

‘Mee naar beneden’, zegt Nele ijskoud en trekt Toon mee de trap af. Terwijl de toren schudt en beeft, gaan ze naar beneden. De ijzige greep van het skelet dwingt hem mee af te dalen.

‘Wacht!’ roept Toon wanhopig.

Nele stopt.

‘Je moet me vertellen wat hier aan de hand is’, zegt hij. Nele aarzelt weer. Dan laat ze hem los en zucht.

‘Je bent in het kasteel van de duivel,’ vertelt ze. ‘Eenmaal in de honderd jaar verrijst het uit de diepste kraters van de aarde, hongerig naar een verse ziel. Om klokslag twaalf uur slokt de duivel het kasteel weer op... Dan verdwijnt het samen met de verdoemden weer in de grond.’

‘Dat schudden en beven...? Betekent dat dat het kasteel nu in de aarde verdwijnt?’ vraagt Toon met schorre stem.

Nele knikt. ‘Samen met jou keren we terug naar het rijk van de duivel. Jij gaat met ons mee. Je bent onze buit. Je wordt geofferd aan onze meester, de duivel. Verdoemd voor de eeuwigheid zul je zijn, net zoals wij. Wij zijn allemaal ooit het slachtoffer van dit kasteel geweest. We zijn allemaal verdoemde zielen.’

‘Nee!’ roept Toon uit. ‘Nee, ik laat me niet door de duivel vangen.’ Hij duwt Nele opzij. Het geraamte dondert van de trappen af en spat in duizenden botten en knoken uit elkaar. Toon springt eroverheen en stormt de trap af. Hij neemt wel vijf treden tegelijk, rent door de lege zaal naar buiten en... komt op het binnenplein oog in oog te staan met een leger van honderden skeletten die een grommend geluid maken.

Toon deinst achteruit, weer naar binnen, maar voelt een ijskoude hand die hem bij de schouder vastgrijpt.

‘Nele?’

Toon begrijpt dat hij haar niet gedood heeft door haar van de trap te duwen. Ze was al dood. Niemand kan haar nog vermoorden.

‘Je kan onmogelijk vluchten’, zegt Nele.

Ondertussen is het kasteel al bijna helemaal in de grond verdwenen. Toon ziet het plafond van de zaal op hem afkomen. Hij springt naar buiten en ontsnapt op het nippertje aan verplettering.

Voor hem staan honderden skeletten. Ze kijken hem dreigend aan en stampen ritmisch met hun voeten op de grond, alsof ze hem daarmee de aarde in willen stampen. Toon kijkt naar links en naar rechts, maar hij kan geen kant op.

Achter hem verdwijnt het kasteel in een helse diepte. De aarde is er een vlammeende vuurzee die gromt en spuwt en gulzig is naar zijn ziel. De duivel roept hem, de duivel wil hem, de duivel heeft hem bijna...

Maar dan... plotseling, splijt het leger skeletten dat voor hem staat in twee. Zo ontstaat er een doorgang, een ontsnappingsroute naar de vrijheid...

Door de gang die de skeletten hebben vrijgemaakt, komt een hond blaffend op hem af stormen.

Piet! Piet komt hem redden!

Toon aarzelt geen seconde. Hij profiteert van de onverwachte weg naar de vrijheid en rent op Piet af. De hond draait zich om en baant zich een weg tussen de skeletten, waardoor Toon kan ontsnappen, weg van die verdoemde plek. Waar Piet loopt, wijken de skeletten opzij, alsof ze bang voor hem zijn. Ze maken nu geen grommend, dreigend geluid meer, maar produceren een bang, klagend, huilerig gezoem.

Piet en Toon rennen maar door en plots wijken de skeletten allemaal achteruit. Ze worden opgeslokt door de woeste vlammenzee die al het hele kasteel verzwolgen heeft. Jankend en kermend als bange honden verdwijnen ze in het gapende, vlammeende gat in de aarde. Duizenden geraamtes verdwijnen in het vuur dat uit de grond komt en dan plots... sluit de aarde zich, is alles verdwenen en wordt het donker. Toons ogen moeten aan het donker wennen. Hij schrikt plots van een hand die hij op zijn schouder voelt. Hij draait zich met een ruk om. Het is een warme hand... Het is... 'Opa!' Toon vliegt hem in de armen. Ze staan midden in een weide. Alles ziet er normaal uit.

'Is het dan allemaal maar een droom geweest?' vraagt Toon. 'Nee hoor', antwoordt opa. 'Piet is me wakker komen maken. Hij leidde me naar deze plek. Toen ik het kasteel in de vlammenzee zag zakken, begreep ik dat dit alleen het werk van de duivel kon zijn. Ik draag een kruisje rond mijn nek. Dat draag ik al sinds ik een kind was. Het is ooit door een priester gewijd met wijwater. Ik heb het aan de halsband van Piet gebonden in de hoop dat het de duivel zou afschrikken en ja hoor... het werkte.'

Toon omhelst zijn opa. 'Als jij er niet was geweest...' zucht hij. 'Dan was ik je persoonlijk in de hel komen halen!' lacht zijn opa.

Ze lachen allebei, blij en opgelucht dat het goed is afgelopen. De rest van de week gaat opa, tot grote blijdschap van Toon, telkens laat slapen. Samen met Piet maken opa en Toon lange wandelingen door de velden. Van de duivel is geen spoor meer te bekennen.

Die stuurt zijn leger verdoemden pas over honderd jaar weer naar Haasdonk. Men weze gewaarschuwd...

Echt gebeurd?

Door het dorp Haasdonk (Beveren) loopt de Perstraat, richting Kruibeke. Aan het einde van deze straat lag vroeger een dam, de Ruitersdam. Over die dam kon men in de zomer wandelen tot aan een grote put en een klein kapelletje. De benaming Ruitersdam, die put en dat kleine kapelletje stamden uit dezelfde periode.

Heel lang geleden zou er aan het einde van die dam een kasteel gestaan hebben. Een echt kasteel met torentjes, loden ramen en omzoomd door een grote wal. De heer van dit kasteel had zijn ziel verkocht aan de duivel en het kasteel was dan ook een echt duivelskasteel. Iedere nacht was het kasteel verlicht en werd er gegeten, gedanst en gezongen. Muziek was tot ver buiten het kasteel te horen en ruiters met vlamrende paarden reden door die dam naar het kasteel. Lokale bewoners bleven echter ver weg van het kasteel, want zij wilden niets te maken hebben met dit duivels gedoe.

Op een nacht is het kasteel echter volledig vergaan, weggezonken in de bodem. Van de ene dag op de andere bleef er niets meer van over. Toen dorpsbewoners ter plaatse gingen kijken, zagen zij op de plek waar het kasteel gestaan had enkel nog een grote put. Uit dankbaarheid voor het verdwijnen van het kasteel maakten zij een klein kapelletje ter ere van Onze-Lieve-Vrouw vast aan een boom. Jarenlang heeft dat kapelletje de Haasdonkenaars eraan herinnerd dat het Duivelskasteel verdwenen was en werd het door buurtbewoners bezocht om genezing en geluk af te smeken.

Over erfgoed

'Ons erfgoed' zijn alle erfenissen uit het verleden die ons maken tot wie we zijn. Alles wat vorige generaties ons nagelaten hebben en wat we de moeite waard vinden om te bewaren voor volgende generaties. Dat kunnen archeologische overblijfselen zijn, eeuwenoude manuscripten, foto's, documenten en gebruiksvoorwerpen zoals vaatwerk, maar bijvoorbeeld ook scheer- en wasgerei, dialecten, verhalen, tradities, feesten, liederen...

Erfgoed is immers niet saai en stoffig, het gaat over 'gewone' dingen uit ons dagelijkse leven en die ons meer vertellen over de identiteit van onze regio. Wie staat eigenlijk op de oude zwart-wit foto's in je lade? Wat zijn typische dialectwoorden in je dorp of gemeente? Hoe leefden mensen 100 jaar geleden? Dit zijn vragen die niet alleen grote musea of bekende archiefinstellingen bezig houden, maar ook mensen zoals jij en ik.

Over de Erfgoedcel Waasland

De Erfgoedcel Waasland maakt deel uit van het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Land van Waas en is opgericht met steun van de Vlaamse overheid en de acht Wase gemeenten (Beveren, Kruibeke, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse en Waasmunster).

De Erfgoedcel Waasland wil zorgen voor de bekendmaking en het bewaren van het Wase erfgoed. Enerzijds wil de Erfgoedcel Waasland ondersteuning bieden aan alle enthousiaste erfgoedvrijwilligers en erfgoedprofessionals en samen met hen op zoek gaan naar de beste manier om het erfgoed te bewaren en te beheren.

Anderzijds zal de Erfgoedcel Waasland in samenwerking met de Wase erfgoedorganisaties en gemeentebesturen ook allerhande projecten voor het publiek ontwikkelen en stimuleren.

De Erfgoedcel Waasland is een onderdeel van het I.C.W. (Intergemeentelijk Samenwerkingsverband het Land van Waas) en wordt bevrouwd door Ode De Zutter, Ellen De Jans, Mieke De Meester en Anniek Elegheert.